

Valgfagsbeskrivelser for Efterår 2024 KA

Indhold

KA 1. SEMESTER.....	2
<i>Valgfag: Klimapsykologi</i>	<i>9</i>
<i>Valgfag: Mindfulness</i>	<i>19</i>
<i>Valgfag: Kendskab til kulturer – skiftende kulturer – skabelse af kulturer.....</i>	<i>30</i>
<i>Valgfag: Familien</i>	<i>39</i>
<i>Valgfag: Træning af generelle terapeutkompetencer gennem deliberate practice (5 ECTS).....</i>	<i>49</i>
KA 3. SEMESTER.....	59
<i>Valgfag: Træning af generelle terapeutkompetencer gennem deliberate practice (10 ECTS).....</i>	<i>59</i>
<i>Valgfag: Mindfulness</i>	<i>71</i>
<i>Valgfag: Kendskab til kulturer – skiftende kulturer – skabelse af kulturer.....</i>	<i>82</i>
<i>Valgfag: Introduktion til dyreassisteret pædagogik, terapi og rehabilitering.....</i>	<i>90</i>
<i>Valgfag: Klimapsykologi</i>	<i>96</i>
<i>Valgfag: Familien</i>	<i>105</i>

KA 1. SEMESTER

Valgfag: Introduktion til dyreassisteret pædagogik, terapi og rehabilitering

Introduktion til dyreassisteret pædagogik, terapi og rehabilitering (2023/2024) (aau.dk)

Modultitel dansk: Introduktion til dyreassisteret pædagogik, terapi og rehabilitering

Modultitel engelsk: Introduction to Animal Assisted Pedagogy, Therapy, and Rehabilitation

ECTS: 5

Placering

KA 1. semester

Modulansvarlig

Tia Hansen, TH, (tia@hum.aau.dk)

Undervisere

Tia Hansen, TH, (tia@hum.aau.dk)

Chalotte Glintborg, CG, (cgl@hum.aau.dk)

Ida Kunzendorf (IK) (ithk@ikp.aau.dk)

Seminarholdere

Tia Hansen, TH, (tia@hum.aau.dk)

Chalotte Glintborg, CG, (cgl@hum.aau.dk)

Ida Kunzendorf (IK) (ithk@ikp.aau.dk)

Type og sprog

Valgfag.

Dansk. En del af litteraturen er dog på engelsk.

Mål

Viden om:

- dyrs psykosociale potentialer i menneskers liv
- mindst tre psykologiske teoriers bidrag til forståelse heraf
- forskningens aktuelle status ift. mindst tre typer dyreassisteret indsats
- væsentlige faldgruber ved inddragelse af dyr

Færdigheder i:

- at identificere og skelne mellem forskellige typer inddragelse af dyr
- at identificere og diskutere etiske og praktiske forudsætninger for forskellige typer inddragelse af dyr
- at anlægge et kritisk reflekteret perspektiv på konkrete cases og forslag til involvering af dyr

Kompetencer til:

- at anskue menneske-dyr forhold fra psykologisk perspektiv
- at forholde sig vidensbaseret og kritisk reflekteret til cases og anekdoter om dyrs betydning for menneskers læring og sundhed
- at formidle grundlæggende indsigter herom

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Modulet omfatter centrale begreber, forskningsresultater og teorier om menneske-dyr-interaktion, herunder potentialer ved at inddrage dyr i pædagogiske og rehabiliteringsmæssige sammenhænge og forudsætninger for god praksis på området.

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
<i>Forelæsningstimer</i>	12
<i>Evalueringer</i>	1
<i>Seminartimer</i>	12
<i>Læsning og forberedelse</i>	110
<i>Eksamen</i>	0

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 4 x 3 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 4 x 3 timer

Antal seminarhold: 1

Deltagere

Kurset henvender sig til studerende på 1. semester på kandidatuddannelsen på psykologi.

Deltagerforudsætninger

Gennemført bachelor i psykologi

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Til modulet er knyttet et kursus med forelæsninger og seminarer. Det afholdes som 4 workshops á 6 timer fordelt over semestret. OBS Alle afvikles online via zoom. Der arbejdes problemorienteret, idet hver workshop indeholder forelæsninger, som belyser feltet med udvalgte eksempler, samt seminartimer, hvor studerende inddrages aktivt med observationer og diskussioner, Mellem hver undervisningsgang

løser den studerende derfor en lille opgave med observation og/eller resumé, og sender en kort beskrivelse før næste seminargang, hvor den bidrager til diskussionen. De konkrete opgaver udmeldes og forklares undervejs. Ved aktiv deltagelse forstås, at den studerende deltager i undervisningen, inkl. gruppearbejder undervejs, og løser opgaverne mellem gangene. Ved 75% aktiv deltagelse forstås for enkelhedens skyld, at man deltager i undervisningen mindst 3 hele dage (eller 2 hele + 2 halve) samt rapporterer og diskuterer et tilsvarende antal opgaver.

Gang	Tid	Emne	Underviser/e
1. dag	6 x 45 minutter 3 forelæsning + 3 seminar	Menneskers forhold til andre dyr	Tia Hansen & Ida Kunzendorf
2. dag	6 x 45 minutter 3 forelæsning + 3 seminar	Pædagogisk involvering af hund og hest	Tia Hansen
3. dag	6 x 45 minutter 3 forelæsning + 3 seminar	Dyreassisteret rehabilitering	Chalotte Glintborg & Tia Hansen
4. dag	6 x 45 minutter 3 forelæsning + 3 seminar	Terapeutisk involvering af hund og hest	Tia Hansen

Eksamen

Prøven: Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset. Disse opgaver kan bl.a. indebære aktiv deltagelse i igangværende forskningsprojekter, naturalistisk observation og fremlæggelse heraf, og/eller udfærdigelse og gensidig evaluering af reflekterende essays. De konkrete opgaver udmeldes på forhånd i semesterplanen.

Hvis den studerende ikke kan bestå ved aktiv deltagelse/løbende evaluering er der brugt et eksamensforsøg.

Syge- og re-eksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en hjemmeopgave, med en af den studerende valgt og af den kursusansvarlige underviser godkendt problemstilling i relation til pensum.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 5-7 sider.

Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Bedømmelsesform: bestået/ikke bestået

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. dag: Menneskers forhold til andre dyr

6 timer v/ Tia Hansen & Ida Kunzendorf (3 timer forelæsning + 3 timer seminar)

Beskrivelse: Forelæsningen introducerer emnet, historisk og aktuelt. Der gives eksempler på inddragelse af dyr i arbejde med menneskers trivsel, og fundne effekter placeres i en bio-psyko-social model. Væsentlige distinktioner og væsentlige udfordringer ved inddragelse af dyr præsenteres og danner oplæg for aktiv diskussion i det tilknyttede seminar.

Forelæsningens pensum:

- Bustad, L. (2014). Nyere opdagelser om vores forhold til naturen. *Psyke & Logos*, 35(2), 5-16. [12 s.]
- IAHAIO. (2018). IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI. Retrieved from <http://iahaio.org/best-practice/white-paper-on-animal-assisted-interventions/> [10 s.]
- Julius, H., Beetz, A., Kotrschal, K., Turner, D., & Uvnäs-Moberg, K. (2013). Attachment to pets: An integrative view of human—animal relationships with implications for therapeutic practice. Cambridge, MA, US: Hogrefe Publishing. (uddrag: kap 1-5) [106 s.]

2. dag: Pædagogisk involvering af hund og hest

6 timer v/ Tia Hansen (3 timer forelæsning + 3 timer seminar)

Beskrivelse: Forelæsningen giver eksempler på inddragelse af især hunde og heste i pædagogisk arbejde. Der fokuseres på gennemgang af to eksempler: *Læsehunde*, der er en konkret interventionstype for at støtte børn med læsevanskeligheder, og hesteassisteret pædagogik i forhold til børn og unge med udviklingsmæssige udfordringer fx i autismespektret.

Forelæsningens pensum:

- Gee, N., Fine, A.H., & McCardle, P. (Eds.). (2017): *How animals help students learn. Research and practice for educators and mental-health professionals*. New York: Routledge. (Alle kapitler undtagen 3, 8, 10 og 12) [154 s.]
- Peters, B. C. M., & Wood, W. (2017). Autism and equine-assisted interventions: A systematic mapping review. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 47(10), 3220-3242. doi:10.1007/s10803-017-3219-9 [23 s.]
- Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Child Psychology & Psychiatry & Allied Disciplines*, 17(2), 89-100. doi:10.1111/j.1469-7610.1976.tb00381.x [12 s.]

3. dag: Dyrassisteteret rehabilitering

6 timer v/ Chalotte Glinthorg & Tia Hansen (3 timer forelæsning + 3 timer seminar)

Beskrivelse: Forelæsningen præsenterer rehabiliteringsbegrebet og giver eksempler

på involvering af dyr i forskellige faser af rehabiliteringen. Foruden generel introduktion fokuserer forelæsningsen på assistancehunde samt dyrs behov og velfærd. De studerende præsenteres for forskning, dilemmaer og anbefalinger for god praksis og diskuterer dette i den efterfølgende seminartime.

Forelæsningsens pensum:

- Glintborg, C., & Hansen, T. G. B. (2017). Servicehunde til mennesker med psykisk sygdom - potentialer og mulige risici. *Social Kritik*, 29(152), 30-34. [5 s.]
- Hansen, T. G. B. (2018). Dyreassisteret rehabilitering. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis*. (pp. 153-173). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. [21 s.]
- Tedeschi, P., Pearson, J. A., Bayly, D., & Fine, A. H. (2015). On call 24/7—The emerging roles of service and support animals. In A. H. Fine (Ed.), *Handbook on animal-assisted therapy: Foundations and guidelines for animal-assisted interventions, 4th ed.* (pp. 321-332). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press. [12 s.]
- Wanneberg, P. L. (2014). Disability, riding, and identity: A qualitative study on the influence of riding on the identity construction of people with disabilities. *International Journal of Disability, Development and Education*, 61(1), 67-79. doi:10.1080/1034912X.2014.878543 [13 s.]

4. dag: Terapeutisk involvering af hund og hest

6 timer v/ Tia Hansen (3 timer forelæsning + 3 timer seminar)

Beskrivelse: Forelæsningsen gennemgår forskningsfund og teoretiske forståelsesforslag ift. to eksempler på dyreassisteret terapi: hundeassisteret terapi til børn med tilknytningsvanskeligheder og hesteassisteret terapi med en voksen målgruppe. Det diskuteres i det efterfølgende seminar i forhold til god praksis på området mht. menneskers og dyrs velfærd samt professionel etik, hvorefter der evalueres.

Forelæsningsens pensum:

- Anestis, M. D., Anestis, J. C., Zawilinski, L. L., Hopkins, T. A., & Lilienfeld, S. O. (2014). Equine-related treatments for mental disorders lack empirical support: A systematic review of empirical investigations. *J Clin Psychol*, 70(12), 1115-1132. doi:10.1002/jclp.22113 [18 s.]
- Julius, H., Beetz, A., Kotrschal, K., Turner, D., & Uvnäs-Moberg, K. (2013). *Attachment to pets: An integrative view of human—animal relationships with implications for therapeutic practice*. Cambridge, MA, US: Hogrefe Publishing. (uddrag: resten, dvs. kap 7-9) [85 s.]
- Latella, D., & Abrams, B. N. (2015). The role of the equine in animal-assisted interactions. In A. H. Fine (Ed.), *Handbook on animal-assisted therapy: Foundations and guidelines for animal-assisted interventions, 4th ed.* (pp. 115-137). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press. [23 s.]
- Monroe, M., Whitworth, J. D., Wharton, T., & Turner, J. (2019). Effects of an

Equine-Assisted Therapy program for military veterans with Self-Reported PTSD. *Society & Animals*,1-14. doi:<https://doi.org/10.1163/15685306-12341572> [14 s.]

Samlet litteraturliste:

- Anestis, M. D., Anestis, J. C., Zawilinski, L. L., Hopkins, T. A., & Lilienfeld, S. O. (2014). Equine-related treatments for mental disorders lack empirical support: A systematic review of empirical investigations. *J Clin Psychol*, 70(12), 1115-1132. doi:10.1002/jclp.22113 [18 s.]
- Bustad, L. (2014). Nyere opdagelser om vores forhold til naturen. *Psyke & Logos*, 35(2), 5-16. [12 s.]
- Julius, H., Beetz, A., Kotrschal, K., Turner, D., & Uvnäs-Moberg, K. (2013). *Attachment to pets: An integrative view of human—animal relationships with implications for therapeutic practice*. Cambridge, MA, US: Hogrefe Publishing. [191 s.]
- Gee, N., Fine, A.H., & McCardle, P. (Eds.). (2017): *How animals help students learn. Research and practice for educators and mental-health professionals*. New York: Routledge. (Alle kapitler undtagen 3, 8, 10 og 12) [154 s.]
- Glintborg, C., & Hansen, T. G. B. (2017). Servicehunde til mennesker med psykisk sygdom - potentialer og mulige risici. *Social Kritik*, 29(152), 30-34. [5 s.]
- Hansen, T. G. B. (2018). Dyreassisteret rehabilitering. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis*. (pp. 153-173). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. [21 s.]
- IAHAIO. (2018). *IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI*. Retrieved from <http://iahaio.org/best-practice/white-paper-on-animal-assisted-interventions/> [10 s.]
- Latella, D., & Abrams, B. N. (2015). The role of the equine in animal-assisted interactions. In A. H. Fine (Ed.), *Handbook on animal-assisted therapy: Foundations and guidelines for animal-assisted interventions, 4th ed.* (pp. 115-137). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press. [23 s.]
- Monroe, M., Whitworth, J. D., Wharton, T., & Turner, J. (2019). Effects of an Equine-Assisted Therapy program for military veterans with Self-Reported PTSD. *Society & Animals*,1-14. doi:<https://doi.org/10.1163/15685306-12341572> [14 s.]
- Peters, B. C. M., & Wood, W. (2017). Autism and equine-assisted interventions: A systematic mapping review. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 47(10), 3220-3242. doi:10.1007/s10803-017-3219-9 [23 s.]
- Tedeschi, P., Pearson, J. A., Bayly, D., & Fine, A. H. (2015). On call 24/7—The emerging roles of service and support animals. In A. H. Fine (Ed.), *Handbook on animal-assisted therapy: Foundations and guidelines for animal-assisted interventions, 4th ed.* (pp. 321-332). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press. [12 s.]

- Wanneberg, P. L. (2014). Disability, riding, and identity: A qualitative study on the influence of riding on the identity construction of people with disabilities. *International Journal of Disability, Development and Education*, 61(1), 67-79. doi:10.1080/1034912X.2014.878543 [13 s.]
- Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Child Psychology & Psychiatry & Allied Disciplines*, 17(2), 89-100. doi:10.1111/j.1469-7610.1976.tb00381.x [12 s.]

I alt 508 sider

Valgfag: Klimapsykologi

Klimapsykologi (2023/2024) (aau.dk)

Modultitel: Climate Psychology

ECTS: 5

Placering:

KA 1. semester

Kursusansvarlige:

Alfred Sköld (alfred@ikp.aau.dk)

Sarah Awad (awads@ikp.aau.dk)

Undervisere:

Alfred Sköld (alfred@ikp.aau.dk)

Carolin Demuth (cdemuth@ikp.aau.dk)

Finn Thorbjørn Hansen (finnth@ikp.aau.dk)

Gregers Andersen (gan@ikp.aau.dk)

Martin Mølholm (mam@ikp.aau.dk)

Peter Clement Lund (pclement@ikp.aau.dk)

Sarah Awad (awads@ikp.aau.dk)

Stinne Gunder Strøm Krogager (stinne@ikp.aau.dk)

Type og sprog:

Valgfag/Dansk og Engelsk

Mål

Viden

Den studerende skal gennem modulet opnå viden om:

- klimakrisens psykologiske konsekvenser
- klimarelateret sorg, angst og depression, samt solastalgia og andre klimarelaterede emotioner
- relationen mellem klimakrisens historiske baggrund og aktuelle samfundsmæssige kontekst, herunder industrialisering, urbanisering og emigration
- relationen mellem handling, adfærd, og sociale normer i forhold til bæredygtige vaner

Færdigheder

Den studerende skal gennem modulet opnå færdigheder i:

- at beskrive og redegøre for relevante begreber og tematikker indenfor klimapsykologien
- forstå og analysere klimarelaterede lidelsesformer
- analysere relationen mellem klimakrisens strukturelle og psykologiske betydningsniveauer
- at analysere klimapsykologiens muligheder, udfordringer og problemstillinger

Kompetencer

Den studerende skal gennem modulet opnå kompetencer til:

- at anvende viden og færdigheder til teoretisk og metodisk at undersøge relevante klimarelaterede problemstillinger på en selvstændig, velargumenteret og kritisk måde.
- at reflektere og forholde sig nuanceret og kritisk til psykologiens rolle i diskussionen om klimakrisens konsekvenser.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Klimakrisen er vores tids mest globale krise – et varmere klima, stigende havniveauer og ørkenspredning, har omfattende konsekvenser for liv og samfund verden over. Dette modul omhandler psykologiens rolle i klimakrisen, herunder hvilken rolle psykologien kan spille i vores bestræbelse på at forstå dets konsekvenser, og finde mere bæredygtige måder at leve på.

De studerende bliver klædt på til at diskutere og analysere klimarelaterede problemstillinger i et psykologfagligt perspektiv. Undervisningen vil være baseret på dansk og international forskning, formidlet af en række forskellige undervisere.

Undervisningen består af forelæsninger, diskussioner, gruppearbejder og studenteroplæg.

Omfang og forventning:

Aktivitet	Timer
3 forelæsninger à 4 timer	12
6 forelæsninger à 2 timer	12
Evalueringer	1
Læsning og forberedelse	110
Eksamen	

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 6x4

Antal forelæsningshold: 1

Deltagere: Kurset henvender sig til studerende på 1. semester på kandidatuddannelsen på psykologi.

Deltagerforudsætninger: *Gennemført bachelor i psykologi*

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
Forelæsning 1	4x45 min	Introduktion og Klimapsykologiens historie	Sarah Awad
Forelæsning 2	4x45 min	At føle, tænke og handle i klimakrisen	Alfred Sköld
Forlæsning 3 & 4	4x45 min	Væredygtighed – indersiden af bæredygtighed	Martin Mølholm og Finn Thorbjørn Hansen
Forlæsning 5 og 6	4x45 min	Social acceleration og bæredygtighed Frihed som forbrug. En kulturkritisk blik på en myte og dens bagsider.	Peter Clement Lund Gregers Andersen
Forlæsning 7 og 8	4x45 min	Sustainability identity Madens æstetik og moral på sociale medier	Carolin Demuth Stinne Gunder Strøm Krogager
Forlæsning 9	4x45 min	Opsamling & Studenteroplæg	Sarah Awad og Alfred Sköld

Eksamen

Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven: Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver (heri kan indgå bl.a. kort essays skrivning, gruppearbejde og gruppepræsentation), som stilles i løbet af kurset. Hvis den studerende ikke kan bestå ved aktiv deltagelse/løbende evaluering er der brugt et eksamensforsøg.

Syge- og re-eksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en hjemmeopgave, med en af den studerende valgt og af den kursusansvarlige underviser godkendt problemstilling i relation til pensum.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 5-7 sider.

Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Bedømmelsesform: bestået/ikke bestået

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Forelæsning 1: Introduktion og Klimapsykologiens historie

4x45 min v/ Sarah Awad

We discuss here how psychology has thus far addressed climate change and barriers to sustainable practices and ways of living. What role, if any, does the field of psychology play in comprehending and combatting environmental problems such as pollution, deforestation, and species extinctions? Are these problems, and their harsh existential and psychological consequences, rooted in the maladaptive human-nature relationship? Does psychology have a critical role in addressing how humans relate to nature and possible interventions that promote more sustainable ways of living, or does framing the problems in this light stand in the way for political action?

Litteratur:

- Adams, M. (2017). Environment: Critical social psychology in the Anthropocene. In: *The Palgrave handbook of critical social psychology* (pp. 621-641). Palgrave Macmillan, London. [20 s.]
- Clayton, S. & Brook, A. (2021). Can psychology help save the world? A model for conservation psychology. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 1-15. [15 s.]
- Scott, B. A., Amel, E. L., Koger, S. M., & Manning, C. M. (2015). *Psychology for sustainability*. Routledge. (Chapter 1 & 12). [40 s.]

Forelæsning 2: At føle, tænke og handle i klimakrisen

4x45 min v/ Alfred Sköld

Hvis psykologien er videnskaben om menneskets tanker, følelser og adfærd, er klimakrisen ikke bare en naturkatastrofe, men en psykologisk krise per excellence. Med udgangspunkt i et pågående forskningsprojekt (Emotions of Climate Activism) undersøger disse to undervisningsgange relationen mellem tanker, følelser og handlinger i en klima-kontekst. Det er i dag de færreste, der ikke betragter klimakrisen som særdeles alvorlig, og "ved" at der kræves umiddelbar individuel og kollektiv handling. Det er dog færre, der for alvor gør noget ved sagen, og her vil her afprøve arbejdshypotesen, at dette har med (manglen på) følelser at gøre. Det er følelser – ikke argumenter – der driver historiens gang. Hvordan forholder vi os til den brede følelsesmæssige pallet som klimakrisen medfører? Fortvivlelse, sorg, angst og vrede blandes her med omsorg, håb, glæde og kærlighed. Hvad bør vi føle og hvordan hænger disse følelser egentlig sammen med vores tænkning og handlen?

Litteratur:

- Haugestad, C. A. P., Skauge, A. D., Kunst, J. R., & Power, S. A. (2021). Why do youth participate in climate activism? A mixed-methods investigation of the #FridaysForFuture climate protests. *Journal of Environmental Psychology*, 76. [18 s.]

- Petterson, T. (2020). Caring for More Than Humans: Ecofeminism and Care Ethics in Conversation. In: *Between Closeness and Evil. A Festschrift for Arne Johan Vetlesen* (pp. 183–213). Scandinavian Academic Press. **[25 s.]**
- Ojala, M. (2012) Hope and climate change: the importance of hope for environmental engagement among young people, *Environmental Education Research*, 18:5, 625-642. **[16 s.]**
- Sköld, A. (2022). Vi er det liv, vi ikke lever – et håbefuldt udkast til dagdrømmens psykologi. *Psyke & Logos*, 43(1), 87-109. **[31 s.]**
- Sköld, A. (forthcoming). Climate Melancholia. *Environmental Humanities*.. **[25 s.]**

Supplerende læsning:

- <https://politiken.dk/debat/kroniken/art9039016/Hvordan-tackler-vi-den-klimasorg-mange-føler>

Forelæsning 3: Væredygtighed – indersiden af bæredygtighed

4x45 min v/ Martin Mølholm og Finn Thorbjørn Hansen

På denne kursusgang vil vi både trække på filosofien og psykologien, når vi vil beskrive, hvad vi forstår ved ikke bæredygtige, men væredygtige arbejds- og livsformer. Begrebet væredygtighed forstået som 'eksistentiel bæredygtighed' vil blive diskuteret, ligesom vi også vil tænke over, hvorfor den globale klimakrise måske dybest set hviler på en kulturel og åndelig krise. Vi giver to bud på, hvorfor en styrket forundrings- og undringssans, samt en øget værensopmærksomhed i hverdagslivet, kan give styrke, håb og en ny kreativ forestillingsevne og -kraft tilbage til nutidens mennesker, så de lære at leve i et mere 'bio- og thauma-centrisk' forhold og samklang med planeten og the-other-than-human-lives, vi er en del af og i slægt med, bl.a. ved at skelne mellem to former for 'til-verden-forholdene-sig': gøren/agens og væren/præsens; mellem på en ene side den aktive 'til-verden-forholdende-sig' begribelse og bevægelse: at gribe noget, sætte be-greb på verden og bringe den i bevægelse. På den anden side den passive, tilbageholdende og tålmodige 'i-verden-forholdende-sig' vågenhed: at lade sig 'gribe', bevæge, forundres.

Litteratur:

- Hansen, F.T. (2023 – in print). Fra bæredygtig til væredygtig ledelse. In: *Resonans – i ledelse, organisation og uddannelse* (Lone Hersted & Søren Frimann, red.). København: Samfundslitteratur. **[30 s.]**
- Hansen, F.T. (2022). Modet, kaldet og det stille under. In: Broström, S. & Mellon, K. (red.), *Mod i pædagogikken*, s. 19-48. Kbh.: Akademisk forlag. **[24 s.]**
- Hansen, F. T. (2021). Undring motiverer til øget bære- og væredygtighed. In: Dietrichsen, C. (red.), *Væredygtighed: Den menneskelige side af bæredygtighed*, s. 70-87. Frederikshavn: forlaget Dafolo. **[24 s.]**

- Mølholm, M. (2019). The Existential 'Anruf' As The Agency of The Anti-Objectives of the Discourse on Stress. *Zeitschrift für Diskursforschung*, 2019/2, pp. 190 – 214. [30 s.]
- Nietzsche, F. (1889). *Twilight of the Idols*, pp. 32 – 37. Mineola, New York: Dover Publications, Inc. 2019. [5 s.]
- Pieper, J. (1952). *Leisure, The Basis of Culture*. San Francisco: Ignatius Press 2009, pp. 25-41. [17 s.]

Supplerende læsning:

- Carson. R. (1998). *The Sense of Wonder: A celebration of Nature for Parents and Children*. Harper Perennial.

Forelæsning 4: Social acceleration og bæredygtighed

4x45 min v/ Peter Clement Lund

Hartmut Rosas teori om social acceleration er et åbenlyst bud på en sociologisk og kritisk forklaring på årsagerne til den krise vi står overfor. Derfor er det væsentligt at forholde sig til den forståelse han giver i sine kritisk teoretiske værker. I denne forelæsning skal vi dykke ned i, hvordan vi kan forstå klimakrisen igennem den kritiske teori og hvorfor det er meningsfuldt at gøre dette. Som kritisk teoretiker er Rosa interesseret i den fejludviklinger i samfundet, der skaber både individuel og kollektiv lidelse, og klimakrisen er et af de mest presserende eksempler på dette. Hvorfor er det blevet sådan? Og kan vi gøre noget ved det? Rosas svar er resonans, men hvad er det overhovedet og kan det frelse os fra den undergang vi hver dag nærmer os?

Litteratur:

- Laugesen, M. H-L., & Lund, P. C. (2022). Gode vibrationer: Om Hartmut Rosa som naturfilosof. *Paradoks: tidsskrift for filosofi og teori*, 1-19. <https://paradoks.nu/2022/08/11/gode-vibrationer-om-hartmut-rosa-som-naturfilosof/> [22 s.]
- Laugesen, M. H-L., & Lund, P. C. (2022). Den store resynkronisering: Resonansens betydning for liv og politik. *Paradoks: tidsskrift for filosofi og teori*, 1-8. <https://paradoks.nu/2022/08/15/den-store-resynkronisering-resonansens-betydning-for-liv-og-politik/> [10 s.]

Forelæsning 5: Frihed som forbrug. En kulturkritisk blik på en myte og dens bagsider.

4x45 min v/ Gregers Andersen

I forlængelse af forelæsning 7 skal vi følge sporene fra Rosas kritik til dansk politik og populærkultur (især reklamer). Vi vil således forsøge at blive klogere på forbindelsen imellem trivselskrisen i det danske samfund og så klimakrisen ved at

kigge nærmere på nogle af de politiske og populærkulturelle narrativer, der præger livet i vores samfund. Dette gælder ikke mindst myten om, at mere arbejde giver os ret til mere frihed i forbrug.

Litteratur:

- Rosa, Hartmut. (2017). Available, accessible, attainable. I: *The Good Life Beyond Growth*. Routledge, s. 39-52 [18 s.]
- Wiedmann, Thomas et al. (2020). Scientists' warning on affluence. I: *Nature Communications* 11, s. 1-10. [13 s.]
- Andersen, Gregers (2020). Hvorfor frihed i forbrug er frihed til idioti. I: *Frihed, lighed og bæredygtighed*. Forlaget findes, s. 68-92. [28 s.]

Forelæsning 6: Sustainability identity: constructing one's identity as sustainable activist

4x45 min v/ Carolin Demuth

People's engagement in political discussions about sustainability depends amongst others on whether they see themselves as being able to have an actual impact on political decisions, and on their view on their personal rights and duties versus those of the political parties involved. This lecture addresses how Positioning Theory (Davis & Harré) and small-story narrative identity (Bamberg) can be used to study people's engagement in political discussions about sustainability. As an example, we will analyse group discussions with Danish citizen activists using positioning and small story narrative analysis.

Litteratur:

- Bamberg, M. (2022). Positioning the subject. Agency between master and counter. In S. Bosančić, F. Brodersen, L. Pfahl, L. Schürmann, T. Spies & B. Traue (Eds.): *Positioning the subject. Methodologien der Subjektivierungsforschung / Methodologies of Subjectivation Research* (pp. 25-41). Wiesbaden, Germany: Springer VS. [17 s.]
- Bamberg, M., & Georgakopoulou, A. (2008). Small stories as a new perspective in narrative and identity analysis. *Text & Talk*, 28, 3, 377-396. [20 s.]
- Davies, B., & Harré, R. (1990). Positioning: The discursive production of selves. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 20(1), 43-63. [21 s.]

Forelæsning 7: Madens æstetik og moral på sociale medier

4x45 min v/ Stinne Gunder Strøm Krogager

Mad har altid udgjort et markant værdi- og distinktionsparameter, og med de digitale mediers indtog har vi fået en række platforme, hvor vi dels kan finde inspiration til madlavning, 'binge' madvideoer eller #foodporn samt iscenesætte os selv via vores

madforbrug. I denne forelæsning ser vi på, hvordan mad på sociale medier kan udgøre en arena for sociale og moralske kampe om etisk og politisk korrekt forbrug. Vi læner os op ad Andreas Reckwitz' samfundsdiagnose fra 2019 Singulariteternes samfund, og dykker ned i et par analytiske eksempler.

Litteratur:

- Krogager, S.G.S. & Leer, J. (2020). Mad uden filter: æstetik og moral i Facebookgruppen 'Hvad skal vi ha' til aften i dag?' I: *Medieæstetik. Politik, hverdagsliv og forbrugskultur i serien: MÆRKK - Æstetik og Kommunikation*. p. 207 – 229. **[22 s.]**
- Reckwitz, A. (2019). *Singulariteternes samfund. Indledning: Det særliges eksplosion* p. 19 – 35. **[16 s.]**

Forelæsning 8: Opsamling & Studenteroplæg

4x45 min v/ Sarah Awad og Alfred Sköld

In this last lecture we will review some of the key perspectives covered in the previous lectures. Students will then be presenting their own perspective on a selected topic that they have chosen and developed throughout the course.

Samlet pensumliste

- Adams, M. (2017). Environment: Critical social psychology in the Anthropocene. In: *The Palgrave handbook of critical social psychology* (pp. 621-641). Palgrave Macmillan, London **[20 s.]**
- Andersen, Gregers (2020). Hvorfor frihed i forbrug er frihed til idioti. I: *Frihed, lighed og bæredygtighed*. Forlaget findes, s. 68-92. **[28 s.]**
- Clayton, S. & Brook, A. (2021). Can psychology help save the world? A model for conservation psychology. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 1-15 **[15 s.]**
- Clayton, S., Devine-Wright, P., Stern, P. C., Whitmarsh, L., Carrico, A., Steg, L., ... & Bonnes, M. (2015). Psychological research and global climate change. *Nature climate change*, 5(7), 640-646. **[8 s.]**
- Hansen, F.T. (2023 – in print). Fra bæredygtig til væredygtig ledelse. In: *Resonans – i ledelse, organisation og uddannelse* (Lone Hersted & Søren Frimann, red.). København: Samfundslitteratur. **[30 s.]**
- Hansen, F.T. (2022). Modet, kaldet det stille under. In: Broström, S. & Mellon, K. (red.), *Mod i pædagogikken*, s. 19-48. Kbh.: Akademisk forlag. **[24 s.]**
- Hansen, F. T. (2021). Undring motiverer til øget bære- og væredygtighed. In: Dietrichsen, C. (red.), *Væredygtighed: Den menneskelige side af bæredygtighed*, s. 70-87. Frederikshavn: forlaget Dafolo. **[24 s.]**
- Haugestad, C. A. P., Skauge, A. D., Kunst, J. R., & Power, S. A. (2021). Why do youth participate in climate activism? A mixed-methods investigation of the

#FridaysForFuture climate protests. *Journal of Environmental Psychology*, 76. [18 s.]

- Krogager, S.G.S. & Leer, J. (2020). Mad uden filter: æstetik og moral i Facebookgruppen 'Hvad skal vi ha' til aften i dag?' I *Medieæstetik. Politik, hverdagsliv og forbrugskultur i serien: MÆRKK - Æstetik og Kommunikation*. p. 207 – 229 [22 s.]
- Laugesen, M. H-L., & Lund, P. C. (2022). Gode vibrationer: Om Hartmut Rosa som naturfilosof. *Paradoks: tidsskrift for filosofi og teori*, 1-19. <https://paradoks.nu/2022/08/11/gode-vibrationer-om-hartmut-rosa-som-naturfilosof/>. [22 s.]
- Laugesen, M. H-L., & Lund, P. C. (2022). Den store resynkronisering: Resonansens betydning for liv og politik. *Paradoks: tidsskrift for filosofi og teori*, 1-8. <https://paradoks.nu/2022/08/15/den-store-resynkronisering-resonansens-betydning-for-liv-og-politik/>. [10 s.]
- Mølholm, M. (2019). The Existential 'Anruf' As The Agency of The Anti-Objectives of the Discourse on Stress. *Zeitschrift für Diskursforschung*, 2019/2, pp. 190 – 214. [30 s.]
- Nietzsche, F. (1889). *Twilight of the Idols*, pp. 32 – 37. Mineola, New York: Dover Publications, Inc. 2019. [5 s.]
- Ojala, M. (2012) Hope and climate change: the importance of hope for environmental engagement among young people, *Environmental Education Research*, 18:5, 625-642. [16 s.]
- Petterson, T. (2020). Caring for More Than Humans: Ecofeminism and Care Ethics in Conversation. In: *Between Closeness and Evil. A Festschrift for Arne Johan Vetlesen* (pp. 183–213). Scandinavian Academic Press. [25 s.]
- Pieper, J. (1952). *Leisure, The Basis of Culture*. San Francisco: Ignatius Press 2009, pp. 25-41. [17 s.]
- Reckwitz, A. (2019). *Singulariteternes samfund*. Indledning: Det særliges eksplosion p. 19 – 35 [16 s.]
- Reid, A. (2019). Climate change education and research: possibilities and potentials versus problems and perils? *Environmental Education Research*, 25(6), 767-790. [26 s.]
- Rosa, Hartmut. (2017). Available, accessible, attainable. I: *The Good Life Beyond Growth*. Routledge, s. 39-52. [18 s.]
- Scott, B. A., Amel, E. L., Koger, S. M., & Manning, C. M. (2015). *Psychology for sustainability*. Routledge. (Chapter 1 & 12) [40 s.]
- Sköld, A. (2022). Vi er det liv, vi ikke lever – et håbefuldt udkast til dagdrømmens psykologi. *Psyke & Logos*, 43(1), 87-109. [31 s.]
- Sköld, A. (forthcoming). Climate Melancholia. *Environmental Humanities*. [25 s.]
- Wiedmann, Thomas et al. (2020). Scientists' warning on affluence. I: *Nature Communications* 11, s. 1-10. [13 s.]

I alt: 487 sider

Valgfag: Mindfulness

Mindfulness (2023/2024) (aau.dk)

Modultitel: Mindfulness

Engelsk titel: Mindfulness

ECTS: 5

Placering:

KA 1. semester

Kursusansvarlig:

Mette Kold

Underviser:

Mette Kold

Type og sprog:

Valgfag/Dansk

Mål

Viden om:

- Centrale og klassiske teorier om mindfulness og meditation, som anvendes i vestlig psykologi.
- Videnskabelige begreber vedrørende mindfulness i videnskabshistorisk belysning.
- Forholdet mellem teori og empiri inden for mindfulness-forskningen og inden for klinisk mindfulness-forankrede anvendte retninger.
- Udvalgte dele af de østlige meditationsbaserede traditioner, med fokus på buddhismen.

Færdigheder i:

- Egen praksis med en række mindfulness-teknikker:
1) Opmærksomhed. 2) Forbindelse. 3) Indsigt. 4) Formål.
- At identificere muligheden af og forstå anvendelse af centrale mindfulnessbaserede retninger.
- At anvende, dvs. redegøre for og formidle, udvalgte metoder og praksisser i det kliniske virke.
- At vurdere psykologiske dilemmaer og etiske problemstillinger, når man anvender mindfulnessbaserede praksisser.

Kompetencer:

- At knytte viden om, færdigheder i og egen erfaring med et udvalg af mindfulnessbaserede praksisser til praktiske, konkrete dagligdags og kliniske psykologiske problemstillinger,
- således at visse af praksisserne og de psykoedukative tilgange direkte kan applikeres til det fremtidige psykologiske kliniske virke.
- Selvstændigt at kunne tage ansvar for egen fortrinsvis praktiske men også refleksionsbaserede erfaringsudvikling med emnet.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Modulet er et praksisforankret dannelsesforløb med fokus på den kognitive, den relationelle & den eksistentielle dimension. Modulet introducerer til mindfulness-baserede interventioner i forskningen og den kliniske psykologi.

Den mindfulness- og compassion baserede tilgang til behandling af psykisk mistrivsel har som speciale eksisteret i over 30 år. Evidensen for effekter og udforskning af specifikke virkningsmekanismer vokser i omfang og kvalitet. Genstandsfeltet er bredt, idet brug af meditative metoder såvel anvendes som 'sindets og åndens dannelse' praksisser, som anvendes til behandling af angst, stress, depression, ensomhed og fysisk og psykisk mistrivsel i bred forstand. Metoderne er ofte anvendt bredt og tværfagligt af sundhedsprofessionerne, men det er åbenlyst, at psykologien, der i sin essens beskæftiger sig med og bidrager med metoder til mental trivsel, skal uddanne kommende psykologer til at have en bred vifte af metoder til at arbejde med at kunne opbygge mental trivsel. Metoder man som uddannet psykolog ikke blot har kendskab til men også erfaring med selv at anvende. Særligt dette sidste: At få egen erfaring med metoderne, er dette valgfags fokus.

Omfang og forventning:

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
4 forelæsninger à 4 timer	16
Evalueringer	2
12 online seminargange à 1 time	12
Læsning & forberedelse	50
Øvelser, praksisser og gensidig supervision	55
Eksamen	Aktiv deltagelse

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 4 x 4

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminar- og øvelsestimer: 12

Antal seminarhold: 1

Deltagere: Interesserede studerende på kandidatuddannelsen. Max. 25 studerende.

Deltagerforudsætninger: Indskrevet ved psykologikandidatuddannelsen, AAU.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Til modulet er knyttet et kursus med forelæsninger, seminarer og øvelser. Det afholdes som 4 fysiske mødegange á 4 timer = 16 timer. Her indimellem er der 12 online mødegange á 1 time, der hver gang består af psykoedukation og specifikke øvelser og praksisser. Tilsammen 28 timer fordelt over 8 uger.

Der arbejdes problemorienteret, dels ved at hver forelæsningsgang belyser med udvalgte eksempler og øvelser, dels ved at de studerende i seminar- og øvelsestimerne inddrages aktivt med øvelser, refleksion og gensidig supervision.

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1. forelæsning (fysisk fremmøde) <i>Uge 1</i>	4 timer	Mindfulness' baggrund; definition og forskning Introduktion til Healthy Minds App og første hjemmepraksistema: Opmærksomhed.	Mette Kold
2.-4. seminargang (digitalt) <i>Uge 1-2</i>	3 x 1 time	Psykoedukation & øvelser om: Opmærksomhed.	Mette Kold
5. forelæsning (fysisk fremmøde) <i>Uge 3</i>	4 timer	Introduktion til andet hjemmepraksistema: Forbindelse. Herunder fokus på compassion- begrebet; definition og forskning.	Mette Kold
6.-8. seminargang (digitalt) <i>Uge 3-4</i>	3 x 1 time	Psykoedukation og øvelser om: Forbindelse	Mette Kold
9. forelæsning (fysisk fremmøde) <i>Uge 5</i>	4 timer	Introduktion til tredje hjemmepraksistema: Indsigt. Herunder terapifokus; mødet mellem humanistisk psykologi og mindfulness.	Mette Kold
10.-12. seminargang (digitalt)	3 x 1 time	Psykoedukation og øvelser om: Indsigt	Mette Kold

Uge 5-6			
13. forelæsning (fysisk fremmøde) Uge 7	4 timer	Introduktion til fjerde hjemmepraksistema: Formål. Herunder fokus på eksistentiel psykologi. Tilbagevenden til: Definition, retninger, effekter, mediatorer og virkningsmekanismer i forhold til specifikke målgrupper ved anvendelse af mindfulness.	Mette Kold
14.-16. seminargang (digitalt) Uge 7-8	3 x 1 time	Psykoedukation og øvelser om: Formål. Overblik og afslutning	Mette Kold

Eksamen

Aktiv deltagelse/løbende evaluering.

Syge- og re-eksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en hjemmeopgave, med en af den studerende valgt og af den kursusansvarlige underviser godkendt problemstilling i relation til pensum.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 5-7 sider.

Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning - Mindfulness' baggrund; definition og forskning

4 timer v/ Mette Kold

Der holdes en overordnet og generel forelæsning om:

- Metoderne og praksisserne strukturelt set.
- Virkningsmekanismer og effekter: Hvilke metoder virker på hvad og hvorfor?
- Håndtering af psykologiske mistrivselstemaer som angst, depression og stress med metoderne.
- Metodernes anvendelse i forhold til forskellige typer kronisk sygdom, komplekse symptom- og sygdomsbilleder og alderssvækkelse.

Introduktion til Healthy Minds App og første hjemmepraksis-tema:

Opmærksomhed

Hjerneforskeren Richard Davidson & kollegaers forskning gennem tre årtier har ført til en specifik struktur for, hvordan man kan arbejde med mental sundhed. App'en 'Healthy Minds' er den foreløbige kulmination på Center for Healthy Minds' omfattende forsknings- og kliniske arbejde. App'en præsenterer en lang række mindfulness- og compassion-baserede praksisser, skiftevis med psykoedukative

speaks, der forklarer især den kognitive baggrund og det forskningsmæssige belæg for de valgte praksisser. App'ens praksisser samler essensen fra de videnskabeligt undersøgte retninger: Mindfulness-Based-Stress-Reduction (MBSR), Mindfulness-Based-Cognitive-Therapy (MBCT), Acceptance and Commitment Therapy (ACT), Compassion Cultivation Training (CCT) og Mindful Self Compassion (MSC), såvel som at praksisserne er forankret i en sekulariseret oversættelse af visse østlige kontemplative tilgangsmåder til mindfulness.

Litteratur:

- Kold, M. & Hansen, K.E. (2018). 7. *Mindfulness*, s. 89-114 I C. Glintborg (Red.), Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis. Aarhus Universitetsforlag. **[25 s.]**
- van Agteren, J., Iasiello, M., Lo, L., Bartholomaeus, J., Kopsaftis, Z., Carey, M., & Kyrios, M. (2021). A systematic review and meta-analysis of psychological interventions to improve mental wellbeing. *Nature Human Behaviour*, 5(5), 631-652. **[21 s.]**
- Goldberg, S. B., Riordan, K. M., Sun, S., & Davidson, R. J. (2022). The empirical status of mindfulness-based interventions: A systematic review of 44 meta-analyses of randomized controlled trials. *Perspectives on Psychological Science*, 17(1), 108-130. **[23 s.]**
- Dahl, C. J., Wilson-Mendenhall, C. D., & Davidson, R. J. (2020). The plasticity of well-being: A training-based framework for the cultivation of human flourishing. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32197-32206. **[9 s.]**
- Goldberg, S. B., Imhoff-Smith, T., Bolt, D. M., Wilson-Mendenhall, C. D., Dahl, C. J., Davidson, R. J., & Rosenkranz, M. A. (2020). Testing the efficacy of a multicomponent, self-guided, smartphone-based meditation app: Three-armed randomized controlled trial. *JMIR mental health*, 7(11), e23825. **[21 s.]**
- Riordan, K. M., MacCoon, D. G., Barrett, B., Rosenkranz, M. A., Chungyalpa, D., Lam, S. U., ... & Goldberg, S. B. (2022). Does meditation training promote pro-environmental behavior? A cross-sectional comparison and a randomized controlled trial. *Journal of Environmental Psychology*, 84, 101900. **[12 s.]**

111 sider

Forelæsning 5 - Introduktion til andet hjemmepraksisystema: Forbindelse.

Herunder fokus på compassion-begrebet; definition og forskning

4 timer v/ Mette Kold

Compassion-trænings formål er at øge empati, robusthed samt prosocial adfærd. Der gennemgås studier og reviews, der beskæftiger sig med virkningsmekanismerne bag. Deltagere oplever bl.a. en øget følelse af forbundethed og fælles medmenneskelighed med andre, flere positive emotioner, nedsat stress og negative følelser samt større modstandsdygtighed mod disse. Forskning viser også fysiologiske ændringer i hjerneregioner, der spiller en rolle i tilknytning, omsorg og medfølelse. Mediatorer inkluderer bl.a. øget selv-compassion, mindfulness, emotionsregulering og kognitiv omvurdering. Compassion-træning har, udover

ændringer i hjerneregioner, også en lang række fysiologiske effekter, herunder påvirkning af markører for biologisk alder.

Så reduktion af stress, angst og depression er positive psykologiske effekter. Men væsentligst effekt af compassion-fokusset er givetvis, udover en mere venlig attitude over for en selv, styrkede relationer og en større følelse af at høre til.

Litteratur:

- CFT: Gilbert, P. (2014). The origins and nature of compassion focused therapy. *British Journal of Clinical Psychology*, 53(1), 6-41. [35 sider]
- MSC: Germer, C., & Neff, K. (2019). Mindful self-compassion (MSC). In *Handbook of mindfulness-based programmes* (pp. 357-367). Routledge. [10 s.]
- Eller: Germer, C. K., & Neff, K. D. (2013). Self-compassion in clinical practice. *Journal of clinical psychology*, 69(8), 856-867. [11 s.]
- CCT: Goldin, P. R., & Jazaieri, H. (2017). The compassion cultivation training (CCT) program. *The Oxford handbook of compassion science*, 235-245. [9 s.]
- Luberto, C. M., Shinday, N., Song, R., Philpotts, L. L., Park, E. R., Fricchione, G. L., & Yeh, G. Y. (2018). A systematic review and meta-analysis of the effects of meditation on empathy, compassion, and prosocial behaviors. *Mindfulness*, 9, 708-724. [16 s.]
- Weingartner, L. A., Sawning, S., Shaw, M., & Klein, J. B. (2019). Compassion cultivation training promotes medical student wellness and enhanced clinical care. *BMC medical education*, 19(1), 1-11. [10 s.]
- Jazaieri, H., Jinpa, G. T., McGonigal, K., Rosenberg, E. L., Finkelstein, J., Simon-Thomas, E., ... & Goldin, P. R. (2013). Enhancing compassion: A randomized controlled trial of a compassion cultivation training program. *Journal of Happiness Studies*, 14, 1113-1126. [13 s.]
- Le Nguyen, K. D., Lin, J., Algoe, S. B., Brantley, M. M., Kim, S. L., Brantley, J., ... & Fredrickson, B. L. (2019). Loving-kindness meditation slows biological aging in novices: Evidence from a 12-week randomized controlled trial. *Psychoneuroendocrinology*, 108, 20-27. [7 s.]
- Hansen, N. H., Fjorback, L. O., Frydenberg, M., & Juul, L. (2021). Mediators for the effect of compassion cultivating training: a longitudinal path analysis in a randomized controlled trial among caregivers of people with mental illness. *Frontiers in Psychiatry*, 2198. [16 s.]
- Hansen, N. H., Juul, L., Pallesen, K. J., & Fjorback, L. O. (2021). Effect of a compassion cultivation training program for caregivers of people with mental illness in Denmark: a randomized clinical trial. *JAMA Network Open*, 4(3), e211020-e211020. [16 s.]

138 sider

Forelæsning 9 - Introduktion til tredje hjemmepraksistema: Indsigt. Herunder terapifokus; mødet mellem humanistisk psykologi og mindfulness.

4 timer v/ Mette Kold

Der zoomes ind på forskelle, ligheder og forudsætningsforhold mellem, hvordan indsigt forstås i henholdsvis buddhistisk og vestlig psykologi.

Der fokuseres på betydningen af underviserens / terapeutens / den sundhedsprofessionelles egen fysiske og mentale trivsel, rolle og erfaring med metoderne.

Det terapeutiske møde og terapies formål reflekteres i lyset af, når / hvis / hvordan mindfulness og meditation anvendes af henholdsvis terapeuten selv og / eller inddrages som metode i terapien.

Litteratur:

- Elsass, P., & Lhundup, K. (2011). *Buddhas veje: En introduktion til buddhistisk psykologi*. Dansk Psykologisk Forlag. (Side 15-25 & 153-234. **[50 s.]**)
- Singla, R. (2011). Origins of mindfulness & meditation interplay of eastern & western psychology. *Psyke & Logos*, 32(1) **[20 s.]**
- Geller, S. M. (2003). Becoming whole: A collaboration between experiential psychotherapies and mindfulness meditation/ganz werden: Eine zusammenarbeit von experienziellen psychotherapien und achtsamkeitsmeditation/volviéndose pleno/a: Una colaboración entre psicoterapias experienciales y la meditación "Mindfulness". *Person-Centered & Experiential Psychotherapies*, 2(4), 258-273. **[15 s.]**
- Jooste, J., Kruger, A., Steyn, B. J., & Edwards, D. J. (2015). Mindfulness: A foothold for Rogers's humanistic person-centred approach. *Journal of Psychology in Africa*, 25(6), 554-559. **[18 s.]**
- Gehrt, T. B., Frostholt, L., Obermann, M. L., & Berntsen, D. (2022). Thought characteristics in patients with severe health anxiety: A comparison with obsessive-compulsive disorder and healthy controls. *Psychology of Consciousness: Theory, Research, and Practice*. **[11 s.]**

108 sider

Forelæsning 13 - Introduktion til fjerde hjemmepraksistema: Formål.
Herunder fokus på eksistentiel psykologi. Tilbagevenden til: Definition, retninger, effekter, mediatorer og virkningsmekanismer i forhold til specifikke målgrupper ved anvendelse af mindfulness.

4 timer v/ Mette Kold

Opsamling & afslutning

Temaet om formål har som sit faglige grundlag eksistenspsykologien, der beskæftiger sig med mening, mål, værdier, livet, aleneheden og døden som grundvilkår. Disse store og egentlig abstrakte spørgsmål gøres med praksisserne og øvelserne lidt mere konkrete.

Der afsluttes, som vi startede – men nu med mere specifik belysning af:

- Metoderne og praksisserne strukturelt set.

- Virkningsmekanismer og effekter: Hvilke metoder virker på hvad og hvorfor?
- Håndtering af psykologiske mistrivselstemaer som angst, depression og stress med metoderne.
- Metodernes anvendelse i forhold til forskellige typer kronisk sygdom komplekse symptom- og sygdomsbilleder og alderssvækkelse.

Litteratur:

- Hirshberg, M. J., Colaianne, B. A., Greenberg, M. T., Inkelas, K. K., Davidson, R. J., Germano, D., ... & Roeser, R. W. (2022). Can the Academic and Experiential Study of Flourishing Improve Flourishing in College Students? A Multi-university Study. *Mindfulness*, 13(9), 2243-2256. **[14 s.]**
- Parsons, C. E., Jensen, K. L., Roepstorff, A., Fjorback, L. O., & Linehan, C. (2019). Designing technology tools to support engagement in mindfulness-based interventions: an analysis of teacher and student experiences. *Digital Health*, 5, 2055207619868550. **[13 s.]**
- Crone, W. C., Kesebir, P., Hays, B., Mirgain, S. A., Davidson, R. J., & Hagness, S. C. (2023). Cultivating well-being in engineering graduate students through mindfulness training. *Plos one*, 18(3), e0281994. **[22 s.]**
- Kubzansky, L. D., Kim, E. S., Boehm, J. K., Davidson, R. J., Huffman, J. C., Loucks, E. B., ... & Moskowitz, J. T. (2023). Interventions to modify psychological well-being: Progress, promises, and an agenda for future research. *Affective Science*, 1-11. **[11 s.]**
- Jiwani, Z., Lam, S. U., Davidson, R. J., & Goldberg, S. B. (2022). Motivation for Meditation and Its Association with Meditation Practice in a National Sample of Internet Users. *Mindfulness*, 13(10), 2641-2651. **[10 s.]**
- Park, C. L., Kubzansky, L. D., Chafouleas, S. M., Davidson, R. J., Keltner, D., Parsafar, P., ... & Wang, K. H. (2022). Emotional well-being: What it is and why it matters. *Affective Science*, 1-11. **[11 s.]**
- Park, C. L., Kubzansky, L. D., Chafouleas, S. M., Davidson, R. J., Keltner, D., Parsafar, P., ... & Wang, K. H. (2022). A Perfect Storm to Set the Stage for Ontological Exploration: Response to Commentaries on "Emotional Well-Being: What It Is and Why It Matters". *Affective Science*, 1-7. **[7 s.]**

88 sider

Samlet pensumliste

Crone, W. C., Kesebir, P., Hays, B., Mirgain, S. A., Davidson, R. J., & Hagness, S. C. (2023). Cultivating well-being in engineering graduate students through mindfulness training. *Plos one*, 18(3), e0281994. **[22 s.]**

Dahl, C. J., Wilson-Mendenhall, C. D., & Davidson, R. J. (2020). The plasticity of well-being: A training-based framework for the cultivation of human flourishing. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32197-32206. **[9 s.]**

Elsass, P., & Lhundup, K. (2011). *Buddhas veje: En introduktion til buddhistisk psykologi*. Dansk Psykologisk Forlag. (Side 15-25 & 153-234. **[50 s.]**

Gehrt, T. B., Frostholm, L., Obermann, M. L., & Berntsen, D. (2022). Thought characteristics in patients with severe health anxiety: A comparison with obsessive-compulsive disorder and healthy controls. *Psychology of Consciousness: Theory, Research, and Practice*. [11 s.]

Geller, S. M. (2003). Becoming whole: A collaboration between experiential psychotherapies and mindfulness meditation/ganz werden: Eine zusammenarbeit von experienziellen psychotherapien und achtsamkeitsmeditation/volviéndose pleno/a: Una colaboración entre psicoterapias experienciales y la meditación "Mindfulness". *Person-Centered & Experiential Psychotherapies*, 2(4), 258-273. [15 s.]

Germer, C., & Neff, K. (2019). Mindful self-compassion (MSC). In *Handbook of mindfulness-based programmes* (pp. 357-367). Routledge. [10 s.]

Eller: Germer, C. K., & Neff, K. D. (2013). Self-compassion in clinical practice. *Journal of clinical psychology*, 69(8), 856-867. [11 s.]

Gilbert, P. (2014). The origins and nature of compassion focused therapy. *British Journal of Clinical Psychology*, 53(1), 6-41. [35 s.]

Goldberg, S. B., Imhoff-Smith, T., Bolt, D. M., Wilson-Mendenhall, C. D., Dahl, C. J., Davidson, R. J., & Rosenkranz, M. A. (2020). Testing the efficacy of a multicomponent, self-guided, smartphone-based meditation app: Three-armed randomized controlled trial. *JMIR mental health*, 7(11), e23825. [21 s.]

Goldberg, S. B., Riordan, K. M., Sun, S., & Davidson, R. J. (2022). The empirical status of mindfulness-based interventions: A systematic review of 44 meta-analyses of randomized controlled trials. *Perspectives on Psychological Science*, 17(1), 108-130. [23 s.]

Goldin, P. R., & Jazaieri, H. (2017). The compassion cultivation training (CCT) program. *The Oxford handbook of compassion science*, 235-245. [9 s.]

Gehrt, T. B., Frostholm, L., Obermann, M. L., & Berntsen, D. (2022). Thought characteristics in patients with severe health anxiety: A comparison with obsessive-compulsive disorder and healthy controls. *Psychology of Consciousness: Theory, Research, and Practice*. [11 s.]

Hansen, N. H., Fjorback, L. O., Frydenberg, M., & Juul, L. (2021). Mediators for the effect of compassion cultivating training: a longitudinal path analysis in a randomized controlled trial among caregivers of people with mental illness. *Frontiers in Psychiatry*, 2198. [16 s.]

Hansen, N. H., Juul, L., Pallesen, K. J., & Fjorback, L. O. (2021). Effect of a compassion cultivation training program for caregivers of people with mental illness in Denmark: a randomized clinical trial. *JAMA Network Open*, 4(3), e211020-e211020. [16 s.]

Hirshberg, M. J., Colaianne, B. A., Greenberg, M. T., Inkelas, K. K., Davidson, R. J., Germano, D., ... & Roeser, R. W. (2022). Can the Academic and Experiential Study

of Flourishing Improve Flourishing in College Students? A Multi-university Study. *Mindfulness*, 13(9), 2243-2256. **[14 s.]**

Jazaieri, H., Jinpa, G. T., McGonigal, K., Rosenberg, E. L., Finkelstein, J., Simon-Thomas, E., ... & Goldin, P. R. (2013). Enhancing compassion: A randomized controlled trial of a compassion cultivation training program. *Journal of Happiness Studies*, 14, 1113-1126. **[13 s.]**

Jiwani, Z., Lam, S. U., Davidson, R. J., & Goldberg, S. B. (2022). Motivation for Meditation and Its Association with Meditation Practice in a National Sample of Internet Users. *Mindfulness*, 13(10), 2641-2651. **[10 s.]**

Jooste, J., Kruger, A., Steyn, B. J., & Edwards, D. J. (2015). Mindfulness: A foothold for Rogers's humanistic person-centred approach. *Journal of Psychology in Africa*, 25(6), 554-559. **[18 s.]**

Kold, M. & Hansen, K.E. (2018). 7. *Mindfulness*, s. 89-114 | C. Glintborg (Red.), Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis. Aarhus Universitetsforlag. **[25 s.]**

Kubzansky, L. D., Kim, E. S., Boehm, J. K., Davidson, R. J., Huffman, J. C., Loucks, E. B., ... & Moskowitz, J. T. (2023). Interventions to modify psychological well-being: Progress, promises, and an agenda for future research. *Affective Science*, 1-11. **[11 s.]**

Le Nguyen, K. D., Lin, J., Algoe, S. B., Brantley, M. M., Kim, S. L., Brantley, J., ... & Fredrickson, B. L. (2019). Loving-kindness meditation slows biological aging in novices: Evidence from a 12-week randomized controlled trial. *Psychoneuroendocrinology*, 108, 20-27. **[7 s.]**

Luberto, C. M., Shinday, N., Song, R., Philpotts, L. L., Park, E. R., Fricchione, G. L., & Yeh, G. Y. (2018). A systematic review and meta-analysis of the effects of meditation on empathy, compassion, and prosocial behaviors. *Mindfulness*, 9, 708-724. **[16 s.]**

Park, C. L., Kubzansky, L. D., Chafouleas, S. M., Davidson, R. J., Keltner, D., Parsafar, P., ... & Wang, K. H. (2022). Emotional well-being: What it is and why it matters. *Affective Science*, 1-11. **[11 s.]**

Park, C. L., Kubzansky, L. D., Chafouleas, S. M., Davidson, R. J., Keltner, D., Parsafar, P., ... & Wang, K. H. (2022). A Perfect Storm to Set the Stage for Ontological Exploration: Response to Commentaries on “Emotional Well-Being: What It Is and Why It Matters”. *Affective Science*, 1-7. **[7 s.]**

Parsons, C. E., Jensen, K. L., Roepstorff, A., Fjorback, L. O., & Linehan, C. (2019). Designing technology tools to support engagement in mindfulness-based interventions: an analysis of teacher and student experiences. *Digital Health*, 5, 2055207619868550. **[13 s.]**

Riordan, K. M., MacCoon, D. G., Barrett, B., Rosenkranz, M. A., Chungyalpa, D., Lam, S. U., ... & Goldberg, S. B. (2022). Does meditation training promote pro-

environmental behavior? A cross-sectional comparison and a randomized controlled trial. *Journal of Environmental Psychology*, 84, 101900. [12 s.]

Singla, R. (2011). Origins of mindfulness & meditation interplay of eastern & western psychology. *Psyke & Logos*, 32(1) [20 s.]

van Agteren, J., Iasiello, M., Lo, L., Bartholomaeus, J., Kopsaftis, Z., Carey, M., & Kyrios, M. (2021). A systematic review and meta-analysis of psychological interventions to improve mental wellbeing. *Nature Human Behaviour*, 5(5), 631-652. [21 s.]

Weingartner, L. A., Sawning, S., Shaw, M., & Klein, J. B. (2019). Compassion cultivation training promotes medical student wellness and enhanced clinical care. *BMC medical education*, 19(1), 1-11. [10 s.]

I alt ca. 445 sider

De resterende 55 sideres litteratur, der er til rådighed, bliver transkriberet af udvalgte guidede øvelser og psykoedukative speaks. Dette så de studerende har egne materialer, de kan bruge, når de selv skal undervise i mindfulness.

De 12 online mødegange – og oplæg til gentagende hjemmepraksis - tager deres stringente udgangspunkt i Healthy Minds App'en. Den er en blanding af psykoedukative speaks og guidede øvelser. Den har et omfang, så kurset ikke kan nå alle øvelser. Kerneøvelserne udvælges og formidles, både så den studerende selv kan praktisere, og så den studerende klargøres til selv at kunne formidle og anvende i sit praktiske virke.

Valgfag: Kendskab til kulturer – skiftende kulturer – skabelse af kulturer

Kendskab til kulturer - skiftende kulturer - skabelse af kulturer (2023/2024) (aau.dk)

Modultitel dansk: Kendskab til kulturer – skiftende kulturer – skabelse af kulturer

Modultitel engelsk: Knowing cultures – Changing cultures – Creating cultures

ECTS: 5

Placering:

KA 1. semester

Modulansvarlig:

Rasmus Birk (rbirk@ikp.aau.dk)

Undervisere

Sarah Awad (awads@ikp.aau.dk)

Paula Cavada-Hrepich (pcavadah@ikp.aau.dk)

Rasmus Birk (rbirk@ikp.aau.dk)

Type og sprog

Valgfag.

Dansk og engelsk

Mål

Kultur er et utydeligt begreb, der bruges overalt og undertiden omfatter alt. Som fænomen forstås det som enten stabilt eller som dynamisk. Kulturer er globale, breder sig over kontinenter, eller i små sociale grupper som en klike. Kultur omfatter både litteratur, dans, musik og fysiske genstande, som fx udstilles på museer. Det kan også betegne en fælles livsform, normer og traditioner.

Dette kursus analyserer kultur på alle niveauer og forbinder sig med praktiske udfordringer som psykolog.

NB: For at have de rette forudsætninger til aktivt at deltage i faget, forventes det at man læser til undervisningen.

Læringsmål

Viden om:

- kultur som begreb og fænomen
- sammenhæng mellem hverdagsliv og kultur

Færdigheder i:

- at observere og analysere kulturens indflydelse på hverdagsliv på både individuelt niveau, på gruppeniveau og på samfundsniveau
- at koordinere både individuelle og kulturelle aspekter i analyser af problemstillinger i hverdagsliv

Kompetencer til:

- at indkredse kultur som element af problemstillinger i hverdagen samt afgrænse det for at kunne intervenere og påvirke disse
- at skelne mellem lokal kulturel konstituering af fænomener og problemstillinger og deres almene aspekter

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
5 á 4 timer	20
Læsning og forberedelse	115

NB: lektioner tælles som timer. Det forventes, at pensum er læst før forelæserne.

Antal forelæsninger: 5 forelæsninger á 4 timer.

Antal forelæsningshold: 1

Deltagere

Kurset henvender sig til studerende på 1. semester på kandidatuddannelsen i psykologi

Deltagerforudsætninger

Gennemført bachelor i psykologi.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1.forelæsning	4 x 45 min.	Culture - between continuity and change	Sarah Awad
2.forelæsning	4 x 45 min.	Culture and place	Rasmus Birk & Sarah Awad
3.forelæsning	4 x 45 min.	Mental health and culture	Rasmus Birk
4.forelæsning	4 x 45 min.	Culture in children's and youths' lives	Paula Cavada-Hrepich
5.forelæsning	4x 45 min.	Workshop on knowing – changing – creating culture	Paula Cavada-Hrepich

Eksamen

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.

Syge- og re-eksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en hjemmeopgave, med en af den studerende valgt og af den kursusansvarlige underviser godkendt problemstilling i relation til pensum.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 5-7 sider.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives bestået/ikke bestået. Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Prøven skal demonstrere, at modulets mål er indfrie.

Studerende, der er dumpet, er berettiget til individuelt feedback fra eksaminator.

Description of course:

1. Culture - between continuity and change

4 timer v/ Sarah Awad

In this lecture, we will discuss different conceptions of culture, then tackle the idea of individual, cultural, and social change. The focus will be on the interrelations and interdependencies of individual and sociocultural changes, exploring how do we make meaning of personal and social ruptures and transition in a constantly changing environment.

Curriculum:

- Minor, H. (1956). The body ritual among the Nacirema. *American Anthropologist*, 58(3), 503-507. [6 s.]
- Cole, M. (1998). *Cultural psychology: A once and future discipline*. Harvard university press. pp. 1-37 [37 s.]
- Cole, M. (1998). Can cultural psychology help us think about diversity? *Mind, culture, and activity*, 5(4), 291-304. [15 s.]
- Lang , A. & Fuhrer , U. (1993). What place for culture in psychology? An introduction. *Schweizerische Zeitschrift für Psychologie* , 52 (2): 65 – 69. [5 s.]
- Zittoun, T., Valsiner, J., Salgado, J., Gonçalves, M. M., Vedeler, D., & Ferring, D. (2013). *Human development in the life course: Melodies of living*. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. (p. 261-284). [23 s.]
- Awad, S. H. (2021). Experiencing change: Rhythms of everyday life between continuities and change. *Qualitative Studies*. [33 s.]

- Awad, S. H. (2016). The Identity Process in Times of Ruptures: Narratives from the Egyptian Revolution. Special Issue: Prefigurative Politics. *Social and Political Psychology*. 4, 128-141 (14s)

2. Culture and place

4 timer v/ Sarah Awad & Rasmus Birk

In this lecture, we will explore how culture is connected to *place* and *community*. While it is commonplace to think of culture as being something that belongs to the nation-state (e.g. “Danish Culture”), we will explore how and when culture is connected to *place*.

Curriculum:

- Stevenson, D. (2013). *The city*. Cambridge: Polity Press. (Chapter 5: Emotional City) [25 s.]
- Tonkiss, F. (2003). The Ethics of Indifference: Community and Solitude in the City. *International Journal of Cultural Studies*, 6(3), 297–311. <https://doi.org/10.1177/13678779030063004> [14 s.]
- Blokland, T. (2009). Celebrating Local Histories and Defining Neighbourhood Communities: Place-making in a Gentrified Neighbourhood. *Urban Studies*, 46(8), 1593–1610. <https://doi.org/10.1177/0042098009105499> [17 s.]
- Rhys-Taylor, A. (2013). The essences of multicultural: A sensory exploration of an inner-city street market. *Identities*, 20(4), 393–406. [15 s.]
- Tomaney, J. (2015). Region and place II: Belonging. *Progress in Human Geography*, 39(4), 507–516. <https://doi.org/10.1177/0309132514539210> [9 s.]

3. Mental health & culture

4 timer v/ Rasmus Birk

This lecture will focus on mental health and culture, with a particular focus on mental health. Both in contemporary politics and in academic debates, people assume that “culture” matters for mental health. We will introduce and discuss topics such as diagnostic culture(s), cultural concepts of distress, and explore the potentials and limitations of approaching mental health through a cultural lens.

Curriculum:

- Brossard, B. & Chandler, A. (2022). *Explaining Mental Illness: Sociological Perspectives*. Bristol University Press. Kapitel 4, pp.90-116 [26 s.]
- Gómez-Carrillo, A., & Kirmayer, L. J. (2023). A cultural-ecosocial systems view for psychiatry. *Frontiers in Psychiatry*, 14, 1031390. [14 s.]
- Brinkmann, S. (2024). What are Mental Disorders? Exploring the Role of Culture in the Harmful Dysfunction Approach. *Integrative Psychological and Behavioral Science*. <https://doi.org/10.1007/s12124-024-09837-9> (15s)
- Luhrmann, T. M., Padmavati, R., Tharoor, H., & Osei, A. (2015). Differences in voice-hearing experiences of people with psychosis in the USA,

India and Ghana: Interview-based study. *The British Journal of Psychiatry*, 206(1), 41–44. <https://doi.org/10.1192/bjp.bp.113.139048> [3 s.]

- Kirmayer, L. J., & Ryder, A. G. (2016). Culture and psychopathology. *Current Opinion in Psychology*, 8, 143–148. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2015.10.020> [5 s.]
- Kleinman, A., & Benson, P. (2006). Anthropology in the Clinic: The Problem of Cultural Competency and How to Fix It. *PLOS Medicine*, 3(10), e294. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.0030294> [4 s.]
- Rose, N., Birk, R., & Manning, N. (2021). Towards Neuroecosociality: Mental Health in Adversity. *Theory, Culture & Society*, 0263276420981614. <https://doi.org/10.1177/0263276420981614> [17 s.]

4. Culture in children's and youths' lives

4 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

It is common to talk about youth cultures such as performance culture, party culture, bullying culture, etc. Do such cultures exist by themselves, how are they established and maintained or changed? Moreover, as psychologists we are sometimes asked to intervene and change youth and children's cultures but how do we conceptualize such cultures, and thus approach it?

Considering that culture is a fundamental aspect of any community, we will explore in this session the dynamics by which culture and community in childhood and youth emerge, are supported and change. Here we will unfold the role of belongingness and inclusion/exclusion, drawing on the students' own experiences earlier on and at the university.

Curriculum:

- Adair, J. K., & Doucet, F. (2014). The impact of race and culture on play in early childhood classrooms. *The SAGE handbook of play and learning in early childhood*, 354-365. [12 s.]
- Arcidiacono, C., Procentese, F., & Di Napoli, I. (2007). Youth, community belonging, planning and power. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 17, 280–295. [15 s.]
- Corsaro, W. & Eder, D. (1990). Children's Peer Cultures. *Annual Review of Sociology*, 16(1), 197–220. <https://doi.org/10.1146/annurev.so.16.080190.001213> [13 s.]
- Hedegaard, M. (2014). Exploring tension and contradictions in youth's activity of painting graffiti. *Culture & Psychology*, 20(3), 387–403. <https://doi.org/10.1177/1354067X14542526> [16 s.]
- Qvortrup J. (2008) Childhood in the Welfare State. In: James A., James A.L. (eds) *European Childhoods* (p. 216-233). Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9780230582095_11 [18 s.]
- Van Oers, B. (2012). Culture in play. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 957-988). Oxford University Press. [32 s.]

5. Workshop on knowing – changing – creating culture

4 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

In this last session, we introduce a case to analyze the constitutive interplay between culture and psychology and the challenges of cultural encounters in contemporary society.

Curriculum:

- Boesch, E. E. (2012). Culture: Result and Condition. *The Oxford handbook of culture and psychology*, 347-356. [10 s.]
- Bolliger, L., & Gulis, G. (2018). The tragedy of becoming tired of living: Youth and young adults' suicide in Greenland and Denmark. *International Journal of Social Psychiatry*, 64(4), 389-395. <https://doi.org/10.1177/0020764018766198> [6 s.]
- Cudd, A. (2006). Psychological Mechanisms of Oppression. In *Analyzing Oppression* (pp.55-84). New York, Oxford Academic. [30 s.]
- Macleod, C., Bhatia, S., & Kessi, S. (2017). Postcolonialism and psychology: growing interest and promising potential. In *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology* (pp. 306-317). SAGE Publications Ltd, <https://doi.org/10.4135/9781526405555> [12 s.]
- Ratner, C. (2000). Agency and Culture. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 30(4), 413–434. [22 s.]
- Steenholdt, N. C. (2021). Subjective Well-being and the Importance of Nature in Greenland. *Arctic Anthropology*, 58(1), 66-79. [14 s.]

Samlet pensumliste

- Adair, J. K., & Doucet, F. (2014). The impact of race and culture on play in early childhood classrooms. *The SAGE handbook of play and learning in early childhood*, 354-365. [12 s.]
- Arcidiacono, C., Procentese, F., & Di Napoli, I. (2007). Youth, community belonging, planning and power. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 17, 280–295. [15 s.]
- Awad, S. H. (2016). The Identity Process in Times of Ruptures: Narratives from the Egyptian Revolution. Special Issue: Prefigurative Politics. *Social and Political Psychology*. 4, 128-141 [14 s.]
- Minor, H. (1956). *The body ritual among the Nacirema*. *American Anthropologist*, 58(3), 503-507. [6 s.]
- Cole, M. (1998). *Cultural psychology: A once and future discipline*. Harvard university press. pp. 1-37 [37 s.]
- Cole, M. (1998). Can cultural psychology help us think about diversity?. *Mind, culture, and activity*, 5(4), 291-304. [15 s.]

- Awad, S. H. (2021). Experiencing change: Rhythms of everyday life between continuities and change. *Qualitative Studies*. [33 s.]
- Cudd, A. (2006). Psychological Mechanisms of Oppression. In *Analyzing Oppression* (pp.55-84). New York, Oxford Academic. [30 s.]
- Blokland, T. (2009). Celebrating Local Histories and Defining Neighbourhood Communities: Place-making in a Gentrified Neighbourhood. *Urban Studies*, 46(8), 1593–1610. <https://doi.org/10.1177/0042098009105499> [17 s.]
- Boesch, E. E. (2012). Culture: Result and Condition. *The Oxford handbook of culture and psychology*, 347-356. [10 s.]
- Bolliger, L., & Gulis, G. (2018). The tragedy of becoming tired of living: Youth and young adults' suicide in Greenland and Denmark. *International Journal of Social Psychiatry*, 64(4), 389-395. <https://doi.org/10.1177/0020764018766198> [6 s.]
- Brinkmann, S. (2024). What are Mental Disorders? Exploring the Role of Culture in the Harmful Dysfunction Approach. *Integrative Psychological and Behavioral Science*. <https://doi.org/10.1007/s12124-024-09837-9> [15 s.]
- Brossard, B. & Chandler, A. (2022). Explaining Mental Illness: Sociological Perspectives. Bristol University Press. Kapitel 4, pp.90-116 [26 s.]
- Corsaro, W. & Eder, D. (1990). Children's Peer Cultures. *Annual Review of Sociology*, 16(1), 197–220. <https://doi.org/10.1146/annurev.so.16.080190.001213> [13 s.]
- Gómez-Carrillo, A., & Kirmayer, L. J. (2023). A cultural-ecosocial systems view for psychiatry. *Frontiers in Psychiatry*, 14, 1031390. [14 s.]
- Hedegaard, M. (2014). Exploring tension and contradictions in youth's activity of painting graffiti. *Culture & Psychology*, 20(3), 387–403. <https://doi.org/10.1177/1354067X14542526> [16 s.]
- Kirmayer, L. J., & Ryder, A. G. (2016). Culture and psychopathology. *Current Opinion in Psychology*, 8, 143–148. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2015.10.020> [5 s.]
- Kleinman, A., & Benson, P. (2006). Anthropology in the Clinic: The Problem of Cultural Competency and How to Fix It. *PLOS Medicine*, 3(10), e294. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.0030294> [4 s.]
- Lang, A. & Fuhrer, U. (1993). What place for culture in psychology? An introduction. *Schweizerische Zeitschrift für Psychologie*, 52 (2) : 65 – 69. [5 s.]
- Luhrmann, T. M., Padmavati, R., Tharoor, H., & Osei, A. (2015). Differences in voice-hearing experiences of people with psychosis in the USA, India and Ghana: Interview-based study. *The British Journal of Psychiatry*, 206(1), 41–44. <https://doi.org/10.1192/bjp.bp.113.139048> [3 s.]
- Macleod, C., Bhatia, S., & Kessi, S. (2017). Postcolonialism and psychology: growing interest and promising potential. In *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology* (pp. 306-317). SAGE Publications Ltd, <https://doi.org/10.4135/9781526405555> [12 s.]
- Qvortrup J. (2008) Childhood in the Welfare State. In: James A., James A.L. (eds) *European Childhoods* (p. 216-233). Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9780230582095_11 [18 s.]
- Ratner, C. (2000). Agency and culture. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 30(4), 413–434. <https://doi.org/10.1111/1468-5914.00138> [22 s.]

- Rose, N., Birk, R., & Manning, N. (2021). Towards Neuroecosociality: Mental Health in Adversity. *Theory, Culture & Society*, 0263276420981614. <https://doi.org/10.1177/0263276420981614> [17 s.]
- Rhys-Taylor, A. (2013). The essences of multicultural: A sensory exploration of an inner-city street market. *Identities*, 20(4), 393–406. [15 s.]
- Stevenson, D. (2013). *The city*. Cambridge: Polity Press. (Chapter 5: Emotional City) [25 s.]
- Steenholdt, N. C. (2021). Subjective Well-being and the Importance of Nature in Greenland. *Arctic Anthropology*, 58(1), 66-79. [14 s.]
- Tomaney, J. (2015). Region and place II: Belonging. *Progress in Human Geography*, 39(4), 507–516. <https://doi.org/10.1177/0309132514539210> [9 s.]
- Tonkiss, F. (2003). The Ethics of Indifference: Community and Solitude in the City. *International Journal of Cultural Studies*, 6(3), 297–311. <https://doi.org/10.1177/13678779030063004> [14 s.]
- Van Oers, B. (2012). Culture in play. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 957-988). Oxford University Press. [32 s.]
- Zittoun, T., Valsiner, J., Salgado, J., Gonçalves, M. M., Vedeler, D., & Ferring, D. (2013). *Human development in the life course: Melodies of living*. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. (p. 261-284) [23 s.]

I alt: 497 sider

Valgfag: Familien

Familien (2024/2025) (aau.dk)

Modultitel dansk: Familien

Modultitel engelsk: Family

ECTS: 5

Placering

KA 1. semester

Modulansvarlig

Noomi Matthiesen

Undervisere

Noomi Matthiesen (noomi@ikp.aau.dk)

Paula Cavada-Hrepich (pcavadah@ikp.aau.dk)

Jens Scherpe (jscherpe@law.aau.dk)

Jeanne Stenhøj Carlson (jestca@ikp.aau.dk)

Seminarholdere

Type og sprog

Valgfag.

Dansk.

Mål

Viden om:

- Forældreskabet i et kønnet, politisk og historisk perspektiv
- Psykologiens betydning for familieinstitutionens historie og moderne familiekultur
- Forældresamarbejde med diverse institutioner i velfærdsstaten
- Og kendskab til forskellige psykologfaglige undersøgelser og interventioner målrettet familien

Færdigheder i:

- At forstå og analysere komplekse roller i familien
- At analysere familiens relation til og møde med diverse institutioner i velfærdsstaten
- At identificere styrker og svagheder i psykologiske interventioner målrettet familier

Kompetencer til:

- kritisk reflekteret at forholde sig til psykologiens rolle til arbejdet med familier
- kritisk nuanceret vurdere styrker og svagheder i brugen af diverse psykologfaglige undersøgelser og interventioner målrettet familien

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Indenfor psykologien har vi en tendens til at se på familielivet på en snæver og instrumentel måde, hvor der er fokus på den dyadiske relation, eksempelvis mor-barn relationen. Det har betydning for de idealer vi i det vestlige samfund har omkring familielivet og for opdragelse. I dette kursus vil vi se nærmere på familiens hverdagsliv, og hvordan det er formet af psykologiens historie, såvel som historiske og strukturelle ændringer (ikke mindst ændringer i lovgivningen og i arbejdsmarkedet). Vi vil dykke ned i psykologpraksisser i mødet med udsatte familier, og diskutere familien som et kønnet, eksistentielt og pædagogisk fællesskab. Kurset trækker især på viden fra socialpsykologi, udviklingspsykologi, klinisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi, og pædagogisk psykologi.

Omfang og forventet arbejdsindsats

Antal forelæsninger: 6

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 8

Antal seminarhold: 1

Deltagere

Kurset henvender sig til studerende på 1. semester på kandidatuddannelsen på psykologi.

Deltagerforudsætninger

Gennemført bachelor i psykologi

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1.forelæsning & seminar	4 x 45 min.	Familiens historie og psykologiens betydning	<i>Noomi Matthiesen</i>
2.forelæsning & seminar	4 x 45 min.	Børns hverdagsliv imellem familien, søskende og institutioner	<i>Paula Cavada-Hrepich</i>
3.forelæsning	2 x 45 min	Familier som kønnet fællesskaber i et hverdagsliv mellem arbejde og hjem	<i>Noomi Matthiesen</i>
4.forelæsning	2 x 45 min.	The non-traditional family and the law	<i>Jens Scherpe</i>
5.forelæsning & seminar	4 x 45 min.	Udsatte familier: Socialt arbejde og forældrekompetenceundersøgelser	<i>Jeanne Stenhøj Carlson & Noomi Matthiesen</i>
6.forelæsning & seminar	4 x 45 min.	Eksistentielle og pædagogiske perspektiver på opdragelsespraksisser	<i>Noomi Matthiesen</i>

Eksamen

Prøven: Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver (heri kan indgå bl.a. kort essays skrivning, gruppearbejde og gruppepræsentation), som stilles i løbet af kurset.

Hvis den studerende ikke kan bestå ved aktiv deltagelse/løbende evaluering er der brugt et eksamensforsøg.

Syge- og re-eksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en hjemmeopgave, med en af den studerende valgt og af den kursusansvarlige underviser godkendt problemstilling i relation til pensum.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 5-7 sider.

Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Familiens historie og psykologiens betydning

4 timer v/ Noomi Matthiesen

Denne forelæsning og seminar introducerer til kurset om familien. Vi skal dykke ned i familiens historie og se på, hvilken betydning psykologiens historie har for vores forståelser af det gode familieliv og for idealer om det passende forældreskab.

Pensum:

- Faber, S. T., & Jørgensen, A. H. (2023). "Graviditeten er formentlig den mest betydningsfulde periode i barnets liv": Om almengørelsen samt intensivering af det tidlige forebyggende arbejde og nye former for ansvarliggørelse af forældre. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 4, 29–43. [14 s.]
- Faircloth, C. (2023). The problem of attachment and the detached parent. In: E. Lee et al. (ed.). *Parenting Culture Studies*. (s. 147-164). Palgrave Macmillan. [17 s.]
- Macvarish, J. (2023). Babies' Brains and Parenting Policy: The Insensitive Mother. In: E. Lee et al. (ed.). *Parenting Culture Studies*. (s. 165-183). Palgrave Macmillan. [18 s.]
- Matthiesen, N. & Clement Lund, P. (accepted). Parents as psychological coaches. *Ethics and Education*. [15 s.]
- Ramaekers, S., & Suissa, J. (2012b). What all parents need to know? Exploring the hidden normativity of the language of developmental psychology in parenting. *Journal of philosophy of education*, 46(3), 352–369. [17 s.]

Supplerende litteratur:

- Popkewitz, T. S. (2003). *Governing the Child and Pedagogicalization of the Parent: A Historical Excursus into the Present*. I *Governing Children, Families*

and Education. Restructuring the Welfare State. (s. 35–61). Palgrave Macmillan. [26 s.]

- Rose, N. (1990). *Governing the soul. The shaping of the private self.* (2nd edition). Part 3. The Child, the Family, and the Outside World. (s. 121-213) Routledge. [92 s.]

2. Børns hverdagsliv mellem familien, søskende og institutioner

4 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

In this session, we delve into the intricate and often overlooked world of family dynamics through the lens of children. The session begins by acknowledging the significance of considering children as active participants in family life rather than mere recipients of parental decisions. Thus, the meanings and dynamics of family life are explored from the children's perspectives, with particular attention to the relationship between siblings. Another central point of discussion is how children's participation and conflicts across institutions shape the family everyday life.

Pensum:

- Davilla, R. A., & Pearson, J. C. (1994). Children's Perspectives of the Family: A Phenomenological Inquiry. *Human Studies*, 17(3), 325–341. [18 s.]
- Gass, K., Jenkins, J., & Dunn, J. (2007). Are sibling relationships protective? A longitudinal study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48(2), 167–175. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2006.01699.x> [9 s.]
- Gulløv, E., & Winther, I. W. (2021). Sibling relationships: Being connected and related. I A.-M. Castrén, V. Česnuitytė, I. Crespi, J.-A. Gauthier, R. Gouveia, C. Martin, A. M. Mínguez, & K. Suwada (red.), *The Palgrave Handbook of Family Sociology in Europe* (1 udg., s. 301-321). Palgrave Macmillan. [21 s.]
- Hedegaard, M. (2012). Children's creative modeling of conflict resolutions in everyday life as central in their learning and development in families (pp. 55-74). In M. Hedegaard, K. Aronsson, C. Højholt & O. S. Ulvik (Eds.), *Children, childhood and everyday life. Children's perspectives.* Charlotte: Information Age Publishing. [20 s.]
- Helms, S. C., & Steensen, C. I. S. (2023). Skole-hjem-samtaler som fremmedgørelseszoner og resonansrum. *Dansk pædagogisk Tidsskrift*, (1), 78-94. [17 s.]
- Kousholt, D. (2011). Researching Family through the Everyday Lives of Children across Home and Day Care in Denmark. *Ethos*, 39(1), 98–114. [17 s.]
- Marschall, A., & Grumløse, S. P. (2019). Skilsmisse og barnets bedste – før og nu, mellem hverdagsliv og politik. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden*, 37(3–4) 55-67. [13 s.]
- Rooth, H., Forinder, U., Piuva, K., & Söderbäck, M. (2023). Being a child in the family: young children describe themselves and their parents. *Journal of Family Studies*, 29(1), 1–14. [15 s.]
- Røn Larsen, M., & Stanek, A. H. (2015). Young children and their conduct of everyday life. *Nordic Psychology (Online)*, 67(3), 195-209. [15 s.]

Supplerende litteratur:

- Brett, H., Jones Bartoli, A., & Smith, P. K. (2023). Sibling bullying during childhood: A scoping review. *Aggression and Violent Behavior*, 72, 101862-.
<https://doi.org/10.1016/j.avb.2023.101862> [13 s.]
- Gulløv, E., Palludan, C., & Winther, I. W. (2015). Engaging Siblingships. *Childhood*, 22(4), 506-519. <https://doi.org/10.1177/0907568214555147> [14 s.]
- Suitor J. J., Sechrist J., Plikuhn M., Pillemer K., Pardo S. T. (2008). Within-family differences in parent-child relations across the life course. *Current Directions in Psychological Science*, 17(5), 334–338. [5 s.]

3. Familier som kønnet fællesskaber i et hverdagsliv mellem arbejde og hjem

2 timer v/ Noomi Matthiesen

Denne forelæsning ser nærmere på familien som et kønnet fællesskab. Det er når par får deres første barn, at køn træder frem. Det åbner op for nye samtaler og organiseringer af hverdagslivet, der udfolder sig i nexuset mellem moralske forpligtelser knyttet til idealer om ligestilling, om den gode forælder, den gode partner og den gode medarbejder. Forelæsningen adresserer også diskussioner om strukturelle løsninger på den kønnede ulighed.

Pensum:

- Doucet, A. (2006). 'Estrogen-filled worlds': Fathers as primary caregivers and embodiment. *The Sociological Review*, 54(4), 696–716. [20 s.]
- Doucet, A. (2023). "Time is not time is not time": A feminist ecological approach to clock time, process time, and care responsibilities. *Time & Society*, 32(4), 434–460. [26 s.]
- Twamley, K., & Faircloth, C. (2024). Understanding 'gender equality': First-time parent couples' practices and perspectives on working and caring post-parenthood. *Sociological Research Online*, p. 1-18. [18 s.]

Supplerende litteratur:

- Folbre, N. (2006) Measuring Care: Gender, Empowerment, and the Care Economy, *Journal of Human Development*, 7:2, 183-199, DOI: 10.1080/14649880600768512 [16 s.]
- Hoschild. A. (1997/2002). *Tidsfælden. Når familie bliver arbejde, og arbejdet bliver familie.* (Del 1 s. 11-56.) Hans Reitzel. [45 s.]

4. The non-traditional family and the law

2 timer v/ Jens Scherpe

Family law for centuries was focused on the institution of marriage, defined as the

indissoluble union of one man and one woman. In this period, marriage (and this type of marriage) was the only socially and legally accepted way to be a family, at least in Western jurisdictions. At the beginning of the 21st century, that certainly no longer is the case.

This lecture will (much too) briefly look at the way individuals and 'family' are perceived and dealt with in family law. This will be done in three parts:

- Horizontal family law – the law concerning the relationship between adults
- Vertical family law – the law concerning the relationship between adults and children
- Individual family law – the law concerning the status of the individual

Pensum:

- Horizontal family law
- Scherpe, A Comparative View on Registered Partnerships and Formal Family Recognition Beyond Marriage, (2019) 6 Journal of International and Comparative Law 273-286. **[13 s.]**
- Vertical family law
- Scherpe, Breaking the Existing Paradigms of Parent-Child Relationships, in: Douglas/Murch/Stephens (reds.), International and national perspectives on child and family law: Essays in honour of Nigel Lowe, Intersentia Publishing, 2018, pp. 343-359. **[16 s.]**
- Individual family law
- Equinet, Equality Bodies Working on the Rights and Discriminations Faced by Trans and Intersex Persons, available at [equinet_brief-trans-intersex_A4_04_web-1.pdf](https://equineteurope.org/equinet_brief-trans-intersex_A4_04_web-1.pdf) (equineteurope.org) **[16 s.]**

Supplerende litteratur:

- Council of Europe, Thematic Report on Legal Gender recognition, <https://rm.coe.int/thematic-report-on-legal-gender-recognition-in-europe-2022/1680a729b3>
- Council of Europe, Human Rights and Gender Identity and Expression, Gender identity and expression (coe.int)
- Van den brink/Dunne, Trans and intersex equality Rights in Europe, [trans_and_intersex_equality_rights.pdf](https://europa.eu/trans_and_intersex_equality_rights.pdf) (europa.eu)
- Scherpe, The Present and Future of European Family Law, 161 pp., Edward Elgar Publishing, 2016.
- Scherpe, Dutta and Helms (eds.), The Legal Status of Intersex Persons, 535 pp., Intersentia Publishing 2018.
- Scherpe (ed.), The Legal Status of Transsexual and Transgender Persons, 663 pp., Intersentia Publishing, 2015.
- Scherpe and Hayward (eds.), The Future of Registered Partnerships – Family Recognition Beyond Marriage?, 591 pp., Intersentia Publishing 2017

5. Udsatte familier: Socialt arbejde og forældrekompetenceundersøgelser *4 timer v/ Jeanne Stenhøj & Noomi Matthiesen*

Forelæsningen og seminaret præsenterer kritiske perspektiver på psykologiske

praksisser forbundet med interventioner i relation til udsatte familier. Vi diskuterer etisk hensigtsmæssige og kulturelt sensitive måder at møde familier, der står i vanskelige situationer, og som har svært ved at tage vare på deres børn.

Pensum:

- Ejrnæs, et. al, (2020), Professionelle praktikers risikovurderinger og de faktiske risici. In: Uden for nummer – tema om anbringelser, Tidsskrift for forskning og praksis i socialt arbejde, 40/2020, side 34-47. [40-UdenForNummer.pdf](#) [14 s.]
- Featherstone, B., Morris, K., & White, S. (2014). A marriage made in hell: Early intervention meets child protection. *British Journal of Social Work*, 44(7), 1735–1749. [14 s.]
- Institut for menneskerettigheder (2022), Testning af forældrekompetencer hos grønlandere i Danmark – om brugen af ikke-kulturtilpassede tests til måling af forældrekompetencer i forbindelse med tvangsfjernelser af grønlandske børn. Side 1-22 [Testning af forældrekompetencer hos grønlandere i Danmark | Institut for Menneskerettigheder](#) [22 s.]
- Katznelson, H. (2013), Refleksive funktionsskala – RF. In: *Barnet og dets relationelle miljø: om tilknytningsbaseret undersøgelsesmetodik*. Schwartz, R. & Hart, S. (red.). København: Hans Reitzels Forlag. Side 273-292 [20 s.]
- Keddell, E. (2017). Interpreting children's best interests: Needs, attachment and decision-making. *Journal of Social Work*, 17(3), 324-342. <https://doi.org/10.1177/1468017316644694> [18 s.]
- Keddell, Emily. (2023). Recognising the embedded child: children's participation, child protection inequities and cultural capital in child protection. *Children and Youth Services Review*. 147(1), p. 1-11. <http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.106815> [11 s.]
- Krutzinna, J, Skivenes, M. Judging parental competence: A cross-country analysis of judicial decision makers' written assessment of mothers' parenting capacities in newborn removal cases. *Child & Family Social Work*, 26: 50–60. <https://doi.org/10.1111/cfs.12788> [10 s.]

Supplerende litteratur:

- Engen, M., Petersen, S. K., Bjerre, L. S., & Nissen, M. A. (2021). Does social work care? Practising care in social work with vulnerable children and their families. *European Journal of Social Work*, 24(1), 34–46. <https://doi.org/10.1080/13691457.2019.1615869> [12 s.]
- Husby, I. S. D., Slettebø, T., Juul, R. (2018). Partnerships with children in child welfare: The importance of trust and pedagogical support. *Child & Family Social Work*, (23), 443–450. <https://doi.org/10.1111/cfs.12435> [7 s.]
- Mørk, A., Sandberg, K., Schultz, T., & Hartoft, H. (2022). A Conflict between the Best Interests of the Child and the Right to Respect for Family Life? Non-consensual adoption in Denmark and Norway as an example of the difficulty in balancing different considerations. *International Journal of Law, Policy and the Family*, 36(1), p. 1-12 <https://doi.org/10.1093/lawfam/ebac019> [23 s.]

- Smith, M., Cameron, C., & Reimer, D. (2017). From attachment to recognition for children in care. *The British Journal of Social Work*, 47(6), 1606–1623. [17 s.]
- Socialstyrelsen, 2021, Retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser. Kapitel 7: den psykologiske undersøgelse af forældrekompetencer. Side 31-42. Retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser (sbst.dk) [11 s.]
- Socialstyrelsen, 2015, Adoption uden samtykke – ni metoder til at afdække forældreevne. Side 4-31 Adoption uden samtykke – ni metoder til at afdække forældreevne (sbst.dk) [27 s.]

6. Eksistentielle og pædagogiske perspektiver på opdragelsespraksis

4 timer v/ Noomi Matthiesen

Denne afsluttende undervisningsgang drøfter tilgange til forældreskab og opdragelse, der overskrider en snæver instrumentel tilgang, som man ofte møder i opdragelseslitteraturen. Målet er at binde en rød tråd gennem kursets indhold, og diskutere familielivets status og psykologiens rolle for familiens hverdagsliv. Ud over nedenstående pensum, trækker denne undervisningsgang på hele kursets pensum.

Pensum:

- Kousholt, D. (2011). Researching family through the everyday lives of children across home and day care in Denmark. *Ethos*, 39(1), 98-114. [16 s.]
- Ramaekers, S., & Suissa, J. (2012). *The claims of parenting: Reasons, responsibility and society* (Bd. 4). Chapter 6: Existential Anxiety, Responsibility and the Political Aspects of the Family (p. 125-147) Springer Science & Business Media. [27 s.]
- Suissa, J. (2006). Untangling the mother knot: Some thoughts on parents, children and philosophers of education. *Ethics and Education*, 1(1), 65–77. [12 s.]

Samlet pensum:

Davilla, R. A., & Pearson, J. C. (1994). Children's Perspectives of the Family: A Phenomenological Inquiry. *Human Studies*, 17(3), 325–341. [18 s.]

Doucet, A. (2006). 'Estrogen-filled worlds': Fathers as primary caregivers and embodiment. *The Sociological Review*, 54(4), 696–716. [20 s.]

Doucet, A. (2023). "Time is not time is not time": A feminist ecological approach to clock time, process time, and care responsibilities. *Time & Society*, 32(4), 434–460. [26 s.]

Ejrnæs, et. al, (2020), Professionelle praktikeres risikovurderinger og de faktiske risici. In: Uden for nummer – tema om anbringelser, Tidsskrift for forskning og praksis i socialt arbejde, 40/2020, side 34-47 (14 sider). 40-UdenForNummer.pdf

- Equinet, Equality Bodies Working on the Rights and Discriminations Faced by Trans and Intersex Persons, available at: [equinet_brief-trans-intersex_A4_04_web-1.pdf](#) (equineteurope.org) **[16 s.]**
- Faber, S. T., & Jørgensen, A. H. (2023). "Graviditeten er formentlig den mest betydningsfulde periode i barnets liv": Om almengørelsen samt intensivering af det tidlige forebyggende arbejde og nye former for ansvarliggørelse af forældre. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 4, 29–43. **[14 s.]**
- Faircloth, C. (2023). The problem of attachment and the detached parent. In: E. Lee et al. (ed.). *Parenting Culture Studies*. (s. 147-164). Palgrave Macmillan. **[17 s.]**
- Featherstone, B., Morris, K., & White, S. (2014). A marriage made in hell: Early intervention meets child protection. *British Journal of Social Work*, 44(7), 1735–1749. **[14 s.]**
- Gass, K., Jenkins, J., & Dunn, J. (2007). Are sibling relationships protective? A longitudinal study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48(2), 167–175. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2006.01699.x> **[9 s.]**
- Gulløv, E., & Winther, I. W. (2021). Sibling relationships: Being connected and related. I A.-M. Castrén, V. Česnūitytė, I. Crespi, J.-A. Gauthier, R. Gouveia, C. Martin, A. M. Mínguez, & K. Suwada (red.), *The Palgrave Handbook of Family Sociology in Europe* (1 udg., s. 301-321). Palgrave Macmillan. **[21 s.]**
- Hedegaard, M. (2012). Children's creative modeling of conflict resolutions in everyday life as central in their learning and development in families (pp. 55-74). In M. Hedegaard, K. Aronsson, C. Højholt & O. S. Ulvik (Eds.), *Children, childhood and everyday life. Children's perspectives*. Charlotte: Information Age Publishing. **[20 s.]**
- Helms, S. C., & Steensen, C. I. S. (2023). Skole-hjem-samtaler som fremmedgørelseszoner og resonansrum. *Dansk pædagogisk Tidsskrift*, (1), 78-94. **[17 s.]**
- Institut for menneskerettigheder (2022), Testning af forældrekompetencer hos grønlandere i Danmark – om brugen af ikke-kulturtilpassede tests til måling af forældrekompetencer i forbindelse med tvangsfjernelser af grønlandske børn. Side 1-22 [Testning af forældrekompetencer hos grønlandere i Danmark | Institut for Menneskerettigheder](#) **[22 s.]**
- Katznelson, H. (2013), Refleksive funktionsskala – RF. In: *Barnet og dets relationelle miljø: om tilknytningsbaseret undersøgelsesmetodik*. Schwartz, R. & Hart, S. (red.). København: Hans Reitzels Forlag. Side 273-292 **[20 s.]**
- Keddell, E. (2017). Interpreting children's best interests: Needs, attachment and decision-making. *Journal of Social Work*, 17(3), 324-342. <https://doi.org/10.1177/1468017316644694> **[18 s.]**
- Keddell, Emily. (2023). Recognising the embedded child: children's participation, child protection inequities and cultural capital in child protection. *Children and Youth Services Review*. 147(1), p. 1-11. <http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.106815> **[11 s.]**
- Kousholt, D. (2011). Researching family through the everyday lives of children across home and day care in Denmark. *Ethos*, 39(1), 98-114. **[14 s.]**
- Krutzinna, J, Skivenes, M. Judging parental competence: A cross-country analysis of judicial decision makers' written assessment of mothers' parenting capacities in

newborn removal cases. *Child & Family Social Work*, 26: 50–60.
<https://doi.org/10.1111/cfs.12788> [10 s.]

- Macvarish, J. (2023). Babies' Brains and Parenting Policy: The Insensitive Mother. In: E. Lee et al. (ed.). *Parenting Culture Studies*. (s. 165-183). Palgrave Macmillan. [18 s.]
- Matthiesen, N. & Clement Lund, P. (accepted). Parents as psychological coaches. *Ethics and Education*. [15 s.]
- Marschall, A., & Grumløse, S. P. (2019). Skilsmisse og barnets bedste – før og nu, mellem hverdagsliv og politik. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden*, 37(3–4) 55-67. [13 s.]
- Ramaekers, S., & Suissa, J. (2012b). What all parents need to know? Exploring the hidden normativity of the language of developmental psychology in parenting. *Journal of philosophy of education*, 46(3), 352–369. [17 s.]
- Ramaekers, S., & Suissa, J. (2012). *The claims of parenting: Reasons, responsibility and society* (Bd. 4). Chapter 6: Existential Anxiety, Responsibility and the Political Aspects of the Family (p. 125-147) Springer Science & Business Media. [27 s.]
- Rooth, H., Forinder, U., Piuva, K., & Söderbäck, M. (2023). Being a child in the family: young children describe themselves and their parents. *Journal of Family Studies*, 29(1), 1–14. [15 s.]
- Røn Larsen, M., & Stanek, A. H. (2015). Young children and their conduct of everyday life. *Nordic Psychology (Online)*, 67(3), 195-209. [15 s.]
- Scherpe, A Comparative View on Registered Partnerships and Formal Family Recognition Beyond Marriage, (2019) 6 *Journal of International and Comparative Law* 273-286. [13 s.]
- Scherpe, Breaking the Existing Paradigms of Parent-Child Relationships, in: Douglas/Murch/Stephens (reds.), *International and national perspectives on child and family law: Essays in honour of Nigel Lowe*, Intersentia Publishing, 2018, pp. 343-359. [16 s.]
- Suissa, J. (2006). Untangling the mother knot: Some thoughts on parents, children and philosophers of education. *Ethics and Education*, 1(1), 65–77. [12 s.]
- Twamley, K., & Faircloth, C. (2024). Understanding 'gender equality': First-time parent couples' practices and perspectives on working and caring post-parenthood. *Sociological Research Online*, p. 1-18. [18 s.]

I alt 480 sider

Valgfag: Træning af generelle terapeutkompetencer gennem deliberate practice (5 ECTS)

Træning af generelle terapeutkompetencer gennem deliberate practice (2024/2025)
(aau.dk)

Modultitel dansk: Træning af generelle terapeutkompetencer gennem deliberate practice

Modultitel engelsk: Deliberate practice training of general psychotherapeutic skills

ECTS: 5

Placering

KA 1.

Modulansvarlig

Ole Karkov Østergård (karkov@ikp.aau.dk)

Undervisere

Ole Karkov Østergård (karkov@ikp.aau.dk)

Type og sprog

Valgfag – dansk

Mål

Den studerende skal opnå:

Viden om:

- generelle psykoterapeutiske færdigheder og kompetencer (non-specifikke terapeutiske faktorer)
- process-outcome forskning inden for psykoterapi

Færdigheder i:

- at arbejde med sin egen følelsesmæssige indstilling, empati og responsivitet
- etablering af en terapeutisk alliance og håndtering af alliancebrud
- at kunne formulere og kommunikere et interpersonelt fokus for behandlingen på baggrund af en caseformulering

Kompetencer:

- at kunne identificere og arbejde med egne psykoterapeutiske færdigheder, som er fælles på tværs af psykoterapeutiske retninger
- at kunne stå for egen videre faglige udvikling på feltet

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Kurset præsenterer den nyeste forskning i centrale dele af klinisk psykologi gennem forelæsninger, rollespil, og hjemmeopgaver med træning af generelle terapeutfærdigheder.

Kurset giver for det første en teoretisk indføring i centrale psykoterapeutiske færdigheder og kompetencer, som har betydning for den psykoterapeutiske proces og udbytte på tværs af psykoterapeutiske retninger. Derfor bliver disse kompetencer også ofte kaldt "non-specifikke" eller "fælles faktorer". Disse omfatter empati og responsivitet, den terapeutiske alliance, reparation af alliancebrud, formulering af et interpersonelt fokus og terapeutisk ekspertise. Kurset giver for det andet rig mulighed for, at kursusedtagerne kan arbejde med egne terapeutiske færdigheder ved at rollespille terapisisituationer og ved at respondere som terapeuter på videoklip med skuespillere, som spiller virkelige klienter. Kurset er derfor både teoretisk og anvendelsesorienteret. Kurset er udviklet sammen med Professor Stig Poulsen, Psykologisk Institut, Københavns Universitet.

Omfang og forventning

Seks kursusdage med i alt 23 timers undervisning. Den første introduktionsgang er på 3 timer, efterfulgt af fem kursusgange af 4 timers varighed. Dertil kommer læsning og hjemmeopgaver, hvor den studerende skal svare på terapivideoer og give feedback til medstuderende via onlineplatformen Skillsetter.

Det er en forudsætning for deltagelse i kurset, at den studerende køber adgang til Skillsetter (koster aktuelt 410 DKK).

Den første del af hver kursusdag er teoretisk. Her vil underviserne afholde forelæsninger om de centrale begreber og teorier inden for non-specifikke terapeutiske faktorer: Empati og responsivitet, den terapeutiske alliance, reparation af alliancebrud, formulering af et interpersonelt fokus og terapeutisk ekspertise. Den anden del af kurset er anvendelsesorienteret og følger principperne for deliberate practice. Kursusedtagerne vil her se terapivideoer eller terapidemonstrationer og derefter rollespille terapisisituationer ud fra en case, hvor I deltagerne skifte mellem at være terapeut, klient (case udleveres) og observatør. Rollespillene vil blive videooptaget, så der er mulighed for at terapeuterne kan få feedback fra underviser og hinanden. Kursusedtagerne skal imellem hver kursusgang bruge onlineplatformen "Skillsetter" til at træne deres terapeutiske færdigheder ved at se og respondere som terapeuter på videoklip med klienter i specifikke terapisisituationer (fx hvor terapeuten bliver kritiseret). De studerende får feedback på deres svar fra underviser og fra medstuderende, som således også skal give feedback til medstuderende som en del af kurset.

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
5 forelæsninger à 2 timer og 1 à 3 timer	13
Evalueringer (forskning)	3
5 seminar timer a 2 timer	10
Læsning og forberedelse	109
Eksamen	0

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 5 x 2 (1 x 3)

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminar timer: 5 x 2

Antal seminarhold: 1

Deltagere

Kurset er et valgfag på psykologi, 1. semester på kandidatuddannelsen. Der vil desuden kunne deltage studerende fra 3. semester på kandidatuddannelsen.

Deltagerforudsætninger

Studerende på kandidatdelen af psykologiuddannelsen

Modulaktiviteter (kursusgange mv.)

Antal forelæsningshold: 1

Antal forelæsninger: 5 dage med 2 x 45 min. og 1 dag med 3 x 45 min. I alt 13 timer.

På dette kursus vil vi arbejde med de psykoterapeutiske kompetencer, som går på tværs af psykoterapeutiske retninger, og dermed er "fælles" eller "non-specifikke". Disse kompetencer inkluderer eksploration, empati og responsivitet, opbygning af en terapeutiske alliance, håndtering af alliancebrud, formulering af et interpersonelt fokus og arbejde med udfordrende klientsituationer. Der er solid empirisk evidens for betydningen af disse fælles faktorer, således er det blevet anslået, at de forklarer dobbelt så meget af effekten af psykoterapi sammenlignet med teknikker, som er specifikke for en bestemt terapietning. Disse faktorer er i høj grad afhængige af terapeutens interpersonelle færdigheder. Desuden peger forskningen på, at terapeuten har større betydning for terapieffekten end den specifikke metode. Der er dermed god grund til at sætte fokus på og træne disse fælles færdigheder og kompetencer. Vi vil gøre dette gennem forelæsninger, rollespil og hjemmeopgaver, hvor de studerende skal arbejde med de terapeutiske færdigheder ved at se og respondere på videoer med terapisisituationer. Her vil vi bruge onlineplatformen "Skillsetter". som benytter principper fra deliberate practice, der kan defineres som systematiske træningsaktiviteter, specielt designet til at forbedre den enkeltes præstation ved at sætte mål og delmål, gentagne øvelser og løbende feedback på egen kompetenceopnåelse.

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1. Forelæsning	3 x 45 min.	Introduktion	Ole Karkov Østergård
2. Forelæsning og seminargang	4 x 45 min.	Empati og responsivitet – teori og praksis	Ole Karkov Østergård
3. Forelæsning og seminargang	4 x 45 min.	Etablering af den terapeutiske alliance – teori og praksis	Ole Karkov Østergård
4. Forelæsning og seminargang	4 x 45 min.	Håndtering af alliancebrud – teori og praksis	Ole Karkov Østergård

5. Forelæsning og seminargang	4 x 45 min.	Caseformulering – teori og praksis	Ole Karkov Østergård
6. Forelæsning og seminargang	4 x 45 min.	Terapeutisk ekspertise – en syntese – teori og praksis	Ole Karkov Østergård

Eksamen:

Valgfaget består ved tilfredsstillende aktiv deltagelse, hvilket indebærer 75% tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset, hvilket inkluderer læsning af litteratur, aktiv deltagelse i rollespil og diskussioner og besvarelse af alle hjemmeopgaver, hvor terapeutiske færdigheder trænes i onlineplatformen Skillsetter (bemærk at den studerende selv skal betale for adgang til Skillsetter, aktuelt 410 DKK). Skulle en studerende ikke bestå ved aktiv tilfredsstillende deltagelse har man brugt sit første prøveforsøg og reeksamen tæller som 2. prøveforsøg (individuel, skriftlig hjemmeopgave, 5-7 sider, problemstilling godkendt af underviser).

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Bedømmelsesform: bestået/ikke bestået

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

1. Forelæsning: Introduktion

3 timer v/ Ole Karkov Østergård

Her får kursUSDeltagerne en introduktion til kurset, dets formål og organisering. Underviserne vil præsentere Jerome Franks teori om non-specifikke faktorer i psykoterapi, Bruce Wampolds kontekstuelle model, forskning i terapeutens betydning for effekten af psykoterapi samt deliberate practice begrebet. Desuden inddeles deltagerne i grupper og vi snakker om den praktiske organisering af kurset.

Undervisningsressourcer: Skillsetter

2. Forelæsning og seminargang: Eksploration, parafrasering, spejling og empati

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

Temaet for den anden undervisningsgang er fleksibelt terapeutisk nærvær, hvor kursUSDeltagerne i den første del vil få en dybere teoretisk forståelse af nogle af de basale hjælpefærdigheder, som vi arbejdede med på PPI. Underviseren vil gennemgå teori og forskning vedrørende responsivitet, empati, tilknytningsmønstre, modoverføring og compassion med den vanskelige klient. I den anden del skal kursUSDeltagerne træne disse færdigheder. Det gøres for det første ved at rollespille i mindre grupper. Rollespillene optages på video, så der er mulighed for at få feedback fra underviser og medstuderende (videoerne slettes herefter). For det andet skal kursUSDeltagerne træne færdighederne ved at lave hjemmeopgaver, hvor de responderer som terapeuter på tre videoklip af terapituationer. De studerendes

svar til terapivideoerne optages på video, så der er mulighed for at modtage og give feedback til medstuderende og underviser inden næste undervisningsgang.

Undervisningsressourcer: Video med Carl Rogers, udleveret case og Skillsetter

Pensum:

- Elliott, R., Bohart, A. C., Watson, J. C., & Murphy, D. (2018). Therapist Empathy and Client Outcome: An Updated Meta-Analysis. *Psychotherapy*, 55(4), 399-410. doi:10.1037/pst0000175. [12 s.]
- Gabbard, G. O. (2001). A Contemporary Psychoanalytic Model of Countertransference. *Journal of Clinical Psychology: In Session*, 57(8), 983–991. [9 s.]
- Greenberg, Leslie S.; Elliott, Robert (1997). Varieties of empathic responding. In: Bohart, Arthur C. & Greenberg, Leslie S. (Eds.), *Empathy reconsidered: New directions in psychotherapy* (pp. 167-186) Washington, DC, US: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10226-000> [20 s.]
- Ivey, A. E. Ivey, M. B. and Carlos P. Zalaquett C. P. (2016). *Essentials of intentional interviewing : counseling in a multicultural world* (Third edition. ed., pp 50-129). Boston, Massachusetts: Cengage Learning. [80 s.]
- Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Counseling Psychology*, 21, 95-103 [9 s.]
- Rogers, C. R. (1975). Empathic: An unappreciated way of being. *Journal of Counseling Psychology*, 5, 2-10 [9 s.]
- Wampold, B. E. (2015). How important are the common factors in psychotherapy? An update. *World Psychiatry*, 14(3), 270-277. [8 s.]

3. Forelæsning og seminargang: Etablering af den terapeutiske alliance 3 timer v/ Ole Karkov Østergård

Til denne undervisningsgang bygger vi videre på sidste undervisningsgang, idet terapeutens autenticitet, varme og accept, empati og responsivitet er vigtige for opbygning af den terapeutiske alliance. Begrebet om den terapeutiske alliance stammer fra den psykoanalytiske tradition, men senere har bl.a. Carl Rogers med sin klient-centrerede terapi ydet væsentlige bidrag til forståelse af alliancen. Efter Bordin (1979) opfattes den terapeutiske alliance i dag hovedsageligt som en fælles faktor karakteriseret ved tre aspekter: (1) enighed om terapiens målsætning, (2) enighed om terapiens arbejdsopgaver og (3) det emotionelle bånd mellem klient og terapeut. Alliancen er den bedst dokumenterede non-specifikke eller fælles faktor i psykoterapi, således inkluderede meta-analysen af Flückiger, Del Re, Wampold og Horvath (2018) mere end 30.000 terapiforløb og fandt, at en god terapeutisk alliance har stor betydning for det terapeutiske udbytte på tværs af terapiretninger. Efter forelæsningen vil vi arbejde med den terapeutiske alliance i praksis. Her vil vi træne

etablering af den terapeutiske alliance gennem rollespil og ved at respondere på terapivideoer i Skillsetter.

Undervisningsressourcer: Video med Leslie Greenberg. Three approaches to psychotherapy with a female client – the next generation. Terapivideo med demonstration af Jon Carlson, udleveret case og Skillsetter.

Forelæsningsens pensum:

- Ackerman, S. J., & Hilsenroth, M. J. (2003). A review of therapist characteristics and techniques positively impacting the therapeutic alliance. *Clinical Psychology Review, 23*(1), 1-33. doi:10.1016/S0272-7358(02)00146-0. **[34 s.]**
- Bachelor, A. (1995). Clients' perception of the therapeutic alliance: A qualitative analysis. *Journal of Counseling Psychology, 42*(3), 323–337. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.42.3.323>. **[15 s.]**
- Bordin, E. S. (1979). The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, Research and Practice, 16*, 252-260 **[9 s.]**
- Flückiger, C., Del Re, A. C., Wampold, B. E., & Horvath, A. O. (2018). The alliance in adult psychotherapy: A meta-analytic synthesis. *Psychotherapy (Chicago, Ill.), 55*(4), 316-340. **[25 s.]**
- Hougaard, E. (2019). *Psykoterapi: teori og forskning* (3. reviderede udgave ed.). Kap 10, pp. 307-356. Kbh.: Dansk Psykologisk Forlag. **[49 s.]**
- Lavik, K. O., Frøysa, H., Brattebø, K. F., McLeod, J., & Moltu, C. (2018). The first sessions of psychotherapy: A qualitative meta-analysis of alliance formation processes. *Journal of Psychotherapy Integration, 28*(3), 348–366. <https://doi.org/10.1037/int0000101>. **[19 s.]**
- Ulvenes, P. G., Berggraf, L., Hoffart, A., Stiles, T. C., Svartberg, M., McCullough, L., & Wampold, B. E. (2012). Different Processes for Different Therapies: Therapist Actions, Therapeutic Bond, and Outcome. *Psychotherapy, 49*(3), 291-302. doi:10.1037/a0027895 **[12 s.]**

4. Forelæsning og seminargang: Reparation af alliancebrud

3 timer v/ Ole Karkov Østergård

På fjerde undervisningsgang vil vi gennemgå teorien og forskningen i betydningen af at kunne identificere og reparere alliancebrud. Udgangspunktet er Safran-gruppens model, der skelner mellem konfrontations- og tilbagetrækningsmarkører for alliancebrud. De inddeler endvidere arbejdet med alliancebrud i 4 faser, som inkluderer at opdage alliancebruddet, udforske det empatisk og hjælpe klienten med at udtrykke bagvedliggende følelser og oplevelser, fx af sårbarhed eller vrede. Efter forelæsningsen vil vi se et videoklip, som demonstrerer reparation af alliancebrud, hvorefter vi skal øve os i at opdage og reparere alliancebrud gennem rollespil til

undervisningen og ved som hjemmeopgave at respondere på terapivideoer, hvor der sker alliancebrud.

Undervisningsressourcer: Terapivideo med demonstration af Catherine Eubanks-Carter, udleveret case og Skillsetter.

Forelæsningsens pensum:

- Eubanks, C. F & Muran, J. C. (2022). Rupture Resolution Rating Scale (3RS): Manual version 2022. Mount Sinai Beth Israel. [41 s.]
- Eubanks-Carter, F., Muran, J. C., & Safran, J. D. (2018). Alliance Rupture Repair: A Meta-Analysis. *Psychotherapy*, 55(4), 508-519 [12 s.]
- Eubanks-Carter, C., Muran, J. C., & Safran, J. D. (2015a). Alliance-focused training. *Psychotherapy*, 52(2), 169-173. doi:10.1037/a0037596. [5 s.]
- Hill, C. E. (2010). Qualitative studies of negative experiences in psychotherapy. In J. C. Muran & J. P. Barber (Eds.), *The therapeutic alliance: An evidence-based guide to practice* (pp. 63–73). New York, NY: Guilford Press. [11 s.]
- Muran, J. C, Eubanks, F. C., Samstag, W. L. (2023). Introduction: Rupture in a Wicked and Wonderful World. In: Rupture and Repair in Psychotherapy - A Critical Process for Change (2023). Eubanks, F. C., Samstag, W. L. & Muran, J. C (Editors). American Psychological Association, pp. 3-20 <https://doi.org/10.1037/0000306-001>. [17 s.]

5. Forelæsning og seminargang: Formulering af et interpersonelt fokus 3 timer v/ Ole Karkov Østergård

Den femte undervisningsgang vil have fokus på caseformulering, herunder deres definition og rolle i klinisk praksis, forskning, samt forskellige tilgange og eksempler på caseformuleringer. Et eksempel på en sådan tilgang er Luborsky, der formulerer klientens centrale interpersonelle eller relationelle konflikt ud fra tre aspekter: klientens interpersonelle ønske, respons fra den anden og selvets respons. Efter forelæsningsen skal kursusdeltagerne arbejde i grupper med at formulere et fokus ud fra en videocase. Endelig skal kursusdeltagerne rollespille en relationsepisode og lave hjemmeopgaver, hvor de skal prøve at formulere et interpersonelt mønster og kommunikere dette til klienten.

Undervisningsressourcer: Videocase ved Hanna Levenson, udleveret case og Skillsetter.

Forelæsningsens pensum:

- Eells, T. D. (2002). Formulation. In M. Hersen and W. Sledge (Eds.), *The encyclopedia of psychotherapy* (pp. 815–822). New York: Academic Press. [8 s.]

- Eells, T.D., Kendjelic, E.M., & Lucas, C.P. (1998). What's in a case formulation? Development and use of a content coding manual. *Journal of Psychotherapy Practice and Research*, 7, 144-153. [10 s.]
- Luborsky, L. & Barrett, M. S. (2007). The core conflictual relationship theme: A basic case formulation method. In T. D. Eells (Ed.), *Handbook of psychotherapy case formulation*, 2nd ed. (pp. 105-135). New York: Guilford Press. [34 s.]

6. Forelæsning og seminargang: Terapeutisk ekspertise – en syntese 3 timer v/ Ole Karkov Østergård

Til den sidste undervisningsdag vil vi integrere bidragene fra de foregående fire gange. Dernæst vil vi snakke om, hvordan vi som terapeuter kan respondere empatisk på vanskelige klienter, både i opbygningen af en alliance, kommunikation af et interpersonelt fokus, samt ved alliancebrud. Efter forelæsningen vil underviseren lave en demonstration på plenum, hvorefter kursusdeltagerne i rollespil arbejder med at respondere empatisk, etablere en terapeutisk alliance og formulere et interpersonelt fokus. Hovedfokus vil her være på, hvordan vi lytter, spørger ind til og kommunikerer med klienten. Den sidste hjemmeopgave udleveres, hvor der igen skal responderes på tre terapivideoer og gives feedback til medstuderende.

Undervisningsressourcer: Udleveret case, Skillsetter.

Forelæsningens pensum:

- Hill, C. E., Spiegel, S. B., Hoffman, M. A., Kivlinghan, Jr, D. M. & Gelso, C. J. (2017). Therapist expertise in psychotherapy revisited. *The Counseling Psychologist*, 45(1): 7-53. [47 s.]
- Tracey, T. J., Wampold, B. E., Lichtenberg, J. W., & Goodyear, R. K. (2014). Expertise in psychotherapy: An elusive goal? *American Psychologist*, 69(3), 218-229. doi: <http://dx.doi.org/10.1037/a0035099>. [12 s]
- UCL Competence Framework: Generic Psychotherapeutic Competences. (12 s.) (https://www.ucl.ac.uk/pals/sites/pals/files/migrated-files/Humanistic_generic_competences.pdf) [13 s.]

Samlet pensumliste

- Ackerman, S. J., & Hilsenroth, M. J. (2003). A review of therapist characteristics and techniques positively impacting the therapeutic alliance. *Clinical Psychology Review*, 23(1), 1-33. doi:10.1016/S0272-7358(02)00146-0. [34 s.]
- Bachelor, A. (1995). Clients' perception of the therapeutic alliance: A qualitative analysis. *Journal of Counseling Psychology*, 42(3), 323–337. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.42.3.323>. [15 s.]
- Bordin, E. S. (1979). The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 16, 252-260 [9 s.]

- Eells, T. D. (2002). Formulation. In M. Hersen and W. Sledge (Eds.), *The encyclopedia of psychotherapy* (pp. 815–822). New York: Academic Press. **[8 s.]**
- Eells, T.D., Kendjelic, E.M., & Lucas, C.P. (1998). What's in a case formulation? Development and use of a content coding manual. *Journal of Psychotherapy Practice and Research*, 7, 144-153. **[10 s.]**
- Elliott, R., Bohart, A. C., Watson, J. C., & Murphy, D. (2018). Therapist Empathy and Client Outcome: An Updated Meta-Analysis. *Psychotherapy*, 55(4), 399-410. doi:10.1037/pst0000175. **[12 s.]**
- Eubanks, C. F & Muran, J. C. (2022). Rupture Resolution Rating Scale (3RS): Manual version 2022. Mount Sinai Beth Israel. **[41 s]**
- Eubanks-Carter, C., Muran, J. C., & Safran, J. D. (2015a). Alliance-focused training. *Psychotherapy*, 52(2), 169-173. doi:10.1037/a0037596. **[5 s.]**
- Flückiger, C., Del Re, A. C., Wampold, B. E., & Horvath, A. O. (2018). The alliance in adult psychotherapy: A meta-analytic synthesis. *Psychotherapy (Chicago, Ill.)*, 55(4), 316-340. **[25 s.]**
- Gabbard, G. O. (2001). A Contemporary Psychoanalytic Model of Countertransference. *Journal of Clinical Psychology: In Session*, 57(8), 983–991. **[9 s.]**
- Greenberg, L. S.; Elliott, R. (1997). Varieties of empathic responding. In: Bohart, Arthur C. & Greenberg, Leslie S. (Eds.), *Empathy reconsidered: New directions in psychotherapy* (pp. 167-186) Washington, DC, US: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10226-000>. **[20 s.]**
- Hill, C. E. (2010). Qualitative studies of negative experiences in psychotherapy. In J. C. Muran & J. P. Barber (Eds.), *The therapeutic alliance: An evidence-based guide to practice* (pp. 63–73). New York, NY: Guilford Press. **[11 s.]**
- Hill, C. E., Spiegel, S. B., Hoffman, M. A., Kivlinghan, Jr, D. M. & Gelso, C. J. (2017). Therapist expertise in psychotherapy revisited. *The Counseling Psychologist*, 45(1): 7-53. **[47 s.]**
- Hougaard, E. (2019). *Psykoterapi: teori og forskning* (3. reviderede udgave ed.). Kap 10, pp. 307-356. Kbh.: Dansk Psykologisk Forlag. **[49 s.]**
- Ivey, A. E. Ivey, M. B. and Carlos P. Zalaquett C. P. (2016). *Essentials of intentional interviewing : counseling in a multicultural world* (Third edition. ed., pp 50-129). Boston, Massachusetts: Cengage Learning. **[80 s.]**
- Lavik, K. O., Frøysa, H., Brattebø, K. F., McLeod, J., & Moltu, C. (2018). The first sessions of psychotherapy: A qualitative meta-analysis of alliance formation processes. *Journal of Psychotherapy Integration*, 28(3), 348–366. <https://doi.org/10.1037/int0000101>. **[19 s.]**
- Luborsky, L. & Barrett, M. S. (2007). The core conflictual relationship theme: A basic case formulation method. In T. D. Eells (Ed.), *Handbook of psychotherapy case formulation*, 2nd ed. (pp. 105-135). New York: Guilford Press. **[34 s.]**
- Muran, J. C, Eubanks, F. C., Samstag, W. L. (2023). Introduction: Rupture in a Wicked and Wonderful World. In: Rupture and Repair in Psychotherapy - A Critical Process for Change (2023). Eubanks, F. C., Samstag, W. L. & Muran,

- J. C (Editors). American Psychological Association, pp. 3-20.
<https://doi.org/10.1037/0000306-001>. [17 s.]
- Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Counseling Psychology*, 21, 95-103 (9 s.)
- Rogers, C. R. (1975). Empathic: An unappreciated way of being. *Journal of Counseling Psychology*, 5, 2-10 [9 s.]
- Tracey, T. J., Wampold, B. E., Lichtenberg, J. W., & Goodyear, R. K. (2014). Expertise in psychotherapy: An elusive goal? *American Psychologist*, 69(3), 218-229. doi: <http://dx.doi.org/10.1037/a0035099>. [12 s.]
- UCL Competence Framework: Generic Psychotherapeutic Competences.
(https://www.ucl.ac.uk/pals/sites/pals/files/migrated-files/Humanistic_generic_competences.pdf) [13 s.]
- Ulvenes, P. G., Berggraf, L., Hoffart, A., Stiles, T. C., Svartberg, M., McCullough, L., & Wampold, B. E. (2012). Different Processes for Different Therapies: Therapist Actions, Therapeutic Bond, and Outcome. *Psychotherapy*, 49(3), 291-302. doi:10.1037/a0027895 [12 s.]
- Wampold, B. E. (2015). How important are the common factors in psychotherapy? An update. *World Psychiatry*, 14(3), 270-277. [8 s.]

I alt 508 sider

KA 3. SEMESTER

Valgfag: Træning af generelle terapeutkompetencer gennem deliberate practice (10 ECTS)

Træning af generelle terapeutkompetencer gennem deliberate practice (2024/2025) (aau.dk)

Modultitel dansk: Træning af generelle terapeutkompetencer gennem deliberate practice

Modultitel engelsk: Deliberate practice training of general psychotherapeutic skills
ECTS: 10

Placering

KA 3. semester

Modulansvarlig

Ole Karkov Østergård (karkov@ikp.aau.dk)

Undervisere

Ole Karkov Østergård (karkov@ikp.aau.dk)

Type og sprog

Valgfag – dansk

Mål

Den studerende skal opnå:

Viden om:

- Generelle psykoterapeutiske færdigheder og kompetencer (non-specifikke terapeutiske faktorer)
- Process-outcome forskning inden for psykoterapi

Færdigheder:

- At arbejde med sin egen følelsesmæssige indstilling, empati og responsivitet
- Etablering af en terapeutisk alliance og håndtering af alliancebrud
- At kunne formulere og kommunikere et interpersonelt fokus for behandlingen på baggrund af en caseformulering

Kompetencer:

- At kunne identificere og arbejde med egne psykoterapeutiske færdigheder, som er fælles på tværs af psykoterapeutiske retninger
- At kunne varetage for egen videre faglige udvikling på feltet

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Kurset præsenterer den nyeste forskning i centrale dele af klinisk psykologi gennem forelæsninger, rollespil, og hjemmeopgaver med træning af generelle terapeutfærdigheder.

Kurset giver for det første en teoretisk indføring i centrale psykoterapeutiske færdigheder og kompetencer, som har betydning for den psykoterapeutiske proces

og udbytte på tværs af psykoterapeutiske retninger. Derfor bliver disse kompetencer også ofte kaldt "non-specifikke" eller "fælles faktorer". Disse omfatter empati og responsivitet, den terapeutiske alliance, reparation af alliancebrud, formulering af et interpersonelt fokus og terapeutisk ekspertise. Kurset giver for det andet rig mulighed for, at kursusedtagerne kan arbejde med egne terapeutiske færdigheder ved at rollespille terapisisituationer og ved at respondere som terapeuter på videoklip med skuespillere, som spiller virkelige klienter. Kurset er derfor både teoretisk og anvendelsesorienteret. Kurset er udviklet sammen med Professor Stig Poulsen, Psykologisk Institut, Københavns Universitet.

Omfang og forventning

Seks kursusdage med i alt 33 timers undervisning. Den første introduktionsgang er på 3 timer, efterfulgt af fem kursusgange af 6 timers varighed. Dertil kommer læsning og hjemmeopgaver, hvor den studerende skal svare på terapivideoer og give feedback til medstuderende via onlineplatformen Skillsetter. **Det er en forudsætning for deltagelse i kurset, at den studerende køber adgang til Skillsetter** (koster aktuelt 410 DKK)

Den første del af hver kursusdag er teoretisk. Her vil underviserne afholde forelæsninger om de centrale begreber og teorier inden for non-specifikke terapeutiske faktorer: Empati og responsivitet, den terapeutiske alliance, reparation af alliancebrud, formulering af et interpersonelt fokus og terapeutisk ekspertise. Den anden del af kurset er anvendelsesorienteret og følger principperne for deliberate practice. Kursusedtagerne vil her se terapivideoer eller terapidemonstrationer og derefter rollespille terapisisituationer ud fra en case, hvor I deltagerne skifte mellem at være terapeut, klient (case udleveres) og observatør. Rollespillene vil blive videoptaget, så der er mulighed for at terapeuterne kan få feedback fra underviser og hinanden. Kursusedtagerne skal imellem hver kursusgang bruge onlineplatformen "Skillsetter" til at træne deres terapeutiske færdigheder ved at se og respondere som terapeuter på videoklip med klienter i specifikke terapisisituationer (fx hvor terapeuten bliver kritiseret). De studerende får feedback på deres svar fra underviser og fra medstuderende, som således også skal give feedback til medstuderende som en del af kurset.

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
6 forelæsninger à 3 timer	18
Evalueringer (forskning)	3
5 seminartimer a 3 timer	15
Læsning og forberedelse	234
Eksamen	0

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 6 x 3

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 5 x 3

Antal seminarhold: 1

Deltagere

Kurset er et valgfag på psykologi, 3. semester på kandidatuddannelsen. Til en del af undervisningen vil der desuden deltage studerende fra 1. semester på kandidatuddannelsen.

Deltagerforudsætninger

Studerende på kandidatdelen af psykologiuddannelsen

Modulaktiviteter (kursusgange mv.)

Antal forelæsningshold: 1

Antal forelæsninger: 6 dage med 3 x 45 min. I alt 18 timer.

På dette kursus vil vi arbejde med de psykoterapeutiske kompetencer, som går på tværs af psykoterapeutiske retninger, og dermed er "fælles" eller "non-specifikke". Disse kompetencer inkluderer eksploration, empati og responsivitet, opbygning af en terapeutiske alliance, håndtering af alliancebrud, formulering af et interpersonelt fokus og arbejde med udfordrende klientsituationer. Der er solid empirisk evidens for betydningen af disse fælles faktorer, således er det blevet anslået, at de forklarer dobbelt så meget af effekten af psykoterapi sammenlignet med teknikker, som er specifikke for en bestemt terapietning. Disse faktorer er i høj grad afhængige af terapeuten interpersonelle færdigheder. Desuden peger forskningen på, at terapeuten har større betydning for terapieffekten end den specifikke metode. Der er dermed god grund til at sætte fokus på og træne disse fælles færdigheder og kompetencer. Vi vil gøre dette gennem forelæsninger, rollespil og hjemmeopgaver, hvor de studerende skal arbejde med de terapeutiske færdigheder ved at se og respondere på videoer med terapisisituationer. Her vil vi bruge onlineplatformen "Skillsetter", som benytter principper fra deliberate practice, der kan defineres som systematiske træningsaktiviteter, specielt designet til at forbedre den enkeltes præstation ved at sætte mål og delmål, gentagne øvelser og løbende feedback på egen kompetenceopnåelse. Kurset bygger dermed videre på Psykologisk Praksis og Intervention (PPI) fra 7. semester, men til forskel fra PPI arbejder kursusedtagerne her ud fra videoklip af terapisisituationer og kliniske cases, der udleveres af underviser og rollespilles.

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1. Forelæsning	3 x 45 min.	Introduktion	Ole Karkov Østergård
2. Forelæsning og seminargang	6 x 45 min.	Empati og responsivitet – teori og praksis	Ole Karkov Østergård
3. Forelæsning og seminargang	6 x 45 min.	Etablering af den terapeutiske alliance –teori og praksis	Ole Karkov Østergård

4. Forelæsning og seminargang	6 x 45 min.	Håndtering af alliancebrud – teori og praksis	Ole Karkov Østergård
5. Forelæsning og seminargang	6 x 45 min.	Caseformulering – teori og praksis	Ole Karkov Østergård
6. Forelæsning og seminargang	6 x 45 min.	Terapeutisk ekspertise – en syntese – teori og praksis	Ole Karkov Østergård

Eksamen:

Valgfaget består ved tilfredsstillende aktiv deltagelse, hvilket indebærer 75% tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset, hvilket inkluderer læsning af litteratur, aktiv deltagelse i rollespil og diskussioner og besvarelse af alle hjemmeopgaver, hvor terapeutiske færdigheder trænes i onlineplatformen Skillsetter (bemærk at den studerende selv skal betale for adgang til Skillsetter, aktuelt 410 DKK). Skulle en studerende ikke bestå ved aktiv tilfredsstillende deltagelse har man brugt sit første prøveforsøg og reeksamen tæller som 2. prøveforsøg (individuel, skriftlig hjemmeopgave, 7-10 sider, problemstilling godkendt af underviser).

Bedømmelsesform: bestået/ikke bestået

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

1. Forelæsning: Introduktion

3 timer v/ Ole Karkov Østergård

Her får kursusedtagerne en introduktion til kurset, dets formål og organisering. Underviserne vil præsentere Jerome Franks teori om non-specifikke faktorer i psykoterapi, Bruce Wampolds kontekstuelle model, forskning i terapeutens betydning for effekten af psykoterapi samt deliberate practice begrebet. Desuden inddeles deltagerne i grupper og vi snakker om den praktiske organisering af kurset.

Undervisningsressourcer: Skillsetter

2. Forelæsning og seminargang: Eksploration, parafrasering, spejling og empati

6 timer v/ Ole Karkov Østergård

Temaet for den anden undervisningsgang er fleksibelt terapeutisk nærvær, hvor kursusedtagerne i den første del vil få en dybere teoretisk forståelse af nogle af de basale hjælpefærdigheder, som vi arbejdede med på PPI. Underviseren vil gennemgå teori og forskning vedrørende responsivitet, empati, tilknytningsmønstre, modoverføring og compassion med den vanskelige klient. I den anden del skal kursusedtagerne træne disse færdigheder. Det gøres for det første ved at rollespille i mindre grupper. Rollespillene optages på video, så der er mulighed for at få feedback fra underviser og medstuderende (videoerne slettes herefter). For det andet skal kursusedtagerne træne færdighederne ved at lave hjemmeopgaver, hvor de responderer som terapeuter på tre videoklip af terapisisituationer. De studerendes

svar til terapivideoerne optages på video, så der er mulighed for at modtage og give feedback til medstuderende og underviser inden næste undervisningsgang.

Undervisningsressourcer: Video med Carl Rogers, udleveret case og Skillsetter

Forelæsningens pensum:

- Bennett-Levy, J. (2006). Therapist skills: A cognitive model of their acquisition and refinement. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 34(1), 57–78. **(22 s.)**
- Daly, K. D. & Mallinckrodt, B. (2009). Experienced Therapists' Approach to Psychotherapy for Adults With Attachment Avoidance or Attachment Anxiety. *Journal of Counseling Psychology*, 56(4), 549–563. **(15 s.)**
- Elliott, R., Bohart, A. C., Watson, J. C., & Murphy, D. (2018). Therapist Empathy and Client Outcome: An Updated Meta-Analysis. *Psychotherapy*, 55(4), 399-410. doi:10.1037/pst000175. **(12 s.)**
- Gabbard, G. O. (2001). A Contemporary Psychoanalytic Model of Countertransference. *Journal of Clinical Psychology: In Session*, 57(8), 983–991. **(9 s.)**
- Greenberg, Leslie S.; Elliott, Robert (1997). Varieties of empathic responding. In: Bohart, Arthur C. & Greenberg, Leslie S. (Eds.), *Empathy reconsidered: New directions in psychotherapy* (pp. 167-186) Washington, DC, US: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10226-000> **(20 s.)**
- Ivey, A. E. Ivey, M. B. and Carlos P. Zalaquett C. P. (2016). *Essentials of intentional interviewing : counseling in a multicultural world* (Third edition. ed., pp 50-129). Boston, Massachusetts: Cengage Learning. (80 s.)
- Ridley, C. R., Kelly, S. M., & Mollen, D. (2011). Microskills Training: Evolution, Reexamination, and Call for Reform. *The Counseling Psychologist*, 39(6), 800–824. **(25 s.)**
- Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Counseling Psychology*, 21, 95-103 (9 s.)
- Rogers, C. R. (1975). Empathic: An unappreciated way of being. *Journal of Counseling Psychology*, 5, 2-10 **(9 s.)**
- Sandler J. (1976): Countertransference and role-responsiveness. *International review of Psycho-Analysis* 3, 43-47. **(5 s.)**
- Talia, A., Taubner, S. & Miller-Bottomo, M. (2019): Advances in research on attachment-related psychotherapy processes: seven teaching points for trainees and supervisors. *Research in Psychotherapy: Psychopathology, Process and Outcome*, 22, 359-368. **(10 s.)**
- Thériault, A, Gazzola, N. & Richardson, B. (2009). Feeling of Incompetence in Novice Therapists: Consequences, Coping, and Correctives. *Canadian Journal of Counselling*, 43:2, pp. 105 – 119. **(17 s.)**
- Wampold, B. E. (2015). How important are the common factors in psychotherapy? An update. *World Psychiatry*, 14(3), 270-277. **(8 s.)**

3. Forelæsning og seminargang: Etablering af den terapeutiske alliance

6 timer v/ Ole Karkov Østergård

Til denne undervisningsgang bygger vi videre på sidste undervisningsgang, idet terapeutens autensitet, varme og accept, empati og responsivitet er vigtige for opbygning af den terapeutiske alliance. Begrebet om den terapeutiske alliance stammer fra den psykoanalytiske tradition, men senere har bl.a. Carl Rogers med sin klient-centrerede terapi ydet væsentlige bidrag til forståelse af alliancen. Efter Bordin (1979) opfattes den terapeutiske alliance i dag hovedsageligt som en fælles faktor karakteriseret ved tre aspekter: (1) enighed om terapiens målsætning, (2) enighed om terapiens arbejdsopgaver og (3) det emotionelle bånd mellem klient og terapeut. Alliancen er den bedst dokumenterede non-specifikke eller fælles faktor i psykoterapi, således inkluderede meta-analysen af Flückiger, Del Re, Wampold og Horvath (2018) mere end 30.000 terapiforløb og fandt, at en god terapeutisk alliance har stor betydning for det terapeutiske udbytte på tværs af terapiretninger. Efter forelæsningen vil vi arbejde med den terapeutiske alliance i praksis. Her vil vi træne etablering af den terapeutiske alliance gennem rollespil og ved at respondere på terapivideoer i Skillsetter.

Undervisningsressourcer: Video med Leslie Greenberg. Three approaches to psychotherapy with a female client – the next generation. Terapivideo med demonstration af Jon Carlson, udleveret case og Skillsetter.

Forelæsningens pensum:

- Ackerman, S. J., & Hilsenroth, M. J. (2003). A review of therapist characteristics and techniques positively impacting the therapeutic alliance. *Clinical Psychology Review*, 23(1), 1-33. doi:10.1016/S0272-7358(02)00146-0. **(34 s.)**
- Bachelor, A. (1995). Clients' perception of the therapeutic alliance: A qualitative analysis. *Journal of Counseling Psychology*, 42(3), 323–337. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.42.3.323>. **(15 s.)**
- Bordin, E. S. (1979). The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 16, 252-260 **(9 s.)**
- Flückiger, C., Del Re, A. C., Wampold, B. E., & Horvath, A. O. (2018). The alliance in adult psychotherapy: A meta-analytic synthesis. *Psychotherapy (Chicago, Ill.)*, 55(4), 316-340. **(25 s.)**
- Hougaard, E. (2019). *Psykoterapi: teori og forskning* (3. reviderede udgave ed.). Kap 10, pp. 307-356. Kbh.: Dansk Psykologisk Forlag. **(49 s.)**
- Lavik, K. O., Frøysa, H., Brattebø, K. F., McLeod, J., & Moltu, C. (2018). The first sessions of psychotherapy: A qualitative meta-analysis of alliance formation processes. *Journal of Psychotherapy Integration*, 28(3), 348–366. <https://doi.org/10.1037/int0000101>. **(19 s.)**

- Tron, G. S., Birch, S. E., & Verkuilen, J. (2018). Meta-Analyses of the Relation of Goal Consensus and Collaboration to Psychotherapy Outcome. *Psychotherapy, 55*(4), 372-383. doi:10.1037/pst0000170. Kan inddrages. **(12 s.)**
- Ulvenes, P. G., Berggraf, L., Hoffart, A., Stiles, T. C., Svartberg, M., McCullough, L., & Wampold, B. E. (2012). Different Processes for Different Therapies: Therapist Actions, Therapeutic Bond, and Outcome. *Psychotherapy, 49*(3), 291-302. doi:10.1037/a0027895 **(12 s.)**

4. Forelæsning og seminargang: Reparation af alliancebrud

6 timer v/ Ole Karkov Østergård

På fjerde undervisningsgang vil vi gennemgå teorien og forskningen i betydningen af at kunne identificere og reparere alliancebrud. Udgangspunktet er Safran-gruppens model, der skelner mellem konfrontations- og tilbagetrækningsmarkører for alliancebrud. De inddeler endvidere arbejdet med alliancebrud i 4 faser, som inkluderer at opdage alliancebruddet, udforske det empatisk og hjælpe klienten med at udtrykke bagvedliggende følelser og oplevelser, fx af sårbarhed eller vrede. Efter forelæsningen vil vi se et videoklip, som demonstrerer reparation af alliancebrud, hvorefter vi skal øve os i at opdage og reparere alliancebrud gennem rollespil til undervisningen og ved som hjemmeopgave at respondere på terapivideoer, hvor der sker alliancebrud.

Undervisningsressourcer: Terapivideo med demonstration af Catherine Eubanks-Carter, udleveret case og Skillsetter.

Undervisningsressourcer:

Terapivideo med demonstration af Catherine Eubanks-Carter, udleveret case og Skillsetter.

Forelæsningens pensum:

- Eubanks-Carter, F., Muran, J. C., & Safran, J. D. (2018). Alliance Rupture Repair: A Meta-Analysis. *Psychotherapy, 55*(4), 508-519 **(12 s.)**
- Eubanks-Carter, C., Muran, J. C., & Safran, J. D. (2015a). Alliance-focused training. *Psychotherapy, 52*(2), 169-173. doi:10.1037/a0037596. **(5 s.)**
- Eubanks, C. F & Muran, J. C. (2022). Rupture Resolution Rating Scale (3RS): Manual version 2022. Mount Sinai Beth Israel. **(41 s.)**
- Eubanks, C. F., Muran, J. C., & Safran, J. D. (2010). Alliance ruptures and resolution. In J. C. Muran & J. P. Barber (Eds.), *The therapeutic alliance: An evidence-based guide to practice* (pp. 74–94). New York, NY: Guilford Press. **(21 s.)**
- Hill, C. E. (2010). Qualitative studies of negative experiences in psychotherapy. In J. C. Muran & J. P. Barber (Eds.), *The therapeutic alliance:*

An evidence-based guide to practice (pp. 63–73). New York, NY: Guilford Press. **(11 s.)**

- Marmarosh, C. L., Schmidt, E., Pembleton, J., Rotbart, E., Muzyk, N., Liner, A., . . . Salmen, K. (2015). Novice Therapist Attachment and Perceived Ruptures and Repairs: A Pilot Study. *Psychotherapy*, 52(1), 140-144. **(5 s.)**
- Muran, J. C, Eubanks, F. C., Samstag, W. L. (2023). Introduction: Rupture in a Wicked and Wonderful World. In: Rupture and Repair in Psychotherapy - A Critical Process for Change (2023). Eubanks, F. C., Samstag, W. L. & Muran, J. C (Editors). American Psychological Association, pp. 3-20. <https://doi.org/10.1037/0000306-001> **(17 s.)**
- Safran, J. Muran, J. C., Demaria, A., Boutwell, C., Eubanks-Carter, C. & Winston, A. (2014). Investigating the impact of alliance-focused training on interpersonal process and therapists' capacity for experiential reflection. *Psychotherapy Research*, 24(3), 269-285. Eventuelt. **(17 s.)**
- Safran, J. & Muran, J. C., (2000). *Negotiating the therapeutic alliance: a relational treatment guide* (2. print. ed.). New York, N.Y: Guilford Press. (pp. 1-231). **(233 s.)**

5. Forelæsning og seminargang: Formulering af et interpersonelt fokus 6 timer v/ Ole Karkov Østergård

Den femte undervisningsgang vil have fokus på caseformulering, herunder deres definition og rolle i klinisk praksis, forskning, samt forskellige tilgange og eksempler på caseformuleringer. Et eksempel på en sådan tilgang er Luborsky, der formulerer klientens centrale interpersonelle eller relationelle konflikt ud fra tre aspekter: klientens interpersonelle ønske, respons fra den anden og selvets respons. Efter forelæsningen skal kursusedtagerne arbejde i grupper med at formulere et fokus ud fra en videocase. Endelig skal kursusedtagerne rollespille en relationsepisode og lave hjemmeopgaver, hvor de skal prøve at formulere et interpersonelt mønster og kommunikere dette til klienten.

Undervisningsressourcer: Videocase ved Hanna Levenson, udleveret case og Skillsetter.

Forelæsningens pensum:

- Eells, T. D. (2002). Formulation. In M. Hersen and W. Sledge (Eds.), *The encyclopedia of psychotherapy* (pp. 815–822). New York: Academic Press. **(8 s.)**
- Eells, T.D., Kendjelic, E.M., & Lucas, C.P. (1998). What's in a case formulation? Development and use of a content coding manual. *Journal of Psychotherapy Practice and Research*, 7, 144-153. **(10 s.)**
- Daniel, S. I. (2006). Adult attachment patterns and individual psychotherapy: A review. *Clinical psychology review*, 26(8), 968-984. **(16 s.)**
- Levenson, H., & Strupp, H. H. (2007). Cyclical maladaptive patterns: Case formulation in time-limited dynamic psychotherapy. In T. D. Eells (Ed.),

Handbook of psychotherapy case formulation, 2nd ed. (164-197). New York: Guilford Press. **(33 s.)**

- Luborsky, L. & Barrett, M. S. (2007). The core conflictual relationship theme: A basic case formulation method. In T. D. Eells (Ed.), *Handbook of psychotherapy case formulation*, 2nd ed. (pp. 105-135). New York: Guilford Press. **(34 s.)**

6. Forelæsning og seminargang: Terapeutisk ekspertise – en syntese *6 timer v/ Ole Karkov Østergård*

Til den sidste undervisningsdag vil vi integrere bidragene fra de foregående fire gange. Dernæst vil vi snakke om, hvordan vi som terapeuter kan respondere empatisk på vanskelige klienter, både i opbygningen af en alliance, kommunikation af et interpersonelt fokus, samt ved alliancebrud. Efter forelæsningen vil underviseren lave en demonstration på plenum, hvorefter kursusedtagerne i rollespil arbejder med at respondere empatisk, etablere en terapeutisk alliance og formulere et interpersonelt fokus. Hovedfokus vil her være på, hvordan vi lytter, spørger ind til og kommunikerer med klienten. Den sidste hjemmeopgave udleveres, hvor der igen skal responderes på tre terapivideoer og gives feedback til medstuderende.

Undervisningsressourcer: Udleveret case, Skillsetter.

Forelæsningens pensum:

- Anderson, T., Ogles, B. M., Patterson, C. L., Lambert, M. J., & Vermeersch, D. A. (2009). Therapist effects: facilitative interpersonal skills as a predictor of therapist success. *Journal of Clinical Psychology*, 65(7), 755-768 **(14 s.)**
- Hill, C. E., Spiegel, S. B., Hoffman, M. A., Kivlinghan, Jr, D. M. & Gelso, C. J. (2017). Therapist expertise in psychotherapy revisited. *The Counseling Psychologist*, 45(1): 7-53. **(47 s.)**
- Tracey, T. J., Wampold, B. E., Lichtenberg, J. W., & Goodyear, R. K. (2014). Expertise in psychotherapy: An elusive goal? *American Psychologist*, 69(3), 218-229. doi: <http://dx.doi.org/10.1037/a0035099>. **(12 s.)**
- UCL Competence Framework: Generic Psychotherapeutic Competences. (https://www.ucl.ac.uk/pals/sites/pals/files/migrated-files/Humanistic_generic_competences.pdf) **(13 s.)**

Samlet pensumliste

Ackerman, S. J., & Hilsenroth, M. J. (2003). A review of therapist characteristics and techniques positively impacting the therapeutic alliance. *Clinical Psychology Review*, 23(1), 1-33. doi:10.1016/S0272-7358(02)00146-0. **(34 s.)**

Anderson, T., Ogles, B. M., Patterson, C. L., Lambert, M. J., & Vermeersch, D. A. (2009). Therapist effects: facilitative interpersonal skills as a predictor of therapist success. *Journal of Clinical Psychology*, 65(7), 755-768 **(14 s.)**

Bachelor, A. (1995). Clients' perception of the therapeutic alliance: A qualitative analysis. *Journal of Counseling Psychology*, 42(3), 323–337. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.42.3.323>. **(15 s.)**

- Bennett-Levy, J. (2006). Therapist skills: A cognitive model of their acquisition and refinement. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 34(1), 57–78. **(22 s.)**
- Bordin, E. S. (1979). The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 16, 252-260 **(9 s.)**
- Daly, K. D. & Mallinckrodt, B. (2009). Experienced Therapists' Approach to Psychotherapy for Adults With Attachment Avoidance or Attachment Anxiety. *Journal of Counseling Psychology*, 56(4), 549–563. **(15 s.)**
- Daniel, S. I. (2006). Adult attachment patterns and individual psychotherapy: A review. *Clinical psychology review*, 26(8), 968-984. **(16 s.)**
- Eells, T. D. (2002). Formulation. In M. Hersen and W. Sledge (Eds.), *The encyclopedia of psychotherapy* (pp. 815–822). New York: Academic Press. **(8 s.)**
- Eells, T.D., Kendjelic, E.M., & Lucas, C.P. (1998). What's in a case formulation? Development and use of a content coding manual. *Journal of Psychotherapy Practice and Research*, 7, 144-153. **(10 s.)**
- Elliott, R., Bohart, A. C., Watson, J. C., & Murphy, D. (2018). Therapist Empathy and Client Outcome: An Updated Meta-Analysis. *Psychotherapy*, 55(4), 399-410. doi:10.1037/pst0000175. **(12 s.)**
- Eubanks-Carter, C., Muran, J. C., & Safran, J. D. (2015a). Alliance-focused training. *Psychotherapy*, 52(2), 169-173. doi:10.1037/a0037596. **(5 s.)**
- Eubanks, C. F & Muran, J. C. (2022). Rupture Resolution Rating Scale (3RS): Manual version 2022. Mount Sinai Beth Israel. **(41 s.)**
- Eubanks, C. F., Muran, J. C., & Safran, J. D. (2010). Alliance ruptures and resolution. In J. C. Muran & J. P. Barber (Eds.), *The therapeutic alliance: An evidence-based guide to practice* (pp. 74–94). New York, NY: Guilford Press. **(21 s.)**
- Flückiger, C., Del Re, A. C., Wampold, B. E., & Horvath, A. O. (2018). The alliance in adult psychotherapy: A meta-analytic synthesis. *Psychotherapy (Chicago, Ill.)*, 55(4), 316-340. **(25 s.)**
- Gabbard, G. O. (2001). A Contemporary Psychoanalytic Model of Countertransference. *Journal of Clinical Psychology: In Session*, 57(8), 983–991. **(9 s.)**
- Greenberg, Leslie S.; Elliott, Robert (1997). Varieties of empathic responding. In: Bohart, Arthur C. & Greenberg, Leslie S. (Eds.), *Empathy reconsidered: New directions in psychotherapy* (pp. 167-186) Washington, DC, US: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10226-000> **(20 s.)**
- Hill, C. E. (2010). Qualitative studies of negative experiences in psychotherapy. In J. C. Muran & J. P. Barber (Eds.), *The therapeutic alliance: An evidence-based guide to practice* (pp. 63–73). New York, NY: Guilford Press. **(11 s.)**
- Hill, C. E., Spiegel, S. B., Hoffman, M. A., Kivlinghan, Jr, D. M. & Gelso, C. J. (2017). Therapist expertise in psychotherapy revisited. *The Counseling Psychologist*, 45(1): 7-53. **(47 s.)**

- Hougaard, E. (2019). *Psykoterapi: teori og forskning* (3. reviderede udgave ed.). Kap 10, pp. 307-356. Kbh.: Dansk Psykologisk Forlag. **(49 s.)**
- Ivey, A. E. Ivey, M. B. and Carlos P. Zalaquett C. P. (2016). *Essentials of intentional interviewing : counseling in a multicultural world* (Third edition. ed., pp 50-129). Boston, Massachusetts: Cengage Learning. **(80 s.)**
- Lavik, K. O., Frøysa, H., Brattebø, K. F., McLeod, J., & Moltu, C. (2018). The first sessions of psychotherapy: A qualitative meta-analysis of alliance formation processes. *Journal of Psychotherapy Integration*, 28(3), 348–366. <https://doi.org/10.1037/int0000101>. **(19 s.)**
- Levenson, H., & Strupp, H. H. (2007). Cyclical maladaptive patterns: Case formulation in time-limited dynamic psychotherapy. In T. D. Eells (Ed.), *Handbook of psychotherapy case formulation*, 2nd ed. (164-197). New York: Guilford Press. **(33 s.)**
- Luborsky, L. & Barrett, M. S. (2007). The core conflictual relationship theme: A basic case formulation method. In T. D. Eells (Ed.), *Handbook of psychotherapy case formulation*, 2nd ed. (pp. 105-135). New York: Guilford Press. **(34 s.)**
- Marmarosh, C. L., Schmidt, E., Pembleton, J., Rotbart, E., Muzyk, N., Liner, A., . . . Salmen, K. (2015). Novice Therapist Attachment and Perceived Ruptures and Repairs: A Pilot Study. *Psychotherapy*, 52(1), 140-144. **(5 s.)**
- Muran, J. C, Eubanks, F. C., Samstag, W. L. (2023). Introduction: Rupture in a Wicked and Wonderful World. In: Rupture and Repair in Psychotherapy - A Critical Process for Change (2023). Eubanks, F. C., Samstag, W. L. & Muran, J. C (Editors). American Psychological Association, pp. 3-20. <https://doi.org/10.1037/0000306-001> **(17 s.)**
- Ridley, C. R., Kelly, S. M., & Mollen, D. (2011). Microskills Training: Evolution, Reexamination, and Call for Reform. *The Counseling Psychologist*, 39(6), 800–824. **(25 s.)**
- Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Counseling Psychology*, 21, 95-103 (9 s.)
- Rogers, C. R. (1975). Empathic: An unappreciated way of being. *Journal of Counseling Psychology*, 5, 2-10 **(9 s.)**
- Safran, J. Muran, J. C., Demaria, A., Boutwell, C., Eubanks-Carter, C. & Winston, A. (2014). Investigating the impact of alliance-focused training on interpersonal process and therapists' capacity for experiential reflection. *Psychotherapy Research*, 24(3), 269-285. Eventuelt. **(17 s.)**
- Safran, J. Muran, J. C., (2000). *Negotiating the therapeutic alliance: a relational treatment guide* (2. print. ed.). New York, N.Y: Guilford Press. (pp. 1-231). **(232 s.)**
- Sandler J. (1976): Countertransference and role-responsiveness. *International review of Psycho-Analysis* 3, 43-47. **(5 s.)**
- Talia, A., Taubner, S. & Miller-Bottomo, M. (2019): Advances in research on attachment-related psychotherapy processes: seven teaching points for trainees and supervisors. *Research in Psychotherapy: Psychopathology, Process and Outcome*, 22, 359-368. **(10 s.)**

- Thériault, A, Gazzola, N. & Richardson, B. (2009). Feeling of Incompetence in Novice Therapists: Consequences, Coping, and Correctives. *Canadian Journal of Counselling, 43*:2, pp. 105 – 119. **(17 s.)**
- Tracey, T. J., Wampold, B. E., Lichtenberg, J. W., & Goodyear, R. K. (2014). Expertise in psychotherapy: An elusive goal? *American Psychologist, 69*(3), 218-229. doi: <http://dx.doi.org/10.1037/a0035099>. **(12 s)**
- Tron, G. S., Birch, S. E., & Verkuilen, J. (2018). Meta-Analyses of the Relation of Goal Consensus and Collaboration to Psychotherapy Outcome. *Psychotherapy, 55*(4), 372-383. doi:10.1037/pst0000170. **(12 s.)**
- Thuesen, M. (2015). Terapeutens behov for at hele. *Matrix; 1*, 4-26. **(23 s.)**
- UCL Competence Framework: Generic Psychotherapeutic Competences. https://www.ucl.ac.uk/pals/sites/pals/files/migrated-files/Humanistic_generic_competences.pdf **(13 s.)**
- Ulvenes, P. G., Berggraf, L., Hoffart, A., Stiles, T. C., Svartberg, M., McCullough, L., & Wampold, B. E. (2012). Different Processes for Different Therapies: Therapist Actions, Therapeutic Bond, and Outcome. *Psychotherapy, 49*(3), 291-302. doi:10.1037/a0027895 **(12 s.)**
- Wampold, B. E. (2015). How important are the common factors in psychotherapy? An update. *World Psychiatry, 14*(3), 270-277. **(8 s.)**

I alt 975 sider

Valgfag: Mindfulness

Mindfulness (2024/2025) (aau.dk)

Modultitel: Mindfulness

Engelsk titel: Mindfulness

ECTS: 5

Placering:

KA 3. semester

Kursusansvarlig: Mette Kold

Underviser: Mette Kold

Type og sprog:

Valgfag/Dansk

Mål

Viden om:

- Centrale og klassiske teorier om mindfulness og meditation, som anvendes i vestlig psykologi.
- Videnskabelige begreber vedrørende mindfulness i videnskabshistorisk belysning.
- Forholdet mellem teori og empiri inden for mindfulness-forskningen og inden for klinisk mindfulness-forankrede anvendte retninger.
- Udvalgte dele af de østlige meditationsbaserede traditioner, med fokus på buddhismen.

Færdigheder:

- Egen praksis med en række mindfulness-teknikker:
1) Opmærksomhed. 2) Forbindelse. 3) Indsigt. 4) Formål.
- At identificere muligheden af og forstå anvendelse af centrale mindfulnessbaserede retninger.
- At anvende, dvs. redegøre for og formidle, udvalgte metoder og praksisser i det kliniske virke.
- At vurdere psykologiske dilemmaer og etiske problemstillinger, når man anvender mindfulnessbaserede praksisser.

Kompetencer:

- At knytte viden om, færdigheder i og egen erfaring med et udvalg af mindfulnessbaserede praksisser til praktiske, konkrete dagligdags og kliniske psykologiske problemstillinger,
- således at visse af praksisserne og de psykoedukative tilgange direkte kan applikeres til det fremtidige psykologiske kliniske virke.
- Selvstændigt at kunne tage ansvar for egen fortrinsvis praktiske men også refleksionsbaserede erfaringsudvikling med emnet.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Modulet er et praksisforankret dannelsesforløb med fokus på den kognitive, den relationelle & den eksistentielle dimension. Modulet introducerer til mindfulness-baserede interventioner i forskningen og den kliniske psykologi.

Den mindfulness- og compassion baserede tilgang til behandling af psykisk mistrivsel har som speciale eksisteret i over 30 år. Evidensen for effekter og udforskning af specifikke virkningsmekanismer vokser i omfang og kvalitet. Genstandsfeltet er bredt, idet brug af meditative metoder såvel anvendes som 'sindets og åndens dannelse' praksisser, som anvendes til behandling af angst, stress, depression, ensomhed og fysisk og psykisk mistrivsel i bred forstand. Metoderne er ofte anvendt bredt og tværfagligt af sundhedsprofessionerne, men det er åbenlyst, at psykologien, der i sin essens beskæftiger sig med og bidrager med metoder til mental trivsel, skal uddanne kommende psykologer til at have en bred vifte af metoder til at arbejde med at kunne opbygge mental trivsel. Metoder man som uddannet psykolog ikke blot har kendskab til men også erfaring med selv at anvende. Særligt dette sidste: At få egen erfaring med metoderne, er dette valgfags fokus.

Omfang og forventning:

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
4 forelæsninger à 3 timer	12
Evalueringer	2
16 online seminargange à 1 time	16
Læsning & forberedelse	50
Øvelser, praksisser og gensidig supervision	55
Eksamen	Aktiv deltagelse

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 4 x 3

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminar- og øvelsestimer: 16

Antal seminarhold: 1

Deltagere

Interesserede studerende på kandidatuddannelsen. Max. 25 studerende.

Deltagerforudsætninger

Indskrevet ved psykologikandidatuddannelsen, AAU.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Til modulet er knyttet et kursus med forelæsninger, seminarer og øvelser. Det afholdes som 4 fysiske mødegange á 3 timer = 12 timer. Her indimellem er der 16 online mødegange á 1 time, der hver gang består af psykoedukation og specifikke øvelser og praksisser. Tilsammen 28 timer fordelt over 8 uger.

Der arbejdes problemorienteret, dels ved at hver forelæsningsgang belyser med udvalgte eksempler og øvelser, dels ved at de studerende i seminar- og øvelsestimerne inddrages aktivt med øvelser, refleksion og gensidig supervision.

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1. Mødegang (fysisk fremmøde)	3 timer	Mindfulness' baggrund; definition og forskning Introduktion til Healthy Minds App og første hjemmepraksistema: Opmærksomhed.	Mette Kold
2.-5. Møde (digitalt)	4 x 1 time	Psykoedukation & øvelser om: Opmærksomhed.	Mette Kold
6. Møde (fysisk fremmøde)	3 timer	Introduktion til andet hjemmepraksistema: Forbindelse. Herunder fokus på compassion-begrebet; definition og forskning.	Mette Kold
7.-10. Møde (digitalt)	4 x 1 time	Psykoedukation og øvelser om: Forbindelse	Mette Kold
11. Møde (fysisk fremmøde)	3 timer	Introduktion til tredje hjemmepraksistema: Indsigt. Herunder terapifokus; mødet mellem humanistisk psykologi og mindfulness.	Mette Kold
12.-15. Møde (digitalt)	4 x 1 time	Psykoedukation og øvelser om: Indsigt	Mette Kold
16. Møde (fysisk fremmøde)	3 timer	Introduktion til fjerde hjemmepraksistema: Formål. Herunder fokus på eksistentiel psykologi. Tilbagevenden til: Definition, retninger, effekter, mediatorer og virkningsmekanismer i forhold til specifikke målgrupper ved anvendelse af mindfulness.	Mette Kold
17.-20. Møde (digitalt)	4 x 1 time	Psykoedukation og øvelser om: Formål. Overblik og afslutning	Mette Kold

--	--	--	--

Eksamen

Aktiv deltagelse/løbende evaluering.

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt gennemførelse af øvelser og praksisser, samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset. De konkrete øvelser, praksisser og opgaver udmeldes på forhånd i semesterplanen.

Hvis den studerende ikke kan bestå ved aktiv deltagelse/løbende evaluering er der brugt et eksamensforsøg.

Syge- og re-eksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en hjemmeopgave, med en af den studerende valgt og af den kursusansvarlige underviser godkendt problemstilling i relation til pensum. Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 5-7 sider.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning

3 timer v/ Mette Kold

Mindfulness' baggrund; definition og forskning

Der holdes en overordnet og generel forelæsning om:

- Metoderne og praksisserne strukturelt set.
- Virkningsmekanismer og effekter: Hvilke metoder virker på hvad og hvorfor?
- Håndtering af psykologiske mistrivselstemaer som angst, depression og stress med metoderne.
- Metodernes anvendelse i forhold til forskellige typer kronisk sygdom, komplekse symptom- og sygdomsbilleder og alderssvækkelse.

Introduktion til Healthy Minds App og første hjemmepraksis-tema:

Opmærksomhed

Hjerneforskeren Richard Davidson & kollegaers forskning gennem tre årtier har ført til en specifik struktur for, hvordan man kan arbejde med mental sundhed. App'en 'Healthy Minds' er den foreløbige kulmination på Center for Healthy Minds' omfattende forsknings- og kliniske arbejde. App'en præsenterer en lang række mindfulness- og compassion-baserede praksisser, skiftevis med psykoedukative

speaks, der forklarer især den kognitive baggrund og det forskningsmæssige belæg for de valgte praksisser. App'ens praksisser samler essensen fra de videnskabeligt undersøgte retninger: Mindfulness-Based-Stress-Reduction (MBSR), Mindfulness-Based-Cognitive-Therapy (MBCT), Acceptance and Commitment Therapy (ACT), Compassion Cultivation Training (CCT) og Mindful Self Compassion (MSC), såvel som at praksisserne er forankret i en sekulariseret oversættelse af visse østlige kontemplative tilgangsmåder til mindfulness.

Litteratur:

- Kold, M. & Hansen, K.E. (2018). 7. *Mindfulness*, s. 89-114 I C. Glintborg (Red.), Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis. Aarhus Universitetsforlag. **(25 s.)**
- van Agteren, J., Iasiello, M., Lo, L., Bartholomaeus, J., Kopsaftis, Z., Carey, M., & Kyrios, M. (2021). A systematic review and meta-analysis of psychological interventions to improve mental wellbeing. *Nature Human Behaviour*, 5(5), 631-652. **(21 s.)**
- Goldberg, S. B., Riordan, K. M., Sun, S., & Davidson, R. J. (2022). The empirical status of mindfulness-based interventions: A systematic review of 44 meta-analyses of randomized controlled trials. *Perspectives on Psychological Science*, 17(1), 108-130. **(23 s.)**
- Dahl, C. J., Wilson-Mendenhall, C. D., & Davidson, R. J. (2020). The plasticity of well-being: A training-based framework for the cultivation of human flourishing. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32197-32206. **(9 s.)**
- Goldberg, S. B., Imhoff-Smith, T., Bolt, D. M., Wilson-Mendenhall, C. D., Dahl, C. J., Davidson, R. J., & Rosenkranz, M. A. (2020). Testing the efficacy of a multicomponent, self-guided, smartphone-based meditation app: Three-armed randomized controlled trial. *JMIR mental health*, 7(11), e23825. **(21 s.)**
- Riordan, K. M., MacCoon, D. G., Barrett, B., Rosenkranz, M. A., Chungyalpa, D., Lam, S. U., & Goldberg, S. B. (2022). Does meditation training promote pro-environmental behavior? A cross-sectional comparison and a randomized controlled trial. *Journal of Environmental Psychology*, 84, 101900. **(12 s.)**

2. Forelæsning

3 timer v/ Mette Kold

Introduktion til andet hjemmepraksisystema: Forbindelse. Herunder fokus på compassion-begrebet; definition og forskning

Compassion-trænings formål er at øge empati, robusthed samt prosocial adfærd. Der gennemgås studier og reviews, der beskæftiger sig med virkningsmekanismerne bag. Deltagere oplever bl.a. en øget følelse af forbundethed og fælles medmenneskelighed med andre, flere positive emotioner, nedsat stress og negative følelser samt større modstandsdygtighed mod disse. Forskning viser også fysiologiske ændringer i hjerneregioner, der spiller en rolle i tilknytning, omsorg og

medfølelse. Mediatorer inkluderer bl.a. øget selv-compassion, mindfulness, emotionsregulering og kognitiv omvurdering. Compassion-træning har, udover ændringer i hjerneregioner, også en lang række fysiologiske effekter, herunder påvirkning af markører for biologisk alder.

Så reduktion af stress, angst og depression er positive psykologiske effekter. Men væsentligst effekt af compassion-fokusset er givetvis, udover en mere venlig attitude over for en selv, styrkede relationer og en større følelse af at høre til.

Litteratur:

- CFT: Gilbert, P. (2014). The origins and nature of compassion focused therapy. *British Journal of Clinical Psychology*, 53(1), 6-41. **(35 s.)**
- MSC: Germer, C., & Neff, K. (2019). Mindful self-compassion (MSC). In *Handbook of mindfulness-based programmes* (pp. 357-367). Routledge. **(10 s.)**
- Eller: Germer, C. K., & Neff, K. D. (2013). Self-compassion in clinical practice. *Journal of clinical psychology*, 69(8), 856-867. **(11 s.)**
- CTT: Goldin, P. R., & Jazaieri, H. (2017). The compassion cultivation training (CCT) program. *The Oxford handbook of compassion science*, 235-245. **(9 s.)**
- Luberto, C. M., Shinday, N., Song, R., Philpotts, L. L., Park, E. R., Fricchione, G. L., & Yeh, G. Y. (2018). A systematic review and meta-analysis of the effects of meditation on empathy, compassion, and prosocial behaviors. *Mindfulness*, 9, 708-724. **(16 s.)**
- Weingartner, L. A., Sawning, S., Shaw, M., & Klein, J. B. (2019). Compassion cultivation training promotes medical student wellness and enhanced clinical care. *BMC medical education*, 19(1), 1-11. **(10 s.)**
- Jazaieri, H., Jinpa, G. T., McGonigal, K., Rosenberg, E. L., Finkelstein, J., Simon-Thomas, E., ... & Goldin, P. R. (2013). Enhancing compassion: A randomized controlled trial of a compassion cultivation training program. *Journal of Happiness Studies*, 14, 1113-1126. **(13 s.)**
- Le Nguyen, K. D., Lin, J., Algoe, S. B., Brantley, M. M., Kim, S. L., Brantley, J., ... & Fredrickson, B. L. (2019). Loving-kindness meditation slows biological aging in novices: Evidence from a 12-week randomized controlled trial. *Psychoneuroendocrinology*, 108, 20-27. **(17 s.)**
- Hansen, N. H., Fjorback, L. O., Frydenberg, M., & Juul, L. (2021). Mediators for the effect of compassion cultivating training: a longitudinal path analysis in a randomized controlled trial among caregivers of people with mental illness. *Frontiers in Psychiatry*, 2198. **(16 s.)**
- Hansen, N. H., Juul, L., Pallesen, K. J., & Fjorback, L. O. (2021). Effect of a compassion cultivation training program for caregivers of people with mental illness in Denmark: a randomized clinical trial. *JAMA Network Open*, 4(3), e211020-e211020. **(16 s.)**

3. Forelæsning

3 timer v/ Mette Kold

Introduktion til tredje hjemmepraksistema: Indsigt.

Der zoomes ind på forskelle, ligheder og forudsætningsforhold mellem, hvordan indsigt forstås i henholdsvis buddhistisk og vestlig psykologi.

Der fokuseres på betydningen af underviserens / terapeutens / den sundhedsprofessionelles egen fysiske og mentale trivsel, rolle og erfaring med metoderne.

Det terapeutiske møde og terapies formål reflekteres i lyset af, når / hvis / hvordan mindfulness og meditation anvendes af henholdsvis terapeuten selv og / eller inddrages som metode i terapien.

Litteratur:

- Elsass, P., & Lhundup, K. (2011). *Buddhas veje: En introduktion til buddhistisk psykologi*. Dansk Psykologisk Forlag. (Side 15-25 & 153-234. [50 sider])
- Singla, R. (2011). Origins of mindfulness & meditation interplay of eastern & western psychology. *Psyke & Logos*, 32(1) **(20 s.)**
- Geller, S. M. (2003). Becoming whole: A collaboration between experiential psychotherapies and mindfulness meditation/ganz werden: Eine zusammenarbeit von experienziellen psychotherapien und achtsamkeitsmeditation/volviéndose pleno/a: Una colaboración entre psicoterapias experienciales y la meditación "Mindfulness". *Person-Centered & Experiential Psychotherapies*, 2(4), 258-273. ([15 sider])
- Jooste, J., Kruger, A., Steyn, B. J., & Edwards, D. J. (2015). Mindfulness: A foothold for Rogers's humanistic person-centred approach. *Journal of Psychology in Africa*, 25(6), 554-559. **(18 s.)**
- Gehrt, T. B., Frostholt, L., Obermann, M. L., & Berntsen, D. (2022). Thought characteristics in patients with severe health anxiety: A comparison with obsessive-compulsive disorder and healthy controls. *Psychology of Consciousness: Theory, Research, and Practice*. **(11 s.)**

4. Forelæsning

3 timer v/ Mette Kold

Introduktion til fjerde hjemmepraksistema: Formål. Herunder fokus på eksistentiel psykologi.

Opsamling & afslutning

Temaet om formål har som sit faglige grundlag eksistenspsykologien, der beskæftiger sig med mening, mål, værdier, livet, aleneheden og døden som

grundvilkår. Disse store og egentlig abstrakte spørgsmål gøres med praksisserne og øvelserne lidt mere konkrete.

Der afsluttes som vi startede – men nu med mere specifik belysning af:

- Metoderne og praksisserne strukturelt set.
- Virkningsmekanismer og effekter: Hvilke metoder virker på hvad og hvorfor?
- Håndtering af psykologiske mistrivselstemaer som angst, depression og stress med metoderne.
- Metodernes anvendelse i forhold til forskellige typer kronisk sygdom, komplekse symptom- og sygdomsbilleder og alderssvækkelse.

Litteratur:

- Hirshberg, M. J., Colaianne, B. A., Greenberg, M. T., Inkelas, K. K., Davidson, R. J., Germano, D., ... & Roeser, R. W. (2022). Can the Academic and Experiential Study of Flourishing Improve Flourishing in College Students? A Multi-university Study. *Mindfulness*, 13(9), 2243-2256. **(14 s.)**
- Parsons, C. E., Jensen, K. L., Roepstorff, A., Fjorback, L. O., & Linehan, C. (2019). Designing technology tools to support engagement in mindfulness-based interventions: an analysis of teacher and student experiences. *Digital Health*, 5, 2055207619868550. **(13 s.)**
- Crone, W. C., Kesebir, P., Hays, B., Mirgain, S. A., Davidson, R. J., & Hagness, S. C. (2023). Cultivating well-being in engineering graduate students through mindfulness training. *Plos one*, 18(3), e0281994. **(22 s.)**
- Kubzansky, L. D., Kim, E. S., Boehm, J. K., Davidson, R. J., Huffman, J. C., Loucks, E. B., ... & Moskowitz, J. T. (2023). Interventions to modify psychological well-being: Progress, promises, and an agenda for future research. *Affective Science*, 1-11. **(11 s.)**
- Jiwani, Z., Lam, S. U., Davidson, R. J., & Goldberg, S. B. (2022). Motivation for Meditation and Its Association with Meditation Practice in a National Sample of Internet Users. *Mindfulness*, 13(10), 2641-2651. **(10 s.)**
- Park, C. L., Kubzansky, L. D., Chafouleas, S. M., Davidson, R. J., Keltner, D., Parsafar, P., ... & Wang, K. H. (2022). Emotional well-being: What it is and why it matters. *Affective Science*, 1-11. **(11 s.)**
- Park, C. L., Kubzansky, L. D., Chafouleas, S. M., Davidson, R. J., Keltner, D., Parsafar, P., ... & Wang, K. H. (2022). A Perfect Storm to Set the Stage for Ontological Exploration: Response to Commentaries on "Emotional Well-Being: What It Is and Why It Matters". *Affective Science*, 1-7. **(7 s.)**

Samlet pensumliste

- Crone, W. C., Kesebir, P., Hays, B., Mirgain, S. A., Davidson, R. J., & Hagness, S. C. (2023). Cultivating well-being in engineering graduate students through mindfulness training. *Plos one*, 18(3), e0281994. **(22 s.)**
- Dahl, C. J., Wilson-Mendenhall, C. D., & Davidson, R. J. (2020). The plasticity of well-being: A training-based framework for the cultivation of human flourishing. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32197-32206. **(9 s.)**

- Elsass, P., & Lhundup, K. (2011). *Buddhas veje: En introduktion til buddhistisk psykologi*. Dansk Psykologisk Forlag. (Side 15-25 & 153-234. **(50 s.)**)
- Gehrt, T. B., Frostholt, L., Obermann, M. L., & Berntsen, D. (2022). Thought characteristics in patients with severe health anxiety: A comparison with obsessive–compulsive disorder and healthy controls. *Psychology of Consciousness: Theory, Research, and Practice*. **(11 s.)**
- Geller, S. M. (2003). Becoming whole: A collaboration between experiential psychotherapies and mindfulness meditation/ganz werden: Eine zusammenarbeit von experienziellen psychotherapien und achtsamkeitsmeditation/volviéndose pleno/a: Una colaboración entre psicoterapias experienciales y la meditación “Mindfulness”. *Person-Centered & Experiential Psychotherapies*, 2(4), 258-273. **(15 s.)**
- Germer, C., & Neff, K. (2019). Mindful self-compassion (MSC). In *Handbook of mindfulness-based programmes* (pp. 357-367). Routledge. **(10 s.)**
- Eller: Germer, C. K., & Neff, K. D. (2013). Self-compassion in clinical practice. *Journal of clinical psychology*, 69(8), 856-867. **(11 s.)**
- Gilbert, P. (2014). The origins and nature of compassion focused therapy. *British Journal of Clinical Psychology*, 53(1), 6-41. **(35 s.)**
- Goldberg, S. B., Imhoff-Smith, T., Bolt, D. M., Wilson-Mendenhall, C. D., Dahl, C. J., Davidson, R. J., & Rosenkranz, M. A. (2020). Testing the efficacy of a multicomponent, self-guided, smartphone-based meditation app: Three-armed randomized controlled trial. *JMIR mental health*, 7(11), e23825. **(21 s.)**
- Goldberg, S. B., Riordan, K. M., Sun, S., & Davidson, R. J. (2022). The empirical status of mindfulness-based interventions: A systematic review of 44 meta-analyses of randomized controlled trials. *Perspectives on Psychological Science*, 17(1), 108-130. **(23 s.)**
- Goldin, P. R., & Jazaieri, H. (2017). The compassion cultivation training (CCT) program. *The Oxford handbook of compassion science*, 235-245. **(9 s.)**
- Gehrt, T. B., Frostholt, L., Obermann, M. L., & Berntsen, D. (2022). Thought characteristics in patients with severe health anxiety: A comparison with obsessive–compulsive disorder and healthy controls. *Psychology of Consciousness: Theory, Research, and Practice*. **(11 s.)**
- Hansen, N. H., Fjorback, L. O., Frydenberg, M., & Juul, L. (2021). Mediators for the effect of compassion cultivating training: a longitudinal path analysis in a randomized controlled trial among caregivers of people with mental illness. *Frontiers in Psychiatry*, 2198. **[(16 s.)**
- Hansen, N. H., Juul, L., Pallesen, K. J., & Fjorback, L. O. (2021). Effect of a compassion cultivation training program for caregivers of people with mental illness in Denmark: a randomized clinical trial. *JAMA Network Open*, 4(3), e211020-e211020. **(16 s.)**
- Hirshberg, M. J., Colaienne, B. A., Greenberg, M. T., Inkelas, K. K., Davidson, R. J., Germano, D., ... & Roeser, R. W. (2022). Can the Academic and Experiential

Study of Flourishing Improve Flourishing in College Students? A Multi-university Study. *Mindfulness*, 13(9), 2243-2256. **(14 s.)**

- Jazaieri, H., Jinpa, G. T., McGonigal, K., Rosenberg, E. L., Finkelstein, J., Simon-Thomas, E., ... & Goldin, P. R. (2013). Enhancing compassion: A randomized controlled trial of a compassion cultivation training program. *Journal of Happiness Studies*, 14, 1113-1126. **(13 s.)**
- Jiwani, Z., Lam, S. U., Davidson, R. J., & Goldberg, S. B. (2022). Motivation for Meditation and Its Association with Meditation Practice in a National Sample of Internet Users. *Mindfulness*, 13(10), 2641-2651. **(10 s.)**
- Jooste, J., Kruger, A., Steyn, B. J., & Edwards, D. J. (2015). Mindfulness: A foothold for Rogers's humanistic person-centred approach. *Journal of Psychology in Africa*, 25(6), 554-559. **(18 s.)**
- Kold, M. & Hansen, K.E. (2018). 7. *Mindfulness*, s. 89-114 | C. Glintborg (Red.), Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis. Aarhus Universitetsforlag. **(25 s.)**
- Kubzansky, L. D., Kim, E. S., Boehm, J. K., Davidson, R. J., Huffman, J. C., Loucks, E. B., ... & Moskowitz, J. T. (2023). Interventions to modify psychological well-being: Progress, promises, and an agenda for future research. *Affective Science*, 1-11. **(11 s.)**
- Le Nguyen, K. D., Lin, J., Algoe, S. B., Brantley, M. M., Kim, S. L., Brantley, J., ... & Fredrickson, B. L. (2019). Loving-kindness meditation slows biological aging in novices: Evidence from a 12-week randomized controlled trial. *Psychoneuroendocrinology*, 108, 20-27. **(7 s.)**
- Luberto, C. M., Shinday, N., Song, R., Philpotts, L. L., Park, E. R., Fricchione, G. L., & Yeh, G. Y. (2018). A systematic review and meta-analysis of the effects of meditation on empathy, compassion, and prosocial behaviors. *Mindfulness*, 9, 708-724. **(16 s.)**
- Park, C. L., Kubzansky, L. D., Chafouleas, S. M., Davidson, R. J., Keltner, D., Parsafar, P., ... & Wang, K. H. (2022). Emotional well-being: What it is and why it matters. *Affective Science*, 1-11. **(11 s.)**
- Park, C. L., Kubzansky, L. D., Chafouleas, S. M., Davidson, R. J., Keltner, D., Parsafar, P., ... & Wang, K. H. (2022). A Perfect Storm to Set the Stage for Ontological Exploration: Response to Commentaries on “Emotional Well-Being: What It Is and Why It Matters”. *Affective Science*, 1-7. **(7 s.)**
- Parsons, C. E., Jensen, K. L., Roepstorff, A., Fjorback, L. O., & Linehan, C. (2019). Designing technology tools to support engagement in mindfulness-based interventions: an analysis of teacher and student experiences. *Digital Health*, 5, 2055207619868550. **(13 s.)**
- Riordan, K. M., MacCoon, D. G., Barrett, B., Rosenkranz, M. A., Chungyalpa, D., Lam, S. U., ... & Goldberg, S. B. (2022). Does meditation training promote pro-environmental behavior? A cross-sectional comparison and a randomized controlled trial. *Journal of Environmental Psychology*, 84, 101900. **(12 s.)**

- Singla, R. (2011). Origins of mindfulness & meditation interplay of eastern & western psychology. *Psyke & Logos*, 32(1) **(20 s.)**
- van Agteren, J., Iasiello, M., Lo, L., Bartholomaeus, J., Kopsaftis, Z., Carey, M., & Kyrios, M. (2021). A systematic review and meta-analysis of psychological interventions to improve mental wellbeing. *Nature Human Behaviour*, 5(5), 631-652. **(21 s.)**
- Weingartner, L. A., Sawning, S., Shaw, M., & Klein, J. B. (2019). Compassion cultivation training promotes medical student wellness and enhanced clinical care. *BMC medical education*, 19(1), 1-11. **(10 s.)**

I alt ca. 445 sider

De resterende 55 siders litteratur, der er til rådighed, bliver transkriberet af udvalgte guidede øvelser og psykoedukative speaks. Dette så de studerende har egne materialer, de kan bruge, når de selv skal undervise i mindfulness.

De 16 online mødegange – og oplæg til gentagende hjemmepraksis - tager deres stringente udgangspunkt i Healthy Minds App'en. Den er en blanding af psykoedukative speaks og guidede øvelser. Den har et omfang, så kurset ikke kan nå alle øvelser. Kerneøvelserne udvælges og formidles, både så den studerende selv kan praktisere, og så den studerende klargøres til selv at kunne formidle og anvende i sit praktiske virke.

Valgfag: Kendskab til kulturer – skiftende kulturer – skabelse af kulturer

Kendskab til kulturer - skiftende kulturer - skabelse af kulturer (2024/2025) (aau.dk)

Modultitel dansk: Kendskab til kulturer – skiftende kulturer – skabelse af kulturer

Modultitel engelsk: Knowing cultures – Changing cultures – Creating cultures

ECTS: 5

Placering

KA 3. semester

Modulansvarlig:

Rasmus Birk rbirk@ikp.aau.dk

Undervisere

Sarah Awad awads@ikp.aau.dk

Paula Cavada-Hrepich pcavadah@ikp.aau.dk

Rasmus Birk rbirk@ikp.aau.dk

Type og sprog

Valgfag.

Dansk og engelsk

Mål

Kultur er et utydeligt begreb, der bruges overalt og undertiden omfatter alt. Som fænomen forstås det som enten stabilt eller som dynamisk. Kulturer er globale, breder sig over kontinenter, eller i små sociale grupper som en klike. Kultur omfatter både litteratur, dans, musik og fysiske genstande, som fx udstilles på museer. Det kan også betegne en fælles livsform, normer og traditioner.

Dette kursus analyserer kultur på alle niveauer og forbinder sig med praktiske udfordringer som psykolog.

NB: For at have de rette forudsætninger til aktivt at deltage i faget, *forventes det at man læser til undervisningen.*

Læringsmål

Viden om:

- kultur som begreb og fænomen
- sammenhæng mellem hverdagsliv og kultur

Færdigheder i:

- at observere og analysere kulturens indflydelse på hverdagsliv på både individuelt niveau, på gruppeniveau og på samfundsniveau
- at koordinere både individuelle og kulturelle aspekter i analyser af problemstillinger i hverdagsliv

Kompetencer til:

- at indkredse kultur som element af problemstillinger i hverdagen samt afgrænse det for at kunne intervenere og påvirke disse
- at skelne mellem lokal kulturel konstituering af fænomener og problemstillinger og deres almene aspekter

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
5 á 4 timer	20
Læsning og forberedelse	115

NB: lektioner tælles som timer. Det forventes, at pensum er læst før forelæsningserne.

Antal forelæsninger: 5 forelæsninger á 4 timer.

Antal forelæsningshold: 1

Deltagere

Kurset henvender sig til studerende på 1. semester på kandidatuddannelsen i psykologi

Deltagerforudsætninger

Gennemført bachelor i psykologi.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1.forelæsning	4 x 45 min.	Culture - between continuity and change	Sarah Awad
2.forelæsning	4 x 45 min.	Culture and place	Rasmus Birk & Sarah Awad
3.forelæsning	4 x 45 min.	Mental health and culture	Rasmus Birk
4.forelæsning	4 x 45 min.	Culture in children's and youths' lives	Paula Cavada-Hrepich
5.forelæsning	4x 45 min.	Workshop on knowing – changing – creating culture	Paula Cavada-Hrepich

Eksamen

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.

Syge- og re-eksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en hjemmeopgave, med en af den studerende valgt og af den kursusansvarlige underviser godkendt problemstilling i relation til pensum.
Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.
Sidetal: 5-7 sider.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives bestået/ikke bestået. Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Prøven skal demonstrere, at modulets mål er indfrie.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Studerende, der er dumpet, er berettiget til individuelt feedback fra eksaminator.

Description of course:

1. Culture - between continuity and change

4 timer v/ Sarah Awad

In this lecture, we will discuss different conceptions of culture, then tackle the idea of individual, cultural, and social change. The focus will be on the interrelations and interdependencies of individual and sociocultural changes, exploring how do we make meaning of personal and social ruptures and transition in a constantly changing environment.

Curriculum:

- Minor, H. (1956). The body ritual among the Nacirema. *American Anthropologist*, 58(3), 503-507. **(6 s.)**
- Cole, M. (1998). *Cultural psychology: A once and future discipline*. Harvard university press. pp. 1-37. **(37 s.)**
- Cole, M. (1998). Can cultural psychology help us think about diversity?. *Mind, culture, and activity*, 5(4), 291-304. **(15 s.)**
- Lang , A. & Fuhrer , U. (1993). What place for culture in psychology? An introduction. *Schweizerische Zeitschrift für Psychologie* , 52 (2) : 65 – 69. **(5 s.)**
- Zittoun, T., Valsiner, J., Salgado, J., Gonçalves, M. M., Vedeler, D., & Ferring, D. (2013). *Human development in the life course: Melodies of living*. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. (p. 261-284) **(23 s.)**
- Awad, S. H. (2021). Experiencing change: Rhythms of everyday life between continuities and change. *Qualitative Studies*. **(33 s.)**
- Awad, S. H. (2016). The Identity Process in Times of Ruptures: Narratives from the Egyptian Revolution. Special Issue: Prefigurative Politics. *Social and Political Psychology*. 4, 128-141 **(14 s.)**

2. Culture and place

4 timer v/ Sarah Awad & Rasmus Birk

In this lecture, we will explore how culture is connected to *place* and *community*. While it is commonplace to think of culture as being something that belongs to the

nation-state (e.g. “Danish Culture”), we will explore how and when culture is connected to *place*.

Curriculum:

- Stevenson, D. (2013). *The city*. Cambridge: Polity Press. (Chapter 5: Emotional City) **(25 s.)**
- Tonkiss, F. (2003). The Ethics of Indifference: Community and Solitude in the City. *International Journal of Cultural Studies*, 6(3), 297–311. <https://doi.org/10.1177/13678779030063004> **(14 s.)**
- Blokland, T. (2009). Celebrating Local Histories and Defining Neighbourhood Communities: Place-making in a Gentrified Neighbourhood. *Urban Studies*, 46(8), 1593–1610. <https://doi.org/10.1177/0042098009105499> **(17 s.)**
- Rhys-Taylor, A. (2013). The essences of multicultural: A sensory exploration of an inner-city street market. *Identities*, 20(4), 393–406. **(15 s.)**
- Tomaney, J. (2015). Region and place II: Belonging. *Progress in Human Geography*, 39(4), 507–516. <https://doi.org/10.1177/0309132514539210> **(9 s.)**

3. Mental health & culture

4 timer v/ Rasmus Birk

This lecture will focus on mental health and culture, with a particular focus on mental health. Both in contemporary politics and in academic debates, people assume that “culture” matters for mental health. We will introduce and discuss topics such as diagnostic culture(s), cultural concepts of distress, and explore the potentials and limitations of approaching mental health through a cultural lens.

Curriculum:

- Brossard, B. & Chandler, A. (2022). *Explaining Mental Illness: Sociological Perspectives*. Bristol University Press. Kapitel 4, pp.90-116 **(26 s.)**
- Gómez-Carrillo, A., & Kirmayer, L. J. (2023). A cultural-ecosocial systems view for psychiatry. *Frontiers in Psychiatry*, 14, 1031390. **(14 s.)**
- Brinkmann, S. (2024). What are Mental Disorders? Exploring the Role of Culture in the Harmful Dysfunction Approach. *Integrative Psychological and Behavioral Science*. <https://doi.org/10.1007/s12124-024-09837-9> **(15s)**
- Luhrmann, T. M., Padmavati, R., Tharoor, H., & Osei, A. (2015). Differences in voice-hearing experiences of people with psychosis in the USA, India and Ghana: Interview-based study. *The British Journal of Psychiatry*, 206(1), 41–44. <https://doi.org/10.1192/bjp.bp.113.139048> **(3 s.)**
- Kirmayer, L. J., & Ryder, A. G. (2016). Culture and psychopathology. *Current Opinion in Psychology*, 8, 143–148. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2015.10.020> **(5 s.)**
- Kleinman, A., & Benson, P. (2006). Anthropology in the Clinic: The Problem of Cultural Competency and How to Fix It. *PLOS Medicine*, 3(10), e294. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.0030294> **(4 s.)**
- Rose, N., Birk, R., & Manning, N. (2021). Towards Neuroecosociality: Mental Health in Adversity. *Theory, Culture & Society*, 0263276420981614. <https://doi.org/10.1177/0263276420981614> **(17 s.)**

4. Culture in children's and youths' lives

4 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

It is common to talk about youth cultures such as performance culture, party culture, bullying culture, etc. Do such cultures exist by themselves, how are they established and maintained or changed? Moreover, as psychologists we are sometimes asked to intervene and change youth and children's cultures but how do we conceptualize such cultures, and thus approach it?

Considering that culture is a fundamental aspect of any community, we will explore in this session the dynamics by which culture and community in childhood and youth emerge, are supported and change. Here we will unfold the role of belongingness and inclusion/exclusion, drawing on the students' own experiences earlier on and at the university.

Curriculum:

- Adair, J. K., & Doucet, F. (2014). The impact of race and culture on play in early childhood classrooms. *The SAGE handbook of play and learning in early childhood*, 354-365. **(12 s.)**
- Arcidiacono, C., Procentese, F., & Di Napoli, I. (2007). Youth, community belonging, planning and power. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 17, 280–295. **(15 s.)**
- Corsaro, W. & Eder, D. (1990). Children's Peer Cultures. *Annual Review of Sociology*, 16(1), 197–220. <https://doi.org/10.1146/annurev.so.16.080190.001213> **(13 s.)**
- Hedegaard, M. (2014). Exploring tension and contradictions in youth's activity of painting graffiti. *Culture & Psychology*, 20(3), 387–403. <https://doi.org/10.1177/1354067X14542526> **(16 s.)**
- Qvortrup J. (2008) Childhood in the Welfare State. In: James A., James A.L. (eds) *European Childhoods* (p. 216-233). Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9780230582095_11 **(18 s.)**
- Van Oers, B. (2012). Culture in play. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 957-988). Oxford University Press. **(32 s.)**

5. Workshop on knowing – changing – creating culture

4 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

In this last session, we introduce a case to analyze the constitutive interplay between culture and psychology and the challenges of cultural encounters in contemporary society.

Curriculum:

Boesch, E. E. (2012). Culture: Result and Condition. *The Oxford handbook of culture and psychology*, 347-356. **(10 s.)**

Bolliger, L., & Gulis, G. (2018). The tragedy of becoming tired of living: Youth and young adults' suicide in Greenland and Denmark. *International Journal of Social Psychiatry*, 64(4), 389-395. <https://doi.org/10.1177/0020764018766198> **(6 s.)**

- Cudd, A. (2006). Psychological Mechanisms of Oppression. In *Analyzing Oppression* (pp.55-84). New York, Oxford Academic. **30 s.)**
- Macleod, C., Bhatia, S., & Kessi, S. (2017). Postcolonialism and psychology: growing interest and promising potential. In *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology* (pp. 306-317). SAGE Publications Ltd, <https://doi.org/10.4135/9781526405555> **(12 s.)**
- Ratner, C. (2000). Agency and Culture. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 30(4), 413–434. **(22 s.)**
- Steenholdt, N. C. (2021). Subjective Well-being and the Importance of Nature in Greenland. *Arctic Anthropology*, 58(1), 66-79. **(14 s.)**

Samlet pensumliste

- Adair, J. K., & Doucet, F. (2014). The impact of race and culture on play in early childhood classrooms. *The SAGE handbook of play and learning in early childhood*, 354-365. **(12 s.)**
- Arcidiacono, C., Procentese, F., & Di Napoli, I. (2007). Youth, community belonging, planning and power. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 17, 280–295. **(15 s.)**
- Awad, S. H. (2016). The Identity Process in Times of Ruptures: Narratives from the Egyptian Revolution. Special Issue: Prefigurative Politics. *Social and Political Psychology*. 4, 128-141 **(14 s.)**
- Minor, H. (1956). The body ritual among the Nacirema. *American Anthropologist*, 58(3), 503-507. **(6 s.)**
- Cole, M. (1998). Cultural psychology: A once and future discipline. Harvard university press. pp. 1-37 **(37 s.)**
- Cole, M. (1998). Can cultural psychology help us think about diversity?. *Mind, culture, and activity*, 5(4), 291-304. **(15 s.)**
- Awad, S. H. (2021). Experiencing change: Rhythms of everyday life between continuities and change. *Qualitative Studies*. **(33 s.)**
- Cudd, A. (2006). Psychological Mechanisms of Oppression. In *Analyzing Oppression* (pp.55-84). New York, Oxford Academic. **(30 s.)**
- Blokland, T. (2009). Celebrating Local Histories and Defining Neighbourhood Communities: Place-making in a Gentrified Neighbourhood. *Urban Studies*, 46(8), 1593–1610. <https://doi.org/10.1177/0042098009105499> **(17 s.)**
- Boesch, E. E. (2012). Culture: Result and Condition. *The Oxford handbook of culture and psychology*, 347-356. **(10 s.)**
- Bolliger, L., & Gulis, G. (2018). The tragedy of becoming tired of living: Youth and young adults' suicide in Greenland and Denmark. *International Journal of Social Psychiatry*, 64(4), 389-395. <https://doi.org/10.1177/0020764018766198> **(6 s.)**
- Brinkmann, S. (2024). What are Mental Disorders? Exploring the Role of Culture in the Harmful Dysfunction Approach. *Integrative Psychological and Behavioral Science*. <https://doi.org/10.1007/s12124-024-09837-9> **(15 s.)**
- Brossard, B. & Chandler, A. (2022). Explaining Mental Illness: Sociological Perspectives. Bristol University Press. Kapitel 4, pp.90-116 **(26 s.)**

- Corsaro, W. & Eder, D. (1990). Children's Peer Cultures. *Annual Review of Sociology*, 16(1), 197–220. <https://doi.org/10.1146/annurev.so.16.080190.001213> **(13 s.)**
- Gómez-Carrillo, A., & Kirmayer, L. J. (2023). A cultural-ecosocial systems view for psychiatry. *Frontiers in Psychiatry*, 14, 1031390. **(14 s.)**
- Hedegaard, M. (2014). Exploring tension and contradictions in youth's activity of painting graffiti. *Culture & Psychology*, 20(3), 387–403. <https://doi.org/10.1177/1354067X14542526> **(16 s.)**
- Kirmayer, L. J., & Ryder, A. G. (2016). Culture and psychopathology. *Current Opinion in Psychology*, 8, 143–148. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2015.10.020> **(5 s.)**
- Kleinman, A., & Benson, P. (2006). Anthropology in the Clinic: The Problem of Cultural Competency and How to Fix It. *PLOS Medicine*, 3(10), e294. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.0030294> **(4 s.)**
- Lang, A. & Fuhrer, U. (1993). What place for culture in psychology? An introduction. *Schweizerische Zeitschrift für Psychologie*, 52 (2) : 65 – 69. **(5 s.)**
- Luhrmann, T. M., Padmavati, R., Tharoor, H., & Osei, A. (2015). Differences in voice-hearing experiences of people with psychosis in the USA, India and Ghana: Interview-based study. *The British Journal of Psychiatry*, 206(1), 41–44. <https://doi.org/10.1192/bjp.bp.113.139048> **(3 s.)**
- Macleod, C., Bhatia, S., & Kessi, S. (2017). Postcolonialism and psychology: growing interest and promising potential. In *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology* (pp. 306-317). SAGE Publications Ltd, <https://doi.org/10.4135/9781526405555> **(12 s.)**
- Qvortrup J. (2008) Childhood in the Welfare State. In: James A., James A.L. (eds) *European Childhoods* (p. 216-233). Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9780230582095_11 **(18 s.)**
- Ratner, C. (2000). Agency and culture. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 30(4), 413–434. <https://doi.org/10.1111/1468-5914.00138> **(22 s.)**
- Rose, N., Birk, R., & Manning, N. (2021). Towards Neuroecosociality: Mental Health in Adversity. *Theory, Culture & Society*, 0263276420981614. <https://doi.org/10.1177/0263276420981614> **(17 s.)**
- Rhys-Taylor, A. (2013). The essences of multicultural: A sensory exploration of an inner-city street market. *Identities*, 20(4), 393–406. **(15 s.)**
- Stevenson, D. (2013). *The city*. Cambridge: Polity Press. (Chapter 5: Emotional City) **(25 s.)**
- Steenholdt, N. C. (2021). Subjective Well-being and the Importance of Nature in Greenland. *Arctic Anthropology*, 58(1), 66-79. **(14 s.)**
- Tomaney, J. (2015). Region and place II: Belonging. *Progress in Human Geography*, 39(4), 507–516. <https://doi.org/10.1177/0309132514539210> **(9 s.)**
- Tonkiss, F. (2003). The Ethics of Indifference: Community and Solitude in the City. *International Journal of Cultural Studies*, 6(3), 297–311. <https://doi.org/10.1177/13678779030063004> **(14 s.)**
- Van Oers, B. (2012). Culture in play. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 957-988). Oxford University Press. **(32 s.)**

Zittoun, T., Valsiner, J., Salgado, J., Gonçalves, M. M., Vedeler, D., & Ferring, D. (2013). Human development in the life course: Melodies of living. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. (p. 261-284) **(23 s.)**

I alt: 497 sider

Valgfag: Introduktion til dyreassisteret pædagogik, terapi og rehabilitering

Introduktion til dyreassisteret pædagogik, terapi og rehabilitering (2024/2025) (aau.dk)

Modultitel dansk: Introduktion til dyreassisteret pædagogik, terapi og rehabilitering

Modultitel engelsk: Introduction to Animal Assisted Pedagogy, Therapy, and Rehabilitation

ECTS: 5

Placering

KA 3. semester

Modulansvarlig

Tia Hansen, TH, (tia@hum.aau.dk)

Undervisere

Tia Hansen, TH, (tia@hum.aau.dk)

Chalotte Glintborg, CG, (cgl@hum.aau.dk)

Ida Kunzendorf (IK) (ithk@ikp.aau.dk)

Seminarholdere

Tia Hansen, TH, (tia@hum.aau.dk)

Chalotte Glintborg, CG, (cgl@hum.aau.dk)

Ida Kunzendorf (IK) (ithk@ikp.aau.dk)

Type og sprog

Valgfag.

Dansk. En del af litteraturen er dog på engelsk.

Mål

Viden om:

- dyrs psykosociale potentialer i menneskers liv
- mindst tre psykologiske teoriers bidrag til forståelse heraf
- forskningens aktuelle status ift. mindst tre typer dyreassisteret indsats
- væsentlige faldgruber ved inddragelse af dyr

Færdigheder i:

- at identificere og skelne mellem forskellige typer inddragelse af dyr
- at identificere og diskutere etiske og praktiske forudsætninger for forskellige typer inddragelse af dyr
- at anlægge et kritisk reflekteret perspektiv på konkrete cases og forslag til involvering af dyr

Kompetencer til:

- at anskue menneske-dyr forhold fra psykologisk perspektiv
- at forholde sig vidensbaseret og kritisk reflekteret til cases og anekdoter om dyrs betydning for menneskers læring og sundhed
- at formidle grundlæggende indsigter herom

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Modulet omfatter centrale begreber, forskningsresultater og teorier om menneske-dyr-interaktion, herunder potentialer ved at inddrage dyr i pædagogiske og

rehabiliteringsmæssige sammenhænge og forudsætninger for god praksis på området.

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
Forelæsningstimer	12
Evalueringer	1
Seminartimer	12
Læsning og forberedelse	110
Eksamen	0

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 4 x 3 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 4 x 3 timer

Antal seminarhold: 1

Deltagere

Kurset henvender sig til studerende på 1. semester på kandidatuddannelsen på psykologi.

Deltagerforudsætninger

Gennemført bachelor i psykologi

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Til modulet er knyttet et kursus med forelæsninger og seminarer. Det afholdes som 4 workshops á 6 timer fordelt over semestret. OBS Alle afvikles online via zoom.

Der arbejdes problemorienteret, idet hver workshop indeholder forelæsninger, som belyser feltet med udvalgte eksempler, samt seminartimer, hvor studerende inddrages aktivt med observationer og diskussioner. Mellem hver undervisningsgang løser den studerende derfor en lille opgave med observation og/eller resumé, og sender en kort beskrivelse før næste seminargang, hvor den bidrager til diskussionen. De konkrete opgaver udmeldes og forklares undervejs.

Ved aktiv deltagelse forstås, at den studerende deltager i undervisningen, inkl. gruppearbejder undervejs, og løser opgaverne mellem gangene.

Ved 75% aktiv deltagelse forstås for enkelhedens skyld, at man deltager i undervisningen mindst 3 hele dage (eller 2 hele + 2 halve) samt rapporterer og diskuterer et tilsvarende antal opgaver.

Gang	Tid	Emne	Underviser/e
1. dag	6 x 45 minutter 3 forelæsning + 3 seminar	Menneskers forhold til andre dyr	Tia Hansen & Ida Kunzendorf
2. dag	6 x 45 minutter	Pædagogisk involvering af hund og hest	Tia Hansen

	3 forelæsning + 3 seminar		
3. dag	6 x 45 minutter 3 forelæsning + 3 seminar	Dyreassisteret rehabilitering	Chalotte Glintborg & Tia Hansen
4. dag	6 x 45 minutter 3 forelæsning + 3 seminar	Terapeutisk involvering af hund og hest	Tia Hansen

Eksamen

Prøven: Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.

Disse opgaver kan bl.a. indebære aktiv deltagelse i igangværende forskningsprojekter, naturalistisk observation og fremlæggelse heraf, og/eller udfærdigelse og gensidig evaluering af reflekterende essays. De konkrete opgaver udmeldes på forhånd i semesterplanen.

Hvis den studerende ikke kan bestå ved aktiv deltagelse/løbende evaluering er der brugt et eksamensforsøg.

Syge- og re-eksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en hjemmeopgave, med en af den studerende valgt og af den kursusansvarlige underviser godkendt problemstilling i relation til pensum.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Sidetal: 5-7 sider.

Besvarelsen bedømmes af eksaminator

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen.

Bedømmelsesform: bestået/ikke bestået

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. dag: Menneskers forhold til andre dyr (3 timer forelæsning + 3 timer seminar)

6 timer v/ Tia Hansen & Ida Kunzendorf

Beskrivelse: Forelæsningen introducerer emnet, historisk og aktuelt. Der gives eksempler på inddragelse af dyr i arbejde med menneskers trivsel, og fundne effekter placeres i en bio-psyko-social model. Væsentlige distinktioner og væsentlige udfordringer ved inddragelse af dyr præsenteres og danner oplæg for aktiv diskussion i det tilknyttede seminar.

Forelæsningens pensum:

- Bustad, L. (2014). Nyere opdagelser om vores forhold til naturen. Psyke & Logos, 35(2), 5-16. **(12 s.)**
- IAHAIO. (2018). IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI. Retrieved from <http://iahaio.org/best-practice/white-paper-on-animal-assisted-interventions/> **(10 s.)**

- Julius, H., Beetz, A., Kotrschal, K., Turner, D., & Uvnäs-Moberg, K. (2013). Attachment to pets: An integrative view of human—animal relationships with implications for therapeutic practice. Cambridge, MA, US: Hogrefe Publishing. (uddrag: kap 1-5) **(106 s.)**

2. dag: Pædagogisk involvering af hund og hest (3 timer forelæsning + 3 timer seminar)

6 timer v/ Tia Hansen

Beskrivelse: Forelæsningen giver eksempler på inddragelse af især hunde og heste i pædagogisk arbejde. Der fokuseres på gennemgang af to eksempler: *Læsehunde*, der er en konkret interventionstype for at støtte børn med læsevanskeligheder, og hesteassisteret pædagogik i forhold til børn og unge med udviklingsmæssige udfordringer fx i autismespektret.

Forelæsningens pensum:

- Gee, N., Fine, A.H., & McCardle, P. (Eds.). (2017): *How animals help students learn. Research and practice for educators and mental-health professionals*. New York: Routledge. [Alle kapitler undtagen 3, 8, 10 og 12; i alt **(154 s.)**
- Peters, B. C. M., & Wood, W. (2017). Autism and equine-assisted interventions: A systematic mapping review. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 47(10), 3220-3242. doi:10.1007/s10803-017-3219-9 **(23 s.)**
- Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Child Psychology & Psychiatry & Allied Disciplines*, 17(2), 89-100. doi:10.1111/j.1469-7610.1976.tb00381.x **(12 s.)**

3. dag: Dyreassisteret rehabilitering

6 timer v/ Chalotte Glinthorg & Tia Hansen

(3 timer forelæsning + 3 timer seminar)

Beskrivelse: Forelæsningen præsenterer rehabiliteringsbegrebet og giver eksempler på involvering af dyr i forskellige faser af rehabiliteringen. Foruden generel introduktion fokuserer forelæsningen på assistancehunde samt dyrs behov og velfærd. De studerende præsenteres for forskning, dilemmaer og anbefalinger for god praksis og diskuterer dette i den efterfølgende seminartime.

Forelæsningens pensum:

- Glinthorg, C., & Hansen, T. G. B. (2017). Servicehunde til mennesker med psykisk sygdom - potentialer og mulige risici. *Social Kritik*, 29(152), 30-34. [5 sider]
- Hansen, T. G. B. (2018). Dyreassisteret rehabilitering. In C. Glinthorg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis*. (pp. 153-173). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. **(21 s.)**
- Tedeschi, P., Pearson, J. A., Bayly, D., & Fine, A. H. (2015). On call 24/7—The emerging roles of service and support animals. In A. H. Fine (Ed.), *Handbook on animal-assisted therapy: Foundations and guidelines for animal-assisted interventions, 4th ed.* (pp. 321-332). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press. **(12 s.)**

- Wanneberg, P. L. (2014). Disability, riding, and identity: A qualitative study on the influence of riding on the identity construction of people with disabilities. *International Journal of Disability, Development and Education*, 61(1), 67-79. doi:10.1080/1034912X.2014.878543 **(13 s.)**

4. dag: Terapeutisk involvering af hund og hest

6 timer v/ Tia Hansen

(3 timer forelæsning + 3 timer seminar)

Beskrivelse: Forelæsningen gennemgår forskningsfund og teoretiske forståelsesforslag ift. to eksempler på dyreassisteret terapi: hundeassisteret terapi til børn med tilknytningsvanskeligheder og hesteassisteret terapi med en voksen målgruppe. Det diskuteres i det efterfølgende seminar i forhold til god praksis på området mht. menneskers og dyrs velfærd samt professionel etik, hvorefter der evalueres.

Forelæsningsens pensum:

- Anestis, M. D., Anestis, J. C., Zawilinski, L. L., Hopkins, T. A., & Lilienfeld, S. O. (2014). Equine-related treatments for mental disorders lack empirical support: A systematic review of empirical investigations. *J Clin Psychol*, 70(12), 1115-1132. doi:10.1002/jclp.22113 **(18 s.)**
- Julius, H., Beetz, A., Kotrschal, K., Turner, D., & Uvnäs-Moberg, K. (2013). *Attachment to pets: An integrative view of human—animal relationships with implications for therapeutic practice*. Cambridge, MA, US: Hogrefe Publishing. [uddrag: resten, dvs. kap 7-9 = 85 sider] **(85 s.)**
- Latella, D., & Abrams, B. N. (2015). The role of the equine in animal-assisted interactions. In A. H. Fine (Ed.), *Handbook on animal-assisted therapy: Foundations and guidelines for animal-assisted interventions, 4th ed.* (pp. 115-137). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press. **(23 s.)**
- Monroe, M., Whitworth, J. D., Wharton, T., & Turner, J. (2019). Effects of an Equine-Assisted Therapy program for military veterans with Self-Reported PTSD. *Society & Animals*, 1-14. doi:https://doi.org/10.1163/15685306-12341572 **(14 s.)**

Samlet litteraturliste:

- Anestis, M. D., Anestis, J. C., Zawilinski, L. L., Hopkins, T. A., & Lilienfeld, S. O. (2014). Equine-related treatments for mental disorders lack empirical support: A systematic review of empirical investigations. *J Clin Psychol*, 70(12), 1115-1132. doi:10.1002/jclp.22113 **(18 s.)**
- Bustad, L. (2014). Nyere opdagelser om vores forhold til naturen. *Psyke & Logos*, 35(2), 5-16. **(12 s.)**
- Julius, H., Beetz, A., Kotrschal, K., Turner, D., & Uvnäs-Moberg, K. (2013). *Attachment to pets: An integrative view of human—animal relationships with implications for therapeutic practice*. Cambridge, MA, US: Hogrefe Publishing. **(191 s.)**

- Gee, N., Fine, A.H., & McCardle, P. (Eds.). (2017): *How animals help students learn. Research and practice for educators and mental-health professionals*. New York: Routledge. [Alle kapitler undtagen 3, 8, 10 og 12; i alt 154 sider] **(154 s.)**
- Glintborg, C., & Hansen, T. G. B. (2017). Servicehunde til mennesker med psykisk sygdom - potentialer og mulige risici. *Social Kritik*, 29(152), 30-34. **(5 s.)**
- Hansen, T. G. B. (2018). Dyreassisteret rehabilitering. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis*. (pp. 153-173). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. **(21 s.)**
- IAHAIO. (2018). *IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI*. Retrieved from <http://iahaio.org/best-practice/white-paper-on-animal-assisted-interventions/> **(10 s.)**
- Latella, D., & Abrams, B. N. (2015). The role of the equine in animal-assisted interactions. In A. H. Fine (Ed.), *Handbook on animal-assisted therapy: Foundations and guidelines for animal-assisted interventions, 4th ed.* (pp. 115-137). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press. **(23 s.)**
- Monroe, M., Whitworth, J. D., Wharton, T., & Turner, J. (2019). Effects of an Equine-Assisted Therapy program for military veterans with Self-Reported PTSD. *Society & Animals*, 1-14. doi:<https://doi.org/10.1163/15685306-12341572> **(14 s.)**
- Peters, B. C. M., & Wood, W. (2017). Autism and equine-assisted interventions: A systematic mapping review. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 47(10), 3220-3242. doi:10.1007/s10803-017-3219-9 **(23 s.)**
- Tedeschi, P., Pearson, J. A., Bayly, D., & Fine, A. H. (2015). On call 24/7—The emerging roles of service and support animals. In A. H. Fine (Ed.), *Handbook on animal-assisted therapy: Foundations and guidelines for animal-assisted interventions, 4th ed.* (pp. 321-332). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press. **(12 s.)**
- Wanneberg, P. L. (2014). Disability, riding, and identity: A qualitative study on the influence of riding on the identity construction of people with disabilities. *International Journal of Disability, Development and Education*, 61(1), 67-79. doi:10.1080/1034912X.2014.878543 **(13 s.)**
- Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Child Psychology & Psychiatry & Allied Disciplines*, 17(2), 89-100. doi:10.1111/j.1469-7610.1976.tb00381.x **(12 s.)**

I alt 508 s.

Valgfag: Klimapsykologi

Klimapsykologi (2024/2025) (aau.dk)

Modultitel: Climate Psychology

ECTS: 5

Placering:

KA 1. semester

Kursusansvarlige:

Alfred Sköld & Sarah Awad

Undervisere:

Alfred Sköld

Carolin Demuth

Finn Thorbjørn Hansen

Gregers Andersen

Martin Mølholm

Peter Clement Lund

Sarah Awad

Stinne Gunder Strøm Krogager

Type og sprog:

Valgfag/Dansk og Engelsk

Mål

Viden

Den studerende skal gennem modulet opnå viden om:

- klimakrisens psykologiske konsekvenser
- klimarelateret sorg, angst og depression, samt solastalgia og andre klimarelaterede emotioner
- relationen mellem klimakrisens historiske baggrund og aktuelle samfundsmæssige kontekst, herunder industrialisering, urbanisering og emigration
- relationen mellem handling, adfærd, og sociale normer i forhold til bæredygtige vaner

Færdigheder

Den studerende skal gennem modulet opnå færdigheder i:

- at beskrive og redegøre for relevante begreber og tematikker indenfor klimapsykologien
- forstå og analysere klimarelaterede lidelsesformer
- analysere relationen mellem klimakrisens strukturelle og psykologiske betydningsniveauer
- at analysere klimapsykologiens muligheder, udfordringer og problemstillinger

Kompetencer

Den studerende skal gennem modulet opnå kompetencer til:

- at anvende viden og færdigheder til teoretisk og metodisk at undersøge relevante klimarelaterede problemstillinger på en selvstændig, velargumenteret og kritisk måde.
- at reflektere og forholde sig nuanceret og kritisk til psykologiens rolle i diskussionen om klimakrisens konsekvenser.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Klimakrisen er vores tids mest globale krise – et varmere klima, stigende havniveauer og ørkenspredning, har omfattende konsekvenser for liv og samfund verden over. Dette modul omhandler psykologiens rolle i klimakrisen, herunder hvilken rolle psykologien kan spille i vores bestræbelse på at forstå dets konsekvenser, og finde mere bæredygtige måder at leve på.

De studerende bliver klædt på til at diskutere og analysere klimarelaterede problemstillinger i et psykologfagligt perspektiv. Undervisningen vil være baseret på dansk og international forskning, formidlet af en række forskellige undervisere.

Undervisningen består af forelæsninger, diskussioner, gruppearbejder og studenteroplæg.

Omfang og forventning:

Aktivitet	Timer
3 forelæsninger à 4 timer	12
6 forelæsninger à 2 timer	12
Evalueringer	1
Læsning og forberedelse	110
Eksamen	

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 6x4

Antal forelæsningshold: 1

Deltagere

Kurset henvender sig til studerende på 1. semester på kandidatuddannelsen på psykologi.

Deltagerforudsætninger

Gennemført bachelor i psykologi

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
Forelæsning 1	4x45	Introduktion og Klimapsykologiens historie	Sarah Awad
Forelæsning 2	4x45	At føle, tænke og handle i klimakrisen	Alfred Sköld

Forlæsning 3 & 4	4x45	Væredygtighed – indersiden af bæredygtighed	<i>Martin Mølholm og Finn Thorbjørn Hansen</i>
Forlæsning 5 og 6	4x45	Social acceleration og bæredygtighed Frihed som forbrug. En kulturkritisk blik på en myte og dens bagsider.	<i>Peter Clement Lund</i> <i>Gregers Andersen</i>
Forlæsning 7 og 8	4x45	Sustainability identity Madens æstetik og moral på sociale medier	<i>Carolin Demuth</i> <i>Stinne Gunder Strøm Krogager</i>
Forlæsning 9	4x45	Opsamling & Studenteroplæg	<i>Sarah Awad og Alfred Sköld</i>

Eksamen

Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven: Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver (heri kan indgå bl.a. kort essays skrivning, gruppearbejde og gruppepræsentation), som stilles i løbet af kurset.

Hvis den studerende ikke kan bestå ved aktiv deltagelse/løbende evaluering er der brugt et eksamensforsøg.

Syge- og re-eksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en hjemmeopgave, med en af den studerende valgt og af den kursusansvarlige underviser godkendt problemstilling i relation til pensum.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 5-7 sider.

Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Bedømmelsesform: bestået/ikke bestået

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Forelæsning 1: Introduktion og Klimapsykologiens historie

Ved: Sarah Awad

We discuss here how psychology has thus far addressed climate change and barriers to sustainable practices and ways of living. What role, if any, does the field of psychology play in comprehending and combatting environmental problems such as pollution, deforestation, and species extinctions? Are these problems, and their

harsh existential and psychological consequences, rooted in the maladaptive human-nature relationship? Does psychology have a critical role in addressing how humans relate to nature and possible interventions that promote more sustainable ways of living, or does framing the problems in this light stand in the way for political action?

Litteratur:

- Adams, M. (2017). Environment: Critical social psychology in the Anthropocene. In: *The Palgrave handbook of critical social psychology* (pp. 621-641). Palgrave Macmillan, London. **(20 s.)**
- Clayton, S. & Brook, A. (2021). Can psychology help save the world? A model for conservation psychology. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 1-15. **(15 s.)**
- Scott, B. A., Amel, E. L., Koger, S. M., & Manning, C. M. (2015). *Psychology for sustainability*. Routledge. (Chapter 1 & 12).

Forelæsning 2: At føle, tænke og handle i klimakrisen

Ved: Alfred Sköld

Hvis psykologien er videnskaben om menneskets tanker, følelser og adfærd, er klimakrisen ikke bare en naturkatastrofe, men en psykologisk krise per excellence. Med udgangspunkt i et pågående forskningsprojekt (Emotions of Climate Activism) undersøger disse to undervisningsgange relationen mellem tanker, følelser og handlinger i en klima-kontekst. Det er i dag de færreste, der ikke betragter klimakrisen som særdeles alvorlig, og "ved" at der kræves umiddelbar individuel og kollektiv handling. Det er dog færre, der for alvor gør noget ved sagen, og her vil her afprøve arbejdshypotesen, at dette har med (manglen på) følelser at gøre. Det er følelser – ikke argumenter – der driver historiens gang. Hvordan forholder vi os til den brede følelsesmæssige pallet som klimakrisen medfører? Fortvivlelse, sorg, angst og vrede blandes her med omsorg, håb, glæde og kærlighed. Hvad bør vi føle og hvordan hænger disse følelser egentlig sammen med vores tænkning og handlen?

Litteratur:

- Haugestad, C. A. P., Skauge, A. D., Kunst, J. R., & Power, S. A. (2021). Why do youth participate in climate activism? A mixed-methods investigation of the #FridaysForFuture climate protests. *Journal of Environmental Psychology*, 76. **(18 s.)**
- Petterson, T. (2020). Caring for More Than Humans: Ecofeminism and Care Ethics in Conversation. In: *Between Closeness and Evil. A Festschrift for Arne Johan Vetlesen* (pp. 183–213). Scandinavian Academic Press. **(25 s.)**
- Ojala, M. (2012) Hope and climate change: the importance of hope for environmental engagement among young people, *Environmental Education Research*, 18:5, 625-642. **(17 s.)**
- Sköld, A. (2022). Vi er det liv, vi ikke lever – et håbefuldt udkast til dagdrømmens psykologi. *Psyke & Logos*, 43(1), 87-109. **(22 s.)**

- Sköld, A. (forthcoming). Climate Melancholia. *Environmental Humanities*. (25 s.)

Supplerende læsning:

<https://politiken.dk/debat/kroniken/art9039016/Hvordan-tackler-vi-den-klimasorg-mange-føler>

Forelæsning 3: Væredygtighed – indersiden af bæredygtighed

Ved: Martin Mølholm og Finn Thorbjørn Hansen

På denne kursusgang vil vi både trække på filosofien og psykologien, når vi vil beskrive, hvad vi forstår ved ikke bæredygtige, men væredygtige arbejds- og livsformer. Begrebet væredygtighed forstået som 'eksistentiel bæredygtighed' vil blive diskuteret, ligesom vi også vil tænke over, hvorfor den globale klimakrise måske dybest set hviler på en kulturel og åndelig krise. Vi giver to bud på, hvorfor en styrket forundrings- og undringssans, samt en øget værensopmærksomhed i hverdagslivet, kan give styrke, håb og en ny kreativ forestillingsevne og -kraft tilbage til nutidens mennesker, så de lære at leve i et mere 'bio- og thauma-centrisk' forhold og samklang med planeten og the-other-than-human-lives, vi er en del af og i slægt med, bl.a. ved at skelne mellem to former for 'til-verden-forholdende-sig': gøren/agens og væren/præsens; mellem på en ene side den aktive 'til-verden-forholdende-sig' begribelse og bevægelse: at gribe noget, sætte be-greb på verden og bringe den i bevægelse. På den anden side den passive, tilbageholdende og tålmodige 'i-verden-forholdende-sig' vægenhed: at lade sig 'gribe', bevæge, forundres.

Litteratur:

- Hansen, F.T. (2023 – in print). Fra bæredygtig til væredygtig ledelse. In: *Resonans – i ledelse, organisation og uddannelse* (Lone Hersted & Søren Frimann, red.). København: Samfundslitteratur (30 s.)
- Hansen, F.T. (2022). Modet, kaldet og det stille under. In: Broström, S. & Mellon, K. (red.), *Mod i pædagogikken*, s. 19-48. Kbh.: Akademisk forlag. (24 s.)
- Hansen, F. T. (2021). Undring motiverer til øget bære- og væredygtighed. In: Dietrichsen, C. (red.), *Væredygtighed: Den menneskelige side af bæredygtighed*, s. 70-87. Frederikshavn: forlaget Dafolo. (24 s.)
- Mølholm, M. (2019). The Existential 'Anruf' As The Agency of The Anti-Objectives of the Discourse on Stress. *Zeitschrift für Diskursforschung*, 2019/2, pp. 190 – 214. (30 s.)
- Nietzsche, F. (1889). *Twilight of the Idols*, pp. 32 – 37. Mineola, New York: Dover Publications, Inc. 2019. (24 s.)
- Pieper, J. (1952). *Leisure, The Basis of Culture*. San Francisco: Ignatius Press 2009, pp. 25-41. (16 s.)

Supplerende læsning:

- Carson, R. (1998). *The Sense of Wonder: A celebration of Nature for Parents and Children*. Harper Perennial.

Forelæsning 4: Social acceleration og bæredygtighed

Ved: Peter Clement Lund

Hartmut Rosas teori om social acceleration er et åbenlyst bud på en sociologisk og kritisk forklaring på årsagerne til den krise vi står overfor. Derfor er det væsentligt at forholde sig til den forståelse han giver i sine kritisk teoretiske værker. I denne forelæsning skal vi dykke ned i, hvordan vi kan forstå klimakrisen igennem den kritiske teori og hvorfor det er meningsfuldt at gøre dette. Som kritisk teoretiker er Rosa interesseret i den fejludviklinger i samfundet, der skaber både individuel og kollektiv lidelse, og klimakrisen er et af de mest presserende eksempler på dette. Hvorfor er det blevet sådan? Og kan vi gøre noget ved det? Rosas svar er resonans, men hvad er det overhovedet og kan det frelse os fra den undergang vi hver dag nærmer os?

Litteratur:

- Laugesen, M. H-L., & Lund, P. C. (2022). Gode vibrationer: Om Hartmut Rosa som naturfilosof. *Paradoks: tidsskrift for filosofi og teori*, 1-19. **(19 s.)**
- <https://paradoks.nu/2022/08/11/gode-vibrationer-om-hartmut-rosa-som-naturfilosof/>
- Laugesen, M. H-L., & Lund, P. C. (2022). Den store resynkronisering: Resonansens betydning for liv og politik. *Paradoks: tidsskrift for filosofi og teori*, 1-8. <https://paradoks.nu/2022/08/15/den-store-resynkronisering-resonansens-betydning-for-liv-og-politik/> **(8 s.)**

Forelæsning 5: Frihed som forbrug. En kulturkritisk blik på en myte og dens bagsider.

Ved: Gregers Andersen

I forlængelse af forelæsning 7 skal vi følge sporene fra Rosas kritik til dansk politik og populærkultur (især reklamer). Vi vil således forsøge at blive klogere på forbindelsen imellem trivselskrisen i det danske samfund og så klimakrisen ved at kigge nærmere på nogle af de politiske og populærkulturelle narrativer, der præger livet i vores samfund. Dette gælder ikke mindst myten om, at mere arbejde giver os ret til mere frihed i forbrug.

Litteratur:

- Rosa, Hartmut. (2017). Available, accessible, attainable. I: *The Good Life Beyond Growth*. Routledge, s. 39-52. **(13 s.)**
- Wiedmann, Thomas et al. (2020). Scientists' warning on affluence. I: *Nature Communications* 11, s. 1-10. **(10 s.)**
- Andersen, Gregers (2020). Hvorfor frihed i forbrug er frihed til idioti. I: *Frihed, lighed og bæredygtighed*. Forlaget findes, s. 68-92. **(24 s.)**

Forelæsning 6: Sustainability identity: constructing one's identity as sustainable activist

Ved: Carolin Demuth

People's engagement in political discussions about sustainability depends amongst others on whether they see themselves as being able to have an actual impact on political decisions, and on their view on their personal rights and duties versus those of the political parties involved. This lecture addresses how Positioning Theory (Davis & Harré) and small-story narrative identity (Bamberg) can be used to study people's engagement in political discussions about sustainability. As an example, we will analyse group discussions with Danish citizen activists using positioning and small story narrative analysis.

Litteratur:

- Bamberg, M. (2022). Positioning the subject. Agency between master and counter. In S. Bosančić, F. Brodersen, L. Pfahl, L. Schürmann, T. Spies & B. Traue (Eds.): Positioning the subject. Methodologien der Subjektivierungsforschung / Methodologies of Subjectivation Research (pp. 25-41). Wiesbaden, Germany: Springer VS. **(17 s.)**
- Bamberg, M., & Georgakopoulou, A. (2008). Small stories as a new perspective in narrative and identity analysis. *Text & Talk*, 28, 3, 377-396. **(20 s.)**
- Davies, B., & Harré, R. (1990). Positioning: The discursive production of selves. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 20(1), 43-63. **(21 s.)**

Forelæsning 7: Madens æstetik og moral på sociale medier

Ved: Stinne Gunder Strøm Krogager

Mad har altid udgjort et markant værdi- og distinktionsparameter, og med de digitale mediers indtog har vi fået en række platforme, hvor vi dels kan finde inspiration til madlavning, 'binge' madvideoer eller #foodporn samt iscenesætte os selv via vores madforbrug. I denne forelæsning ser vi på, hvordan mad på sociale medier kan udgøre en arena for sociale og moralske kampe om etisk og politisk korrekt forbrug. Vi læner os op ad Andreas Reckwitz' samfundsdiagnose fra 2019 Singulariteternes samfund, og dykker ned i et par analytiske eksempler.

Litteratur:

- Krogager, S.G.S. & Leer, J. (2020). Mad uden filter: æstetik og moral i Facebookgruppen 'Hvad skal vi ha' til aften i dag?' I: *Medieæstetik. Politik, hverdagsliv og forbrugskultur i serien: MÆRKK - Æstetik og Kommunikation*. p. 207 – 229. **(22 s.)**
- Reckwitz, A. (2019). *Singulariteternes samfund. Indledning: Det særliges eksplosion* p. 19 – 35. **(17 s.)**

Forelæsning 8: Opsamling & Studenteroplæg

Ved: Sarah Awad og Alfred Sköld

In this last lecture we will review some of the key perspectives covered in the previous lectures. Students will then be presenting their own perspective on a selected topic that they have chosen and developed throughout the course.

Samlet pensumliste

- Adams, M. (2017). Environment: Critical social psychology in the Anthropocene. In: The Palgrave handbook of critical social psychology (pp. 621-641). Palgrave Macmillan, London **(20 s.)**
- Andersen, Gregers (2020). Hvorfor frihed i forbrug er frihed til idioti. I: Frihed, lighed og bæredygtighed. Forlaget findes, s. 68-92. **(28 s.)**
- Clayton, S. & Brook, A. (2021). Can psychology help save the world? A model for conservation psychology. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 1-15 **(15 s.)**
- Clayton, S., Devine-Wright, P., Stern, P. C., Whitmarsh, L., Carrico, A., Steg, L., ... & Bonnes, M. (2015). Psychological research and global climate change. *Nature climate change*, 5(7), 640-646. **(8 s.)**
- Hansen, F.T. (2023 – in print). Fra bæredygtig til væredygtig ledelse. In: Resonans – i ledelse, organisation og uddannelse (Lone Hersted & Søren Frimann, red.). København: Samfundslitteratur. **(30 s.)**
- Hansen, F.T. (2022). Modet, kaldet og det stille under. In: Broström, S. & Mellon, K. (red.), *Mod i pædagogikken*, s. 19-48. Kbh.: Akademisk forlag. **(24 s.)**
- Hansen, F. T. (2021). Undring motiverer til øget bære- og væredygtighed. In: Dietrichsen, C. (red.), *Væredygtighed: Den menneskelige side af bæredygtighed*, s. 70-87. Frederikshavn: forlaget Dafolo. **(24 s.)**
- Haugestad, C. A. P., Skauge, A. D., Kunst, J. R., & Power, S. A. (2021). Why do youth participate in climate activism? A mixed-methods investigation of the #FridaysForFuture climate protests. *Journal of Environmental Psychology*, 76. **(18 s.)**
- Krogager, S.G.S. & Leer, J. (2020). Mad uden filter: æstetik og moral i Facebookgruppen 'Hvad skal vi ha' til aften i dag?' I *Medieæstetik. Politik, hverdagsliv og forbrugskultur i serien: MÆRKK - Æstetik og Kommunikation*. p. 207 – 229 **(22 s.)**
- Laugesen, M. H-L., & Lund, P. C. (2022). Gode vibrationer: Om Hartmut Rosa som naturfilosof. *Paradoks: tidsskrift for filosofi og teori*, 1-19. <https://paradoks.nu/2022/08/11/gode-vibrationer-om-hartmut-rosa-som-naturfilosof/>. **(22 s.)**
- Laugesen, M. H-L., & Lund, P. C. (2022). Den store resynkronisering: Resonansens betydning for liv og politik. *Paradoks: tidsskrift for filosofi og teori*, 1-8. <https://paradoks.nu/2022/08/15/den-store-resynkronisering-resonansens-betydning-for-liv-og-politik/>. **(10 s.)**
- Mølholm, M. (2019). The Existential 'Anruf' As The Agency of The Anti-Objectives of the Discourse on Stress. *Zeitschrift für Diskursforschung*, 2019/2, pp. 190 – 214. **(30 s.)**
- Nietzsche, F. (1889). *Twilight of the Idols*, pp. 32 – 37. Mineola, New York: Dover Publications, Inc. 2019. **(5 s.)**
- Ojala, M. (2012) Hope and climate change: the importance of hope for environmental engagement among young people, *Environmental Education Research*, 18:5, 625-642. **(16 s.)**

- Petterson, T. (2020). Caring for More Than Humans: Ecofeminism and Care Ethics in Conversation. In: *Between Closeness and Evil. A Festschrift for Arne Johan Vetlesen* (pp. 183–213). Scandinavian Academic Press. **(25 s.)**
- Pieper, J. (1952). *Leisure, The Basis of Culture*. San Francisco: Ignatius Press 2009, pp. 25-41. **(17 s.)**
- Reckwitz, A. (2019). Singulariteternes samfund. Indledning: Det særliges eksplosion p. 19 – 35 **(16 s.)**
- Reid, A. (2019). Climate change education and research: possibilities and potentials versus problems and perils? *Environmental Education Research*, 25(6), 767-790. **(26 s.)**
- Rosa, Hartmut. (2017). Available, accessible, attainable. I: *The Good Life Beyond Growth*. Routledge, s. 39-52. **(18 s.)**
- Scott, B. A., Amel, E. L., Koger, S. M., & Manning, C. M. (2015). *Psychology for sustainability*. Routledge. (Chapter 1 & 12) **(40 s.)**
- Sköld, A. (2022). Vi er det liv, vi ikke lever – et håbefuldt udkast til dagdrømmens psykologi. *Psyke & Logos*, 43(1), 87-109. **(31 s.)**
- Sköld, A. (forthcoming). *Climate Melancholia*. *Environmental Humanities*. **(25 s.)**
- Wiedmann, Thomas et al. (2020). Scientists' warning on affluence. I: *Nature Communications* 11, s. 1-10. **(13 s.)**

I alt: 487 sider.

Valgfag: Familien

Familien (2024/2025) (aau.dk)

Modultitel dansk: Familien

Modultitel engelsk: Family

ECTS: 5

Placering

KA 1. semester

Modulansvarlig

Noomi Matthiesen

Undervisere

Noomi Matthiesen (noomi@ikp.aau.dk)

Paula Cavada-Hrepich (pcavadah@ikp.aau.dk)

Jens Scherpe (jscherpe@law.aau.dk)

Jeanne Stenhøj Carlson (jestca@ikp.aau.dk)

Seminarholdere

Type og sprog

Valgfag.

Dansk.

Mål

Viden om:

- Forældreskabet i et kønnet, politisk og historisk perspektiv
- Psykologiens betydning for familieinstitutionens historie og moderne familiekultur
- Forældresamarbejde med diverse institutioner i velfærdsstaten
- Og kendskab til forskellige psykologfaglige undersøgelser og interventioner målrettet familien

Færdigheder i:

- At forstå og analysere komplekse roller i familien
- At analysere familiens relation til og møde med diverse institutioner i velfærdsstaten
- At identificere styrker og svagheder i psykologiske interventioner målrettet familier

Kompetencer til:

- kritisk reflekteret at forholde sig til psykologiens rolle til arbejdet med familier
- kritisk nuanceret vurdere styrker og svagheder i brugen af diverse psykologfaglige undersøgelser og interventioner målrettet familien

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Indenfor psykologien har vi en tendens til at se på familielivet på en snæver og instrumentel måde, hvor der er fokus på den dyadiske relation, eksempelvis mor-barn relationen. Det har betydning for de idealer vi i det vestlige samfund har

omkring familielivet og for opdragelse. I dette kursus vil vi se nærmere på familiens hverdagsliv, og hvordan det er formet af psykologiens historie, såvel som historiske og strukturelle ændringer (ikke mindst ændringer i lovgivningen og i arbejdsmarkedet). Vi vil dykke ned i psykologpraksisser i mødet med udsatte familier, og diskutere familien som et kønnet, eksistentielt og pædagogisk fællesskab. Kurset trækker især på viden fra socialpsykologi, udviklingspsykologi, klinisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi, og pædagogisk psykologi.

Omfang og forventet arbejdsindsats

Antal forelæsninger: 6

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminar timer: 8

Antal seminarhold: 1

Deltagere

Kurset henvender sig til studerende på 1. semester på kandidatuddannelsen på psykologi.

Deltagerforudsætninger

Gennemført bachelor i psykologi

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1.forelæsning & seminar	4 x 45 min.	Familiens historie og psykologiens betydning	<i>Noomi Matthiesen</i>
2.forelæsning & seminar	4 x 45 min.	Børns hverdagsliv imellem familien, søskende og institutioner	<i>Paula Cavada-Hrepich</i>
3.forelæsning	2 x 45 min	Familier som kønnet fællesskaber i et hverdagsliv mellem arbejde og hjem	<i>Noomi Matthiesen</i>
4.forelæsning	2 x 45 min.	The non-traditional family and the law	<i>Jens Scherpe</i>
5.forelæsning & seminar	4 x 45 min.	Udsatte familier: Socialt arbejde og forældrekompetenceundersøgelser	<i>Jeanne Stenhøj Carlson & Noomi Matthiesen</i>
6.forelæsning & seminar	4 x 45 min.	Eksistentielle og pædagogiske perspektiver på opdragelsespraksisser	<i>Noomi Matthiesen</i>

Eksamen

Prøven: Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver (heri kan indgå bl.a. kort essays skrivning, gruppearbejde og gruppepræsentation), som stilles i løbet af kurset. Hvis den studerende ikke kan bestå ved aktiv deltagelse/løbende evaluering er der brugt et eksamensforsøg.

Syge- og re-eksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en hjemmeopgave, med en af den studerende valgt og af den kursusansvarlige underviser godkendt problemstilling i relation til pensum.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 5-7 sider.

Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Familiens historie og psykologiens betydning

4 timer v/ Noomi Matthiesen

Denne forelæsning og seminar introducerer til kurset om familien. Vi skal dykke ned i familiens historie og se på, hvilken betydning psykologiens historie har for vores forståelser af det gode familieliv og for idealer om det passende forældreskab.

Pensum:

- Faber, S. T., & Jørgensen, A. H. (2023). "Graviditeten er formentlig den mest betydningsfulde periode i barnets liv": Om almenfødselsperioden samt intensivering af det tidlige forebyggende arbejde og nye former for ansvarliggørelse af forældre. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 4, 29–43. **(14 s.)**
- Faircloth, C. (2023). The problem of attachment and the detached parent. In: E. Lee et al. (ed.). *Parenting Culture Studies*. (s. 147-164). Palgrave Macmillan. **(17 s.)**
- Macvarish, J. (2023). Babies' Brains and Parenting Policy: The Insensitive Mother. In: E. Lee et al. (ed.). *Parenting Culture Studies*. (s. 165-183). Palgrave Macmillan. **(18 s.)**
- Matthiesen, N. & Clement Lund, P. (accepted). Parents as psychological coaches. *Ethics and Education*. **(15 s.)**
- Ramaekers, S., & Suissa, J. (2012b). What all parents need to know? Exploring the hidden normativity of the language of developmental psychology in parenting. *Journal of philosophy of education*, 46(3), 352–369. **(17 s.)**

Supplerende litteratur:

- Popkewitz, T. S. (2003). *Governing the Child and Pedagogicalization of the Parent: A Historical Excursus into the Present*. I *Governing Children, Families and Education. Restructuring the Welfare State*. (s. 35–61). Palgrave Macmillan. **(26 s.)**
- Rose, N. (1990). *Governing the soul. The shaping of the private self*. (2nd edition). Part 3. *The Child, the Family, and the Outside World*. (s. 121-213) Routledge. **(92 s.)**

2. Børns hverdagsliv mellem familien, søskende og institutioner

4 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

In this session, we delve into the intricate and often overlooked world of family dynamics through the lens of children. The session begins by acknowledging the significance of considering children as active participants in family life rather than mere recipients of parental decisions. Thus, the meanings and dynamics of family life are explored from the children's perspectives, with particular attention to the relationship between siblings. Another central point of discussion is how children's participation and conflicts across institutions shape the family everyday life.

Pensum:

- Davilla, R. A., & Pearson, J. C. (1994). Children's Perspectives of the Family: A Phenomenological Inquiry. *Human Studies*, 17(3), 325–341. **(18 s.)**
- Gass, K., Jenkins, J., & Dunn, J. (2007). Are sibling relationships protective? A longitudinal study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48(2), 167–175. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2006.01699.x> **(9 s.)**
- Gulløv, E., & Winther, I. W. (2021). Sibling relationships: Being connected and related. I A.-M. Castrén, V. Česnuitytė, I. Crespi, J.-A. Gauthier, R. Gouveia, C. Martin, A. M. Mínguez, & K. Suwada (red.), *The Palgrave Handbook of Family Sociology in Europe* (1 udg., s. 301-321). Palgrave Macmillan. **(21 s.)**
- Hedegaard, M. (2012). Children's creative modeling of conflict resolutions in everyday life as central in their learning and development in families (pp. 55-74). In M. Hedegaard, K. Aronsson, C. Højholt & O. S. Ulvik (Eds.), *Children, childhood and everyday life. Children's perspectives*. Charlotte: Information Age Publishing. **(20 s.)**
- Helms, S. C., & Steensen, C. I. S. (2023). Skole-hjem-samtaler som fremmedgørelseszoner og resonansrum. *Dansk pædagogisk Tidsskrift*, (1), 78-94. **(17 s.)**
- Kousholt, D. (2011). Researching Family through the Everyday Lives of Children across Home and Day Care in Denmark. *Ethos*, 39(1), 98–114. **(17 s.)**
- Marschall, A., & Grumløse, S. P. (2019). Skilsmisse og barnets bedste – før og nu, mellem hverdagsliv og politik. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden*, 37(3–4) 55-67. **(13 s.)**
- Rooth, H., Forinder, U., Piuva, K., & Söderbäck, M. (2023). Being a child in the family: young children describe themselves and their parents. *Journal of Family Studies*, 29(1), 1–14. **(15 s.)**
- Røn Larsen, M., & Stanek, A. H. (2015). Young children and their conduct of everyday life. *Nordic Psychology (Online)*, 67(3), 195-209. **(15 s.)**

Supplerende litteratur:

- Brett, H., Jones Bartoli, A., & Smith, P. K. (2023). Sibling bullying during childhood: A scoping review. *Aggression and Violent Behavior*, 72, 101862-. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2023.101862> **(13 s.)**
- Gulløv, E., Palludan, C., & Winther, I. W. (2015). Engaging Siblingships. *Childhood*, 22(4), 506-519. <https://doi.org/10.1177/0907568214555147> **(14 s.)**

- Suitor J. J., Sechrist J., Plikuhn M., Pillemer K., Pardo S. T. (2008). Within-family differences in parent-child relations across the life course. *Current Directions in Psychological Science*, 17(5), 334–338. **(5 s.)**

3. Familier som kønnet fællesskaber i et hverdagsliv mellem arbejde og hjem

2 timer v/ Noomi Matthiesen

Denne forelæsning ser nærmere på familien som et kønnet fællesskab. Det er når par får deres første barn, at køn træder frem. Det åbner op for nye samtaler og organiseringer af hverdagslivet, der udfolder sig i nexuset mellem moralske forpligtelser knyttet til idealer om ligestilling, om den gode forælder, den gode partner og den gode medarbejder. Forelæsningsen adresserer også diskussioner om strukturelle løsninger på den kønnede ulighed.

Pensum:

- Doucet, A. (2006). 'Estrogen-filled worlds': Fathers as primary caregivers and embodiment. *The Sociological Review*, 54(4), 696–716. **(20 s.)**
- Doucet, A. (2023). "Time is not time is not time": A feminist ecological approach to clock time, process time, and care responsibilities. *Time & Society*, 32(4), 434–460. **(26 s.)**
- Twamley, K., & Faircloth, C. (2024). Understanding 'gender equality': First-time parent couples' practices and perspectives on working and caring post-parenthood. *Sociological Research Online*, p. 1-18. **(18 s.)**

Supplerende litteratur:

- Folbre, N. (2006) Measuring Care: Gender, Empowerment, and the Care Economy, *Journal of Human Development*, 7:2, 183-199, DOI: 10.1080/14649880600768512 **(16 s.)**
- Hosiold, A. (1997/2002). *Tidsfælden. Når familie bliver arbejde, og arbejdet bliver familie*. (Del 1 s. 11-56.) Hans Reitzel. **(45 s.)**

4. The non-traditional family and the law

2 timer v/ Jens Scherpe

Family law for centuries was focused on the institution of marriage, defined as the indissoluble union of one man and one woman. In this period, marriage (and this type of marriage) was the only socially and legally accepted way to be a family, at least in Western jurisdictions. At the beginning of the 21st century, that certainly no longer is the case.

This lecture will (much too) briefly look at the way individuals and 'family' are perceived and dealt with in family law. This will be done in three parts:

- Horizontal family law – the law concerning the relationship between adults
- Vertical family law – the law concerning the relationship between adults and children
- Individual family law – the law concerning the status of the individual

Pensum:

Horizontal family law

Scherpe, A Comparative View on Registered Partnerships and Formal Family Recognition Beyond Marriage, (2019) 6 Journal of International and Comparative Law 273-286. **(13 s.)**

Vertical family law

Scherpe, Breaking the Existing Paradigms of Parent-Child Relationships, in: Douglas/Murch/Stephens (reds.), International and national perspectives on child and family law: Essays in honour of Nigel Lowe, Intersentia Publishing, 2018, pp. 343-359. **(16 s.)**

Individual family law

Equinet, Equality Bodies Working on the Rights and Discriminations Faced by Trans and Intersex Persons, available at https://equineteurope.org/wp-content/uploads/2020/11/equinet_brief-trans-intersex_A4_04_web-1.pdf **(16 s.)**

Suggested further reading:

- Council of Europe, Thematic Report on Legal Gender recognition, <https://rm.coe.int/thematic-report-on-legal-gender-recognition-in-europe-2022/1680a729b3> **[44 s.]**
- Council of Europe, Human Rights and Gender Identity and Expression, Gender identity and expression (coe.int)
- Van den brink/Dunne, Trans and intersex equality Rights in Europe, trans_and_intersex_equality_rights.pdf (europa.eu)
- Scherpe, The Present and Future of European Family Law, 161 pp., Edward Elgar Publishing, 2016.
- Scherpe, Dutta and Helms (eds.), The Legal Status of Intersex Persons, 535 pp., Intersentia Publishing 2018.
- Scherpe (ed.), The Legal Status of Transsexual and Transgender Persons, 663 pp., Intersentia Publishing, 2015.
- Scherpe and Hayward (eds.), The Future of Registered Partnerships – Family Recognition Beyond Marriage?, 591 pp., Intersentia Publishing 2017.

5. Udsatte familier: Socialt arbejde og forældrekompetenceundersøgelser *4 timer v/ Jeanne Stenhøj & Noomi Matthiesen*

Forelæsningsen og seminaret præsenterer kritiske perspektiver på psykologiske praksisser forbundet med interventioner i relation til udsatte familier. Vi diskuterer etisk hensigtsmæssige og kulturelt sensitive måder at møde familier, der står i vanskelige situationer, og som har svært ved at tage vare på deres børn.

Pensum:

- Ejrnæs, et. al, (2020), Professionelle praktikers risikovurderinger og de faktiske risici. In: Uden for nummer – tema om anbringelser, Tidsskrift for forskning og praksis i socialt arbejde, 40/2020, side 34-47 (14 sider). [40-UdenForNummer.pdf](#)

- Featherstone, B., Morris, K., & White, S. (2014). A marriage made in hell: Early intervention meets child protection. *British Journal of Social Work*, 44(7), 1735–1749. **(14 s.)**
- Institut for menneskerettigheder (2022), Testning af forældrekompetencer hos grønlandere i Danmark – om brugen af ikke-kulturtilpassede tests til måling af forældrekompetencer i forbindelse med tvangsfjernelser af grønlandske børn. Side 1-22 Testning af forældrekompetencer hos grønlandere i Danmark | Institut for Menneskerettigheder **(22 s.)**
- Katznelson, H. (2013), Refleksive funktionsskala – RF. In: *Barnet og dets relationelle miljø: om tilknytningsbaseret undersøgelsesmetodik*. Schwartz, R. & Hart, S. (red.). København: Hans Reitzels Forlag. Side 273-292 **(20 s.)**
- Keddell, E. (2017). Interpreting children's best interests: Needs, attachment and decision-making. *Journal of Social Work*, 17(3), 324-342. <https://doi.org/10.1177/1468017316644694> **(18 s.)**
- Keddell, Emily. (2023). Recognising the embedded child: children's participation, child protection inequities and cultural capital in child protection. *Children and Youth Services Review*. 147(1), p. 1-11. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chilyouth.2023.106815> **(11 s.)**
- Krutzinna, J, Skivenes, M. Judging parental competence: A cross-country analysis of judicial decision makers' written assessment of mothers' parenting capacities in newborn removal cases. *Child & Family Social Work*, 26: 50–60. <https://doi.org/10.1111/cfs.12788> **(10 s.)**

Supplerende litteratur:

- Engen, M., Petersen, S. K., Bjerre, L. S., & Nissen, M. A. (2021). Does social work care? Practising care in social work with vulnerable children and their families. *European Journal of Social Work*, 24(1), 34–46. <https://doi.org/10.1080/13691457.2019.1615869> **(12 s.)**
- Husby, I. S. D., Slettebø, T., Juul, R. (2018). Partnerships with children in child welfare: The importance of trust and pedagogical support. *Child & Family Social Work*, (23), 443–450. <https://doi.org/10.1111/cfs.12435> **(7 s.)**
- Mørk, A., Sandberg, K., Schultz, T., & Hartoft, H. (2022). A Conflict between the Best Interests of the Child and the Right to Respect for Family Life? Non-consensual adoption in Denmark and Norway as an example of the difficulty in balancing different considerations. *International Journal of Law, Policy and the Family*, 36(1), p. 1-12 <https://doi.org/10.1093/lawfam/ebac019> **(23 s.)**
- Smith, M., Cameron, C., & Reimer, D. (2017). From attachment to recognition for children in care. *The British Journal of Social Work*, 47(6), 1606–1623. **(17 s.)**
- Socialstyrelsen, 2021, Retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser. Kapitel 7: den psykologiske undersøgelse af forældrekompetencer. Side 31-42 Retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser (sbst.dk) **(11 s.)**

- Socialstyrelsen, 2015, Adoption uden samtykke – ni metoder til at afdække forældreevne. Side 4-31 Adoption uden samtykke – ni metoder til at afdække forældreevne (sbst.dk) (27 s.)

6. Eksistentielle og pædagogiske perspektiver på opdragelsespraksis

4 timer v/ Noomi Matthiesen

Denne afsluttende undervisningsgang drøfter tilgange til forældreskab og opdragelse, der overskrider en snæver instrumentel tilgang, som man ofte møder i opdragelseslitteraturen. Målet er at binde en rød tråd gennem kursets indhold, og diskutere familielivets status og psykologiens rolle for familiens hverdagsliv. Ud over nedenstående pensum, trækker denne undervisningsgang på hele kursets pensum.

Pensum:

- Kousholt, D. (2011). Researching family through the everyday lives of children across home and day care in Denmark. *Ethos*, 39(1), 98-114. **(16 s.)**
- Ramaekers, S., & Suissa, J. (2012). *The claims of parenting: Reasons, responsibility and society* (Bd. 4). Chapter 6: Existential Anxiety, Responsibility and the Political Aspects of the Family (p. 125-147) Springer Science & Business Media. **(27 s.)**
- Suissa, J. (2006). Untangling the mother knot: Some thoughts on parents, children and philosophers of education. *Ethics and Education*, 1(1), 65–77. **(12 s.)**

Samlet pensum:

- Davilla, R. A., & Pearson, J. C. (1994). Children's Perspectives of the Family: A Phenomenological Inquiry. *Human Studies*, 17(3), 325–341. **(18 s.)**
- Doucet, A. (2006). 'Estrogen-filled worlds': Fathers as primary caregivers and embodiment. *The Sociological Review*, 54(4), 696–716. **(20 s.)**
- Doucet, A. (2023). "Time is not time is not time": A feminist ecological approach to clock time, process time, and care responsibilities. *Time & Society*, 32(4), 434–460. **(26 s.)**
- Ejrnæs, et. al, (2020), Professionelle praktikers risikovurderinger og de faktiske risici. In: Uden for nummer – tema om anbringelser, Tidsskrift for forskning og praksis i socialt arbejde, 40/2020, side 34-47 40-UdenForNummer.pdf **(14 s.)**
- Equinet, Equality Bodies Working on the Rights and Discriminations Faced by Trans and Intersex Persons, available at equinet_brief-trans-intersex_A4_04_web-1.pdf (equineteurope.org) **(16 s.)**
- Faber, S. T., & Jørgensen, A. H. (2023). "Graviditeten er formentlig den mest betydningsfulde periode i barnets liv": Om almengørelsen samt intensivering af det tidlige forebyggende arbejde og nye former for ansvarliggørelse af forældre. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 4, 29–43. **(14 s.)**
- Faircloth, C. (2023). The problem of attachment and the detached parent. In: E. Lee et al. (ed.). *Parenting Culture Studies*. (s. 147-164). Palgrave Macmillan. **(17 s.)**

- Featherstone, B., Morris, K., & White, S. (2014). A marriage made in hell: Early intervention meets child protection. *British Journal of Social Work*, 44(7), 1735–1749. **(14 s.)**
- Gass, K., Jenkins, J., & Dunn, J. (2007). Are sibling relationships protective? A longitudinal study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48(2), 167–175. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2006.01699.x> **(9 s.)**
- Gulløv, E., & Winther, I. W. (2021). Sibling relationships: Being connected and related. I A.-M. Castrén, V. Česnuitytė, I. Crespi, J.-A. Gauthier, R. Gouveia, C. Martin, A. M. Mínguez, & K. Suwada (red.), *The Palgrave Handbook of Family Sociology in Europe* (1 udg., s. 301-321). Palgrave Macmillan. **(21 s.)**
- Hedegaard, M. (2012). Children's creative modeling of conflict resolutions in everyday life as central in their learning and development in families (pp. 55-74). In M. Hedegaard, K. Aronsson, C. Højholt & O. S. Ulvik (Eds.), *Children, childhood and everyday life. Children's perspectives*. Charlotte: Information Age Publishing. **(20 s.)**
- Helms, S. C., & Steensen, C. I. S. (2023). Skole-hjem-samtaler som fremmedgørelseszoner og resonansrum. *Dansk pædagogisk Tidsskrift*, (1), 78-94. **(17 s.)**
- Institut for menneskerettigheder (2022), Testning af forældrekompetencer hos grønlandere i Danmark – om brugen af ikke-kulturtilpassede tests til måling af forældrekompetencer i forbindelse med tvangsfjernelser af grønlandske børn. Side 1-22 Testning af forældrekompetencer hos grønlandere i Danmark | Institut for Menneskerettigheder **(22 s.)**
- Katznelson, H. (2013), Refleksive funktionsskala – RF. In: *Barnet og dets relationelle miljø: om tilknytningsbaseret undersøgelsesmetodik*. Schwartz, R. & Hart, S. (red.). København: Hans Reitzels Forlag. Side 273-292 **(20 s.)**
- Keddell, E. (2017). Interpreting children's best interests: Needs, attachment and decision-making. *Journal of Social Work*, 17(3), 324-342. <https://doi.org/10.1177/1468017316644694> **(18 s.)**
- Keddell, Emily. (2023). Recognising the embedded child: children's participation, child protection inequities and cultural capital in child protection. *Children and Youth Services Review*. 147(1), p. 1-11. <http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.106815> **(11 s.)**
- Kousholt, D. (2011). Researching family through the everyday lives of children across home and day care in Denmark. *Ethos*, 39(1), 98-114. **(14 s.)**
- Krutzinna, J, Skivenes, M. Judging parental competence: A cross-country analysis of judicial decision makers' written assessment of mothers' parenting capacities in newborn removal cases. *Child & Family Social Work*, 26: 50–60. <https://doi.org/10.1111/cfs.12788> **(10 s.)**
- Macvarish, J. (2023). Babies' Brains and Parenting Policy: The Insensitive Mother. In: E. Lee et al. (ed.). *Parenting Culture Studies*. (s. 165-183). Palgrave Macmillan. **(18 s.)**

- Matthiesen, N. & Clement Lund, P. (accepted). Parents as psychological coaches. *Ethics and Education*. **(15 s.)**
- Marschall, A., & Grumløse, S. P. (2019). Skilsmisse og barnets bedste – før og nu, mellem hverdagsliv og politik. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden*, 37(3–4) 55-67. **(13 s.)**
- Ramaekers, S., & Suissa, J. (2012b). What all parents need to know? Exploring the hidden normativity of the language of developmental psychology in parenting. *Journal of philosophy of education*, 46(3), 352–369. **(17 s.)**
- Ramaekers, S., & Suissa, J. (2012). The claims of parenting: Reasons, responsibility and society (Bd. 4). Chapter 6: Existential Anxiety, Responsibility and the Political Aspects of the Family (p. 125-147) Springer Science & Business Media. **(27 s.)**
- Rooth, H., Forinder, U., Piuva, K., & Söderbäck, M. (2023). Being a child in the family: young children describe themselves and their parents. *Journal of Family Studies*, 29(1), 1–14. **(15 s.)**
- Røn Larsen, M., & Stanek, A. H. (2015). Young children and their conduct of everyday life. *Nordic Psychology (Online)*, 67(3), 195-209. **(15 s.)**
- Scherpe, A Comparative View on Registered Partnerships and Formal Family Recognition Beyond Marriage, (2019) 6 *Journal of International and Comparative Law* 273-286. **(13 s.)**
- Scherpe, Breaking the Existing Paradigms of Parent-Child Relationships, in: Douglas/Murch/Stephens (reds.), *International and national perspectives on child and family law: Essays in honour of Nigel Lowe*, Intersentia Publishing, 2018, pp. 343-359. **(16 s.)**
- Suissa, J. (2006). Untangling the mother knot: Some thoughts on parents, children and philosophers of education. *Ethics and Education*, 1(1), 65–77. **(12 s.)**
- Twamley, K., & Faircloth, C. (2024). Understanding 'gender equality': First-time parent couples' practices and perspectives on working and caring post-parenthood. *Sociological Research Online*, p. 1-18. **(18 s.)**

Sider: 480